УКРАЇНА

ЛАДАНСЬКА СЕЛИЩНА РАДА
ПРИЛУЦЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Р І Ш Е Н Н Я

вісімдесят перша сесія восьмого скликання

24 липня 2026 року № 19

Про затвердження Стратегії розвитку
Ладанської територіальної громади на 2021-2027 роки
(зі змінами)

З метою планової розбудови територіальної громади, ефективного використання природних, трудових, матеріальних та фінансових ресурсів, забезпечення сталого економічного й соціального розвитку, з врахуванням звіту про стратегічну екологічну оцінку документу державного планування – Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади на 2021-2027 роки (зі змінами) та Плану із реалізації Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади на 2024-2027 роки, відповідно до частин першої та третьої статті 11^1 Закону України «Про засади державної регіональної політики», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 21 грудня 2022 року № 265 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад», керуючись статтею 25, частиною першою статті 59, частиною першою статті 73 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», селищна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Стратегію розвитку Ладанської територіальної громади на 2021-2027 роки (зі змінами), що додається.

2. Комунальним підприємствам та закладам, засновником яких є Ладанська селищна рада Прилуцького району Чернігівської області, під час розробки бюджету враховувати основні положення Стратегії та Плану із реалізації Стратегії, Плану (Програми) соціально-економічного та культурного розвитку Ладанської селищної ради Прилуцького району Чернігівської області, середньострокового плану публічних інвестицій та інших програм.

3. Відділу соціально-економічного розвитку апарату Ладанської селищної ради Прилуцького району Чернігівської області (Шаповал І.В.) забезпечити

оприлюднення Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади на 2021-2027 роки (зі змінами) на офіційному вебсайті Ладанської селищної територіальної громади.

4. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію з питань фінансів, бюджету, планування соціально-економічного розвитку, комунальної власності, інвестицій та міжнародного співробітництва (Неживенко І.В.).

Селищний голова Роман ЮВЧЕНКО

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ЛАДАНСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

НА 2021–2027 РОКИ

(зі змінами)

Ладан

2026 рік

ЗМІСТ

Вступ 6

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА

1. Історичний розвиток громади 10
2. Характеристика та географічне розташування 14
3. Природно-ресурсний потенціал 17
4. Населення та трудові ресурси 21
5. Наявна інфраструктура 29
6. Містобудівна документація 41
7. Відповідність регіональній та державній стратегії 43
8. Економіка громади та ринок праці 48
9. Фінансовий стан та бюджет 54
10. Органи управління громадою 60
11. Органи самоорганізації населення та громадські організації 62
12. Результати соціологічного дослідження 64

РОЗДІЛ 2. SWOT-АНАЛІЗ 79

РОЗДІЛ 3. СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ 83

РОЗДІЛ 4. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ 86

РОЗДІЛ 5. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ 88

РОЗДІЛ 6. УЗГОДЖЕНІСТЬ СТРАТЕГІЇ З ДЕРЖАВНИМИ ТА РЕГІОНАЛЬНИМИ СТРАТЕГІЧНИМИ ДОКУМЕНТАМИ 97

РОЗДІЛ 7. ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ, ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ 101

СПИСОК РИСУНКІВ

Рисунок 1.1	Ладанський Покровський (Підгірський) монастир	10
Рисунок 1.2	Герб Ладанської ТГ	12
Рисунок 2.1	Розташування Ладанської ТГ	14
Рисунок 3.1	Структура земель Ладанської ТГ	17
Рисунок 4.1	Кількість населення в розрізі населених пунктів	21
Рисунок 4.2	Причини смертності, 2025 рік, осіб	23
Рисунок 4.3	Статево-вікова структура населення	23
Рисунок 4.4	Зайняте населення, осіб	26
Рисунок 4.5	Зареєстрованих безробітних, осіб	27
Рисунок 5.1	Динаміка кількості учнів у навчальних закладах освіти, осіб	29
Рисунок 5.2	Вартість навчання, тис грн/особа	29
Рисунок 5.3	Співвідношення кількості місць у навчальних закладах до кількості дітей	30
Рисунок 5.4	Динаміка показників сфери медицини	31
Рисунок 5.5	Динаміка кількості відвідувачів/абонентів сфери культури, осіб	32
Рисунок 5.6	Відстань від Ладанської ТГ до найближчих великих міст	38
Рисунок 8.1	Динаміка кількості юридичних та фізичних осіб	50
Рисунок 8.2	Динаміка кількості суб'єктів господарювання	50
Рисунок 11.1	Громадські об'єднання в Ладанській ТГ	62
Рисунок 12.1	Сприйняття громади її мешканцями	65
Рисунок 12.2	Можливі причини для від'їзду з громади	65
Рисунок 12.3	Результати оцінювання сфер життя населення	66
Рисунок 12.4	Основні завдання для розвитку громади	67
Рисунок 12.5	Визначення основного ресурсу громади	68
Рисунок 12.6	Оцінка рівня безпеки в громаді	69
Рисунок 12.7	Сприйняття громади молоддю	70
Рисунок 12.8	Оцінка стану основних сфер життєдіяльності	71
Рисунок 12.9	Причини, які заважають розвитку громади	72
Рисунок 12.10	Професійна орієнтація молоді	74
Рисунок 12.11	Пріоритетні види економічної діяльності	76
Рисунок 12.12	Оцінювання діяльності ОМС	77

СПИСОК ТАБЛИЦЬ

Розділ 1

Таблиця 3.1	Природні ресурси Ладанської ТГ	17
Таблиця 3.2	Вільні незабруднені (незаміновані) земельні ділянки, призначені для ведення господарської діяльності (які можуть бути цікавими для інвесторів)	18
Таблиця 4.1	Порівняння громади, району, області	21
Таблиця 4.2	Динаміка чисельності населення громади у розрізі населених пунктів, осіб	22
Таблиця 4.3	Природний і міграційний рух населення, осіб	22
Таблиця 4.4	Статево-вікова структура населення та діти дошкільного віку, осіб	24
Таблиця 4.5	Структура ВПО, осіб	25
Таблиця 4.6	Найбільші роботодавці в громаді (організації всіх форм власності)	26
Таблиця 5.1	Базові соціальні послуги, кількість	34
Таблиця 5.2	Характер житлової забудови громади	36
Таблиця 5.3	Характеристика мереж водопостачання та водовідведення	37
Таблиця 6.1	Наявність містобудівної документації населених пунктів Ладанської ТГ	41
Таблиця 7.1	Відповідність державній та регіональній стратегії	43
Таблиця 8.1	Найбільші платники податків, 2025 рік	48
Таблиця 8.2	Динаміка кількості суб'єктів господарської діяльності за видами економічної діяльності	49
Таблиця 8.3	Податкове середовище, станом на 2026 рік	51
Таблиця 9.1	Податкові надходження до бюджету громади, млн грн	54
Таблиця 9.2	Фінансові показники Ладанської ТГ	56
Таблиця 9.3	Видатки з бюджету громади, млн грн	57
Таблиця 10.1	Показники сфери надання адміністративних послуг	61
Таблиця 12.1	Пріоритетні напрями розвитку громади	73
Таблиця 12.2	Оцінка співпраці з державними структурами	76

Розділ 2

Таблиця 2.1	SWOT-аналіз Ладанської ТГ	79
Таблиця 2.2	SWOT-аналіз Ладанської ТГ (матриця зв’язків)	81

Розділ 5

Таблиця 5.1	Оперативні цілі та завдання	88
Таблиця 5.2	Індикатори виконання Стратегії громади	93

Розділ 6

Таблиця 6.1	Узгодженість цілей Стратегії Ладанської ТГ зі Стратегією Чернігівської області	98
Таблиця 6.2	Узгодженість цілей Стратегії Ладанської ТГ зі Стратегією держави	99

Розділ 7

Таблиця 7.1	Принципи оновлення Стратегії	103
Таблиця 7.2	Реєстр ризиків із визначенням імовірності їх настання	105

Перелік умовних позначень

ТГ	територіальна громада
SWOT аналіз-	аналіз сильних, слабких сторін, а також сприятливих можливостей і загроз
ДФРР-	Державний фонд регіонального розвитку
ПЗР-	план із реалізації Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади на 2024-2027 роки
ВВП–	валовий внутрішній продукт
ЄС-	Європейський Союз
ГО-	громадська організація
ЗМІ-	засоби масової інформації
МЗП-	мінімальна заробітна плата
ЦНАП-	Центр надання адміністративних послуг
ФОП-	фізична особа-підприємець
ФАП-	фельдшерсько-акушерський пункт
ЗЗСО-	заклад загальної середньої освіти
ЗДО-	заклад дошкільної освіти
ТОВ-	товариство з обмежено. відповідальністю
СТОВ-	сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю
МСП-	малий та середній бізнес
ТОВ «ПК «ПОЖМАШИНА»-	товариство з обмеженою відповідальністю «Промислова компанія «ПОЖМАШИНА»
АПК-	агропромисловий комплекс
ДП-	державне підприємство
КП-	комунальне підприємство
ПП-	приватне підприємство
УМГ-	управління магістральних газопроводів
ПВТП-	приватне виробничо-торгівельне підприємство
ПрАТ-	приватне акціонерне товариство
МТД-	міжнародна технічна допомога
ЖКГ-	житлово-комунальне господарство
ТПВ-	тверді побутові відходи
КЗ-	комунальний заклад
ОМС	органи місцевого самоврядування

ВСТУП

Стратегія розвитку Ладанської територіальної громади на період 2021–2027 років є прогнозним і програмним документом соціально-економічного розвитку громади, що визначає основні напрями її подальшого функціонування та відновлення в умовах сучасних викликів. Необхідність внесення змін до Стратегії зумовлена як п’ятирічним досвідом діяльності громади з моменту її створення у 2020 році, так і суттєвими змінами зовнішнього та внутрішнього середовища, насамперед наслідками повномасштабного вторгнення, які вплинули на всі сфери життєдіяльності громади та її жителів.

Стратегія розвитку Ладанської територіальної громади розроблена відповідно до законів України «Про засади державної регіональної політики», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про стратегічну екологічну оцінку», Постанови Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2023 року №816 «Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів», Постанови Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2023 року №817 «Деякі питання розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених Стратегії і плану заходів», Наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31.03.2026 року №79 «Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації», а також з врахуванням Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 року №265.

Стратегія узгоджується зі стратегічними і оперативними цілями стратегічних документів державного та регіонального рівня: Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки (затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року №695) та Стратегії сталого розвитку Чернігівської області до 2027 року (затверджено рішенням сесії Чернігівської обласної ради від 18.12.2019 року №4-21/VII).

Стратегія розробляється як інструмент середньострокового планування, що забезпечує послідовність управлінських рішень, узгодженість місцевої політики розвитку та концентрацію ресурсів на пріоритетних напрямах. Її оновлення спрямоване на врахування нових умов безпеки, демографічних змін, економічних обмежень і потреб відновлення, а також на посилення стійкості громади в умовах тривалої нестабільності.

Розробка Стратегії здійснюється із застосуванням інтегрованого підходу, який передбачає поєднання соціально-економічної, просторової та управлінської складових розвитку громади. У процесі роботи враховується стан довкілля та екологічні ризики, соціальні аспекти, у тому числі рівний доступ мешканців до послуг, інтереси вразливих груп населення, а також необхідність забезпечення балансу між поточними потребами та довгостроковими цілями розвитку.

Під час розроблення Стратегії застосовано гендерно-орієнтований підхід відповідно до Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року, Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» та міжнародних зобов'язань України. Гендерний компонент інтегровано на всіх етапах стратегічного планування, зокрема:

1) формування робочої групи: створено гендерно збалансовану Робочу групу з розроблення змін до Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади на 2021-2027 роки (зі змінами) та Плану із реалізації Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади на 2024 - 2027 роки (склад: 68 % жінок та 32 % чоловіків, затверджено Розпорядженням голови № 25 від 17 лютого 2026 року);
2) опитування жителів та бізнесу: проведено опитування (405 респондентів) за допомогою гендерно чутливого інструментарію. Усі зібрані дані дезагреговано за статтю та віком, що дозволило виявити специфічні потреби різних груп (наприклад, необхідність створення консультаційно-дорадчого центру для підприємців, зокрема для жінок-підприємиць або створення ветеранського простору для ветеранів тощо);
3) аналітична частина: соціально-економічний аналіз проведено з урахуванням гендерно-дезагрегованих даних. Опис демографічної ситуації, ринку праці, підприємництва та соціальної сфери містить розподіл показників за статтю та віком, що дозволило виявити приховані розриви (наприклад, "Фемінізація" старості та висока смертність чоловіків працездатного віку. Якщо проаналізувати демографічну ситуацію громади, виявиться, що жінок віком 65+ на 32 % більше, ніж чоловіків (через вищу тривалість життя жінок та передчасну смертність чоловіків від серцево-судинних захворювань чи травм);
4) цілепокладання: на основі виявлених потреб сформовано гендерно чутливі стратегічні та оперативні цілі. Зокрема, Оперативну ціль номер цілі, наприклад: Оперативну ціль 1.3 «Підвищення рівня соціального та медичного захисту мешканців» сформульовано з урахуванням забезпечення рівних прав та можливостей для ветеранів та ветеранок, внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та вразливих верств населення;
5) план із реалізації Стратегії розвитку: гендерний підхід враховано при розробці конкретних проєктів та програм розвитку громади. До каталогу проєктів включено проєкт «Модернізація системи надання муніципальних послуг та впровадження інклюзивного сервісу (виїзне обслуговування)», спрямований на вирішення проблеми для людей з інвалідністю тощо;
6) проведення моніторингу, оцінювання реалізації Стратегії та управління ризиками: до системи моніторингу та оцінювання включено гендерно чутливі індикатори (наприклад, «Частка жінок та чоловіків серед отримувачів послуг із психологічної допомоги, соціальної адаптації та реінтеграції» або «Кількість проведених інформаційно-просвітницьких та профілактичних заходів у сфері забезпечення гендерної рівності та запобігання домашньому насильству»).

При розробленні стратегії враховано вплив на довкілля і здоров'я населення, який повно відображено у Звіті про стратегічну екологічну оцінку Стратегії розвитку

Ладанської територіальної громади на 2021-2027 роки (зі змінами) та Плані із реалізації Стратегії розвитку Ладанської теритоіральної громади на 2024 - 2027 роки.

Стратегія визначає стратегічне бачення розвитку громади, ключові цілі та завдання, а також орієнтири для їх досягнення у коротко- та середньостроковій перспективі. Вона ґрунтується на аналізі поточного стану громади, виявленні основних проблем і потенціалу розвитку, а також на узагальненні результатів аналітичних досліджень і напрацьованих пропозицій. Формування цілей та завдань Стратегії здійснюється з урахуванням взаємозв'язків між сильними та слабкими сторонами громади, зовнішніми можливостями й загрозами, визначеними в ході аналітичної роботи.

Структура Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади поєднує підходи стратегічного та середньострокового планування і включає вступну частину, аналітичний розділ, стратегічне бачення та цілі розвитку, систему завдань і заходів, підходи до моніторингу та оцінки результативності, а також механізм внесення змін до документа. Окрему увагу приділено узгодженості Стратегії з іншими прогнозними та програмними документами різних рівнів.

У процесі підготовки Стратегії розвитку дотримувалися принципи об'єктивності та обґрунтованості, що передбачало використання наявних статистичних та аналітичних даних і формування реалістичних цілей. Забезпечувалася відкритість і прозорість роботи, залучення представників різних груп громадянського суспільства та врахування інтересів усіх суб'єктів громади. Під час оновлення Стратегії застосовувався партисипативний підхід, що передбачав залучення до роботи над документом представників органів місцевого самоврядування, громадськості, місцевих ініціатив та інших зацікавлених сторін. Аналітична складова охоплювала оцінку соціально-економічної ситуації, фінансових можливостей громади, демографічних тенденцій, стану інфраструктури та інших ключових аспектів розвитку. Напрацьовані пропозиції проходили обговорення та уточнення з метою досягнення узгодженого бачення майбутнього громади.

Сформоване у такий спосіб бачення розвитку Ладанської територіальної громади спирається на цінності, потреби та очікування її мешканців і відображає основні напрями подальшого розвитку громади у період 2026–2027 років. Завдання та заходи, визначені Стратегією, є результатом поєднання аналітичних висновків і пропозицій, напрацьованих у процесі колективної роботи.

Таким чином, оновлена Стратегія розвитку покликана дати відповіді на ключові питання, що стоять перед Ладанською територіальною громадою в сучасних умовах: забезпечення стійкості та безпеки, підвищення якості життя мешканців, підтримка економічної активності, модернізація інфраструктури та формування передумов для подальшого відновлення і розвитку. Вона є інструментом переходу від ситуативного реагування до системного середньострокового планування, що відповідає інтересам громади та загальним засадам регіональної політики.

У процесі розробки оновленої Стратегії взяли участь члени стратегічної Робочої групи Ладанської територіальної громади (на різних етапах та в цілому):

Юлія ШАКУРА	Керуючий справами виконавчого комітету, **голова Робочої групи**

Тамара ДЕЙНЕКА	Начальник відділу правового забезпечення та управління персоналом**, заступник голови Робочої групи**
Інна ШАПОВАЛ	Начальник відділу соціально-економічного розвитку, **секретар Робочої групи**
Члени робочої групи:	
Микола КРАСНОПОЛЬСЬКИЙ	В.о.старости Краслянського старостинського округу
Олена ВЛАСЕНКО	Начальник відділу земельних ресурсів
Світлана ГОЛОВНЯ	Адміністратор відділу надання адміністративних послуг
Олександр МИГУН	Начальник відділу надання адміністративних послуг
Оксана ШАМРО	Начальник Фінансового відділу
Аліна БРОНФІЛОВА	Спеціаліст І категорії загального відділу
Ігор ЯКУНЬ	Провідний спеціаліст сектору архітектури, будівництва, містобудування, комунального майна та послуг
Лілія ДАТКУН	Головний спеціаліст з питань соціального захисту населення
Любов ДМИТРЕНКО	Головний спеціаліст з питань надзвичайних ситуацій, оборонної та мобілізаційної роботи та взаємодії з правоохоронними органами
Світлана КАПУСТЯНСЬКА	Депутат восьмого скликання Ладанської селищної ради
Інна КРИЛО	Керівниця громадської організації «Ладан-СТАРТ»
Володимир БОРОДА	Депутат восьмого скликання Ладанської селищної ради
Сергій КРАВЧЕНКО	Депутат восьмого скликання Ладанської селищної ради
Ольга НОЩЕНКО	Фізична особа-підприємець
Катерина САВИЧ	Фізична особа-підприємець
Марина МІРЮТА	Фізична особа-підприємець
Ігор НЕЖИВЕНКО	Депутат восьмого скликання Ладанської селищної ради
Володимир ПОЛІЩУК	Депутат восьмого скликання Ладанської селищної ради
Надія ЛЯШЕНКО	Директор комунального некомерційного підприємства «Ладанський центр первинної медико-санітарної допомоги» Ладанської селищної ради
Людмила ОДАРИЧ	Директор комунального закладу «Центр культури, дозвілля та спорту» Ладанської селищної ради
Вікторія ГОЛИНА	Директор комунального підприємства «Ладан-Послуга» Ладанської селищної ради
Любов ЩОГОЛЬОВА	Директор комунального закладу «Центр надання соціальних послуг» Ладанської селищної ради

Склад робочої групи з розробки Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади затверджено Розпорядженням селищного голови від 17 лютого 2026 року №25 «Про створення Робочої групи з розроблення змін до Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади на 2021-2027 роки та Плану із реалізації Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади на 2024-2027 роки»

РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА

1.ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ГРОМАДИ

Історичний розвиток Ладанської територіальної громади характеризується безперервністю заселення, багатошаровістю культурних впливів та поєднанням духовної, козацької і промислової традицій. Територія громади має глибоке історичне коріння, що підтверджується археологічними знахідками різних епох - від бронзового віку до періоду Київської Русі. Формування сучасної мережі населених пунктів відбувалося під впливом як природних умов, так і історичних подій, зокрема воєн, переселень та соціально-економічних трансформацій.

Ладанська територіальна громада створена у лютому 2020 року.

Рис. 1.1 Ладанський Покровський (Підгірський) монастир

Селище Ладан є одним із найдавніших населених пунктів Прилуччини. Його виникнення пов’язане з початком XVII століття, коли на цій території було засновано Ладанський Покровський (Підгірський) монастир. Перша письмова згадка про населений пункт датується 1619 роком. Існує легенда, що ще до прийняття християнства на місці сучасного селища знаходилася божниця Ладо - давньослов’янського божества сонця, а згодом покровителя шлюбу, кохання та добробуту. За однією з версій, саме від імені цього бога й походить назва поселення.

Археологічні знахідки підтверджують давність заселення території: поблизу Ладану виявлено кургани епохи бронзи (II тисячоліття до н.е.) та могильник слов’янської доби.

Після революційних подій XX століття монастир було ліквідовано, а в жовтні 1928 року на його базі створено трудову комуну ДПУ УРСР для безпритульних молодих правопорушників. Через десять років комуну реорганізовано у державне підприємство - завод протипожежного устаткування. Сьогодні його правонаступником є ТОВ ПК «Пожмашина» - провідний український виробник спеціалізованої протипожежної техніки, яке є одним із символів промислової історії та сучасної економіки Ладану.

Історично у сфері освіти в Ладані функціонувала початкова школа, яку закінчували не всі діти, а також єпархіальне жіноче училище для дітей духовенства, збудоване у 1875 році.

Ладанщина є батьківщиною низки відомих діячів культури, серед яких заслужений артист України Борис Харитонов, композитор Микола Збарацький, театральний режисер Валентина Булатова. Їхні імена є вагомою складовою культурної спадщини громади.

Село Подище у XVI–XVII століттях було повністю знищене під час воєнних дій за часів Бориса Годунова. Нові згадки про нього з'являються у 1656 році, коли для врегулювання конфлікту між Ладанським та сусідніми монастирями гетьман Петро Дорошенко призначив спеціальну комісію, до складу якої входив представник села Подище Пилип Білоцерковець. За твердженням місцевих жителів, назва села походить від слова «подол», однак документального підтвердження цієї версії не збереглося. Головною історичною пам'яткою села є Михайлівська церква, збудована орієнтовно у 1666 році. У радянський період церква була закрита, але не зруйнована, а в часи незалежності України - відновлена.

Село Івківці вперше згадується у 1629 році під назвою Івці. За місцевими переказами, назва походить від імені пастуха Івка, який оселився на одному з кутків поселення. Історично більшість мешканців села належала до козацького стану, що визначало його соціальний уклад та традиції.

Вагомою історичною та культурною особливістю Івківців є парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення, розташований за будинком культури. Парк було закладено у XVIII столітті Катериною Драган - дочкою київського полковника та дружиною прилуцького полковника Івана Галагана. На його території висаджувалися рідкісні породи дерев, частина з яких не збереглася до сьогодні. У минулому парк мав каскад ставків із плавучим острівцем і був осередком культурного життя та відпочинку місцевої знаті.

Цікавим історичним фактом є те, що господарка маєтку в Івківцях спілкувалася виключно українською мовою у той час, коли значна частина тогочасної аристократії надавала перевагу французькій. Це підкреслює особливу культурну позицію та локальну ідентичність території.

Окремою пам'яткою села є хрестоподібна церква, заснована у 1773 році. Також жителі Івківців стали ініціаторами освячення джерела, розташованого на території парку.

Село Голубівка вперше згадується у 1666 році. Назва населеного пункту пов'язується з іменем сотника Михайла Голуба, що свідчить про його козацьке походження. За історичними переказами, Голубівка формувалася як козацьке поселення, а більшість її жителів належали до козацького стану.

Природний ландшафт села має виразну історичну структуру: яри, які півколом оточують Голубівку, окреслюють межі колишніх господарських угідь, а їхні назви походять від прізвищ землевласників. Така топоніміка зберігає пам'ять про соціально-економічний устрій минулих століть.

Важливою духовною пам'яткою є церква на честь Святого Іоана Златоуста, перші згадки про яку датуються 1714 роком, що підтверджує сталість релігійної традиції на території села.

Археологічні знахідки свідчать про значно давнішу історію заселення цієї місцевості. На території Голубівки було знайдено бивень мамонта, який нині зберігається у Прилуцькому краєзнавчому музеї. Поблизу села розташовані три скіфські кургани, які за своїми розмірами можуть свідчити про поховання воїнів. Також встановлено існування поселення часів Київської Русі - виявлено низку археологічних експонатів цього періоду, а також предмети доби козацтва.

Першими поселенцями сучасного села Красляни були десять жителів міста Красного, які оселилися в навколишніх ярах після знищення їхнього міста татарами приблизно у 1085 році. Утікачів називали «десятенками», і цей рід зберігся до наших днів. Про войовничий характер мешканців села свідчать історичні факти: у XVI столітті в Краслянах відбулося повстання проти польського магната Вишневецького, а у 1648 році Краслянська сотня козаків брала участь у визвольній боротьбі у складі Прилуцького полку. Красляни вважаються одним із наймальовничіших сіл громади, яке місцеві жителі образно називають «маленькою Швейцарією». З 1992 року в селі функціонує Свято-Михайлівська церква, збудована в 1754 році та поновлена в 1821 році. З 2019 року створено туристичний маршрут із відвідуванням музею побутового вжитку та канатного містечка.

Село Рибці розташоване на правому березі річки Удай. Уперше воно згадується у 1629 році. Назва поселення пов'язана з тим, що місцеві рибалки продавали рибу на ринку міста Красного. Жителів називали рибчунами або рибчонами, а село - Рибці.

Село Лиски розташоване у мальовничій місцевості - в місці впадіння річки Лісогір у річку Удай. На правому березі навпроти притоки височіє крутий схил, відомий як Лиса Гора. За переказами старожилів, саме на її схилах оселялися перші жителі, що й дало назву селу.

За архівними даними, Лиски засновані у XV столітті, що свідчить про тривалу історію безперервного заселення території. У 1700 році в селі було збудовано дерев'яну Вознесенську церкву. До 1930 року в ній зберігався напрестольний хрест із дарчим написом гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного, що є вагомим свідченням історичного зв'язку населеного пункту з козацькою добою.

Село має також літературну спадщину. Уродженкою Лисок є українська письменниця М.П. Лісовська. Тут народився і проживав до 1962 року Савон О.А. - автор краєзнавчих праць про Прилуччину.

Поблизу села збереглися археологічні пам'ятки - кургани «Макаренкова могила» та «Лозенкова могила», що підтверджують давність заселення території та її історико-культурну значущість.

Важливою історико-культурною особливістю громади є її символіка, яка відображає історичний розвиток, природні особливості та традиції території.

Рис. 1.2 Герб Ладанської територіальної громади

Офіційним символом громади є герб Ладанської територіальної громади, у якому закладено основні елементи історичної та культурної спадщини краю. Символіка герба відображає історичний розвиток території, природні особливості місцевості та традиційні заняття її мешканців.Герб складається із геральдичного щита, який має форму прямокутника з півколом в основі, обрамлений декоративним золотим картушем українського барокового орнаменту увінчаним золотою короною із п'яти колосків, що символізують незалежність, достаток, багатство, родючість землі та сільськогосподарську діяльність у громаді. Щит розділений зеленим вістрям на 2 (дві) срібні (білі) частини. Посередині зеленої частини щита – Собор

(колишнього Ладанського Покровського монастиря), як символ духовності та віри, знак поваги до вічних християнських цінностей. На двох срібних частинах щита зображено по обидві сторони полум'я, як символ протиборства вогню, символізують відвагу та мужність населення, а також промислову силу громади, яка зростала разом із розвитком заводу зі сторічною історією з виробництва протипожежної техніки. Внизу на щиті знаходиться золота стрічка на якій зображені козацька шабля та сотницький пернач – символи військової звитяги, мужності, волелюбності, козацтва та історичної спадкоємності.

Висновки:

Узагальнюючи наведене, можна стверджувати, що історичний розвиток Ладанської територіальної громади має системний і послідовний характер, який безпосередньо вплинув на формування її сучасного вигляду. Поєднання давньої історії заселення, духовного центру у вигляді монастиря, козацької спадщини та подальшої індустріалізації визначило як соціально-економічну структуру громади, так і особливості її просторової організації.

Сформована внаслідок історичних процесів мережа населених пунктів із розосередженим типом розселення, прив'язаним до природних ландшафтів, зумовлює сучасні виклики у сфері інфраструктурного забезпечення, водночас зберігаючи унікальність кожного населеного пункту та їх локальну ідентичність. Історично обумовлена трансформація від духовно-аграрного осередку до аграрно-індустріальної території сформувала змішаний тип економіки, в якому поєднуються традиційне сільське господарство та промислове виробництво, зокрема діяльність підприємства з виробництва протипожежної техніки.

Водночас значна історико-культурна спадщина громади, представлена пам'ятками різних епох, сакральною архітектурою, природними ландшафтами та елементами нематеріальної культури, створює вагомі передумови для розвитку туристичного напрямку як одного з перспективних векторів економічної диверсифікації. За умови належного збереження, популяризації та інтеграції цих ресурсів у стратегічне планування, історична спадщина може стати важливим чинником підвищення інвестиційної привабливості та сталого розвитку громади.

Таким чином, історичні передумови розвитку території не лише сформували її сучасний соціально-економічний профіль, але й визначають потенціал подальшого розвитку, що потребує комплексного використання наявних ресурсів та врахування історичної спадкоємності у процесах планування і управління.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ГЕОГРАФІЧНЕ РОЗТАШУВАННЯ

Ладанська територіальна громада розташована у південній частині Чернігівської області в межах Прилуцького району. Територія громади охоплює селище Ладан – адміністративний центр та шість сіл: Подище, Івківці, Голубівка, Красляни, Лиски та Рибці.

Рис. 2.1 Розташування Ладанської територіальної громади

Площа території Ладанської територіальної громади становить 179,2 км², кількість населення станом на 01.01.2026 року 7942 особи, щільність населення - 44,32 осіб/км². За цим показником громада перевищує середньообласний рівень та середній показник по Прилуцькому району. Громада межує з Линовицькою, Сухополов'янською, Прилуцькою, Срібнянською та Варвинською територіальними громадами.

Відстань від адміністративного центру громади до районного центру - міста Прилуки - становить близько 18 км, до обласного центру - міста Чернігова - 198 км, до столиці України - міста Києва - 168 км. Таке розташування визначає помірну транспортну доступність громади та її функціональну орієнтацію на Прилуцьку міську агломерацію.

Транспортна інфраструктура громади характеризується наявністю та близькістю кількох важливих автомобільних шляхів різного значення. Територією громади безпосередньо проходить автомобільна дорога регіонального значення Т-25-30 (Прилуки - Варва - Срібне - Обухове). На відстані близько 10 км від адміністративного центру проходить автомобільна дорога регіонального значення Р-67 (Чернігів - Ніжин - Прилуки - Пирятин). Приблизно за 15 км від селища Ладан пролягає автомобільний шлях національного значення Н-07 (Київ - Суми - Юнаківка - Курськ), а за 30 км - автошлях міжнародного значення М-03 (Київ - Харків - КПП «Должанський»). Хоча громада не розташована безпосередньо на перетині цих транспортних коридорів, їх близькість створює передумови для розвитку логістичних та економічних зв'язків.

Залізничне сполучення на території громади представлене одноколійною магістраллю «Прилуки - Ладан (Івківці - Ладан)», однак основна пасажирська залізнична інфраструктура зосереджена в місті Прилуки. Пасажирські автомобільні перевезення в межах громади здійснюються переважно приватними перевізниками, у тому числі транзитними маршрутами.

Економічний профіль громади формується поєднанням промислового та аграрного секторів. Визначальним промисловим підприємством є ТОВ «ПК Пожмашина» - одне з найбільших виробників пожежної та спеціальної техніки. Сільське господарство громади представлено переважно рослинництвом; природні умови та ґрунтові ресурси сприяють вирощуванню зернових, олійних і технічних культур. Значну роль відіграють агропідприємства різних форм власності, у тому числі фермерські господарства та агрохолдинги.

Транспортне розташування громади забезпечує відносно зручний доступ до районного центру - міста Прилуки, що формує її стійку функціональну орієнтацію на прилуцьку міську агломерацію. Наявність регулярного автобусного сполучення між окремими населеними пунктами громади та містом Прилуки, а також транзитних маршрутів, сприяє формуванню активних соціально-економічних зв’язків. Зокрема, частина населення громади здійснює щоденні маятникові переміщення до Прилук з метою навчання та отримання спеціалізованих медичних послуг, оскільки в громаді забезпечено тільки первинний рівень медичної допомоги, заклади фахового передвищого рівня освіти зосереджені у районному центрі, а також на роботу.

Разом із тим, транспортна доступність окремих населених пунктів громади є нерівномірною. Якщо селище Ладан, а також села, розташовані вздовж основних транспортних напрямків – Івківці та Голубівка, мають відносно стабільне сполучення з містом Прилуки, то віддалені населені пункти (Красляни, Рибці, Лиски) забезпечені транспортом обмежено, що знижує рівень їх інтегрованості в економічні та соціальні процеси громади. Відсутність прямого транспортного сполучення між окремими населеними пунктами, зокрема між адміністративним центром та периферійними селами, ускладнює внутрішню мобільність населення та доступ до послуг. Загалом стан дорожньої інфраструктури оцінюється як задовільний, однак потребує подальшого покращення для підвищення рівня транспортної доступності.

Сформовані транспортні та функціональні зв’язки свідчать про включеність громади до системи міжтериторіальної взаємодії та її залежність від прилуцького центру як ключового осередку економічної активності, освіти та медицини. У системі розселення Ладанська територіальна громада виконує функції приміської аграрно-індустріальної території з вираженим впливом міста Прилуки, поєднуючи власний виробничий потенціал із орієнтацією на зовнішній ринок праці та послуг.

Природно-ресурсний потенціал громади характеризується наявністю річкової мережі, зокрема річки Удай та її притоки Ладанки, каскаду ставків, а також лісових масивів, які займають близько 16 % території громади. Водні об’єкти та природні ландшафти формують передумови для рекреаційного й туристичного розвитку, хоча більшість територій природно-заповідного фонду потребують впорядкування землевпорядної та кадастрової документації.

Адміністративний центр громади - селище Ладан - є найбільшим населеним пунктом і зосереджує близько двох третин населення громади. Інші населені пункти

суттєво поступаються за чисельністю жителів; найменш населеними є села Рибці та Лиски.

Висновки:

Ладанська територіальна громада сформована у повному територіальному складі, має завершену систему місцевого самоврядування та функціонує в умовах післявоєнного відновлення. Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну зумовило нові виклики для громади, пов’язані з безпекою, стійкістю інфраструктури, соціально-економічним розвитком та необхідністю довгострокового планування відновлення і розвитку.

Водночас територія громади має відносно компактну конфігурацію, що спрощує організацію управління. Разом із тим доступність окремих віддалених населених пунктів, зокрема сіл Рибці, Лиски та Красляни, ускладнюється станом дорожньої мережі та транспортним сполученням, що є одним із викликів для забезпечення рівного доступу мешканців до послуг та інфраструктури.

3. ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Громада характеризується наявністю високобальних чорноземів, що формує значний потенціал для розвитку аграрного сектору. Родючість ґрунтів створює сприятливі умови для ведення ефективного сільськогосподарського виробництва. На території громади функціонує сучасне крупнотоварне сільське господарство з переважанням рослинницького напряму, діяльність здійснюють аграрні підприємства та агрохолдинги.

Згідно з геоморфологічним районуванням, громада розташована в межах Придніпровської низовини, охоплюючи Середньодніпровську терасову та Полтавську рівнини. Територія має перехідний характер - із півночі на південь природні умови Полісся поступово змінюються на лісостепові. Рельєф є горбистим: підвищені рівнинні ділянки поєднуються з пониженнями, ярами та долинами, що формує різноманітність ландшафтів.

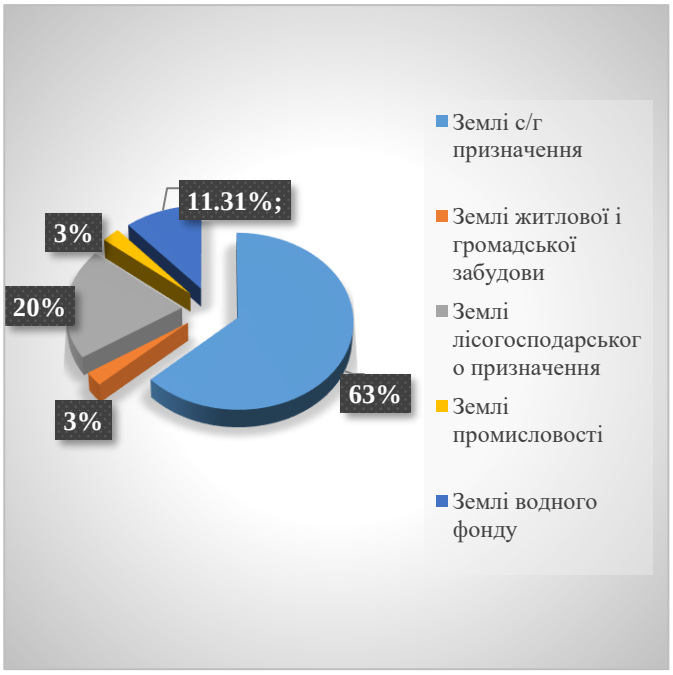

Рис. 3.1 Структура земель Ладанської ТГ

Структура земельного фонду свідчить про домінування сільськогосподарських угідь, зокрема орних земель. Частка розораності є значною, що відповідає природно-географічному положенню громади у лісостеповій зоні. Водночас площа лісів та лісовкритих територій є меншою за середньообласні показники, що знижує екологічну стійкість території.

Відносно невелика частка пасовищ обмежує розвиток тваринництва. Площа земель під населеними пунктами формує просторовий резерв для розвитку інфраструктури та житлового будівництва, однак загальний високий рівень розораності посилює екологічні ризики, зокрема ерозійні процеси.

Земля є ключовим ресурсом економіки громади, що підтверджується аграрною спеціалізацією та структурою посівних площ (кукурудза, соняшник, соя, зернові культури)

Вид природних ресурсів	Населений пункт, де сконцентровані запаси (поклади)
глина, пісок	с.Рибці, с.Лиски, селище Ладан
торф	с.Подище
питна вода	3 артезіанські свердловини на території громади
нафта	в межах Дніпровсько-Донецької нафтогазоносної області
газ	в межах Дніпровсько-Донецької нафтогазоносної області

Таблиця 3.1. Природні ресурси Ладанської ТГ

Природно-ресурсний потенціал громади включає поклади місцевих нерудних корисних копалин (пісок, глина, суглинки), торфові ресурси, а також водні об’єкти -

річку Удай та систему ставків. Водна поверхня займає суттєву частку території, що формує рекреаційний та екологічний потенціал громади.

Грунтовий покрив представлений переважно чорноземами та дерново-підзолистими ґрунтами, що створює сприятливі умови для вирощування зернових і технічних культур Кліматичні умови - помірно-континентальні з достатнім зволоженням - сприяють розвитку сільського господарства, а тенденція до підвищення температури розширює можливості диверсифікації культур.

Адреса, стислий опис	Цільове призначення	Форма власності	Власник	Площа, $м^2$
Кадастровий номер 7424183700:03:000:0468 (за межами населеного пункту с.Івківці	11.02 Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості	Комунальна	Ладанська селищна рада	216262
Кадастровий номер відсутній, земельна ділянка в стадії формування (в адміністративних межах Ладанської територіальної громади)	11.02 Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості	Комунальна	Ладанська селищна рада	98800
Кадастровий номер відсутній, земельна ділянка в стадії формування (за межами с.Лиски)	01.01 Для ведення товарного с/г виробництва	Комунальна	Ладанська селищна рада	90000

Таблиця 3.2. Вільні незабруднені (незаміновані) земельні ділянки, призначені для ведення господарської діяльності (які можуть бути цікавими для інвесторів)

Негативний вплив на стан довкілля пов’язаний із діяльністю аграрних підприємств, зокрема через недостатній контроль за використанням мінеральних добрив та засобів захисту рослин. Такі практики створюють ризики для збереження біорізноманіття, передусім для місцевої фауни, а також можуть мати опосередкований вплив на здоров’я мешканців громади.

Сфера поводження з твердими побутовими відходами (IV–V класу небезпеки) перебуває у задовільному стані, що загалом відповідає типовій для більшості громад України ситуації. У приватному секторі жителі частково самостійно здійснюють захоронення або переробку відходів - зокрема використовують харчові залишки для годування домашніх тварин, спалюють або перетворюють органіку на добриво. Водночас через обмежену кількість спеціалізованої техніки для збирання відходів у приватній та багатоквартирній забудові вивезення сміття відбувається нерегулярно. Це спричиняє утворення стихійних сміттєзвалищ у ярах, лісосмугах та інших ділянках, що негативно позначається на екологічному й санітарному стані території. Крім того, на території громади відсутній облаштований полігон для захоронення твердих побутових відходів.

Додатковим екологічним чинником є поширена практика весняного та осіннього спалювання листя, сухої трави, соломи та інших органічних решток. Такі дії призводять до забруднення атмосферного повітря, знищення корисних комах у верхніх шарах ґрунту та перешкоджають використанню органічних залишків для природного підвищення родючості ґрунтів.

Територія громади розташована у зоні помірно-континентального клімату лісостепового типу з достатнім рівнем зволоження, що формує загалом сприятливі умови для ведення сільського господарства. Середньорічна кількість опадів становить 550–650 мм, сума активних температур - 2500–2700°С, що забезпечує можливість вирощування широкого спектра сільськогосподарських культур.

Водночас сучасні кліматичні тенденції характеризуються поступовим підвищенням температурного режиму та зростанням ймовірності екстремальних погодних явищ, зокрема посух. Це створює додаткові ризики для аграрного виробництва, пов’язані зі зниженням вологості ґрунтів та їх деградацією, і потребує впровадження адаптаційних підходів у сільському господарстві, зокрема оптимізації структури посівів та використання більш стійких агротехнологій.

Водні ресурси громади представлені річками Удай та Ладанка, а також системою ставків, які займають близько 8,5 % її території. Вони формують потенціал для розвитку рибного господарства, рекреації та туризму. Рівень забезпеченості населення водними ресурсами в цілому є достатнім для задоволення побутових та господарських потреб, однак значною мірою залежить від стану локальної інфраструктури водопостачання та якості води в джерелах.

Якість водних ресурсів характеризується наявністю ризиків погіршення екологічного стану, що зумовлено як природними процесами (замулення), так і антропогенним впливом, зокрема сільськогосподарською діяльністю, яка супроводжується потраплянням у водойми залишків добрив та засобів захисту рослин. Додаткове навантаження створюється внаслідок відсутності або недостатньої ефективності систем очищення стічних вод.

Загалом водні об’єкти громади зазнають помірного антропогенного навантаження, що потребує впровадження заходів із покращення їх екологічного стану, зокрема очищення водойм, встановлення прибережних захисних смуг та посилення контролю за використанням водних ресурсів.

Лісові ресурси громади займають близько 16 % її території та представлені переважно мішаними і сосново-дубовими насадженнями. Такий рівень лісистості є нижчим за середньообласний показник, що знижує екологічну стійкість території, водночас наявні лісові масиви та об’єкти природно-заповідного фонду (11 об’єктів загальною площею понад 1,5 тис. га) мають важливе значення для збереження біорізноманіття та формують потенціал для розвитку природоорієнтованого туризму. Додатково річкові екосистеми громади віднесені до територій, перспективних для включення до Смарагдової мережі, що підвищує їх природоохоронну цінність.

Рекреаційний потенціал громади базується на поєднанні природних ландшафтів, водних об’єктів та лісових територій, а також сприятливих кліматичних умов у літній період, що створює передумови для розвитку сезонного відпочинку. Водночас його реалізація обмежується недостатнім рівнем інфраструктурного облаштування та

неврегульованістю земельно-кадастрових питань, зокрема відсутністю чітко визначених меж об’єктів природно-заповідного фонду.

Висновки:

Загалом природно-ресурсний потенціал громади має виражену аграрну спрямованість, що зумовлено високою часткою орних земель і сприятливими природними умовами. Водночас інтенсивне використання ресурсів супроводжується екологічними викликами, зокрема ризиками деградації ґрунтів і водних екосистем. Це визначає необхідність формування збалансованої політики природокористування, спрямованої на поєднання економічної ефективності, екологічної безпеки та розвитку рекреаційно-туристичного потенціалу громади.

4. НАСЕЛЕННЯ ТА ТРУДОВІ РЕСУРСИ

Порівняльний аналіз основних просторово-демографічних показників свідчить, що Ладанська територіальна громада займає незначну частку в структурі Прилуцького району - лише 0,56 % його площі, що вказує на її відносно компактні територіальні розміри. Водночас частка населення громади у загальній чисельності району є вищою, ніж її частка площі, що зумовлює підвищену густоту населення.

Адміністративна одиниця	Площа, км^2	Площа громади як % площі району, %	Кількість населення, осіб	Густота населення, ос/км^2
Ладанська територіальна громада	179,2	0,56	7942	44,3
Прилуцький район	5214	16,36	146952	28,5
Чернігівська область	31865	100	918200	32,0

Таблиця 4.1 Порівняння громади, району, області

Показник густоти населення в громаді становить 44,3 осіб/км², що суттєво перевищує як середній рівень по Прилуцькому району (28,5 осіб/км²), так і по Чернігівській області (32,0 осіб/км²). Це свідчить про більш концентроване розселення населення та відносно вищий рівень освоєності території. Така ситуація може розглядатися як позитивний фактор з точки зору ефективності надання публічних послуг, розвитку інфраструктури та зменшення витрат на їх утримання.

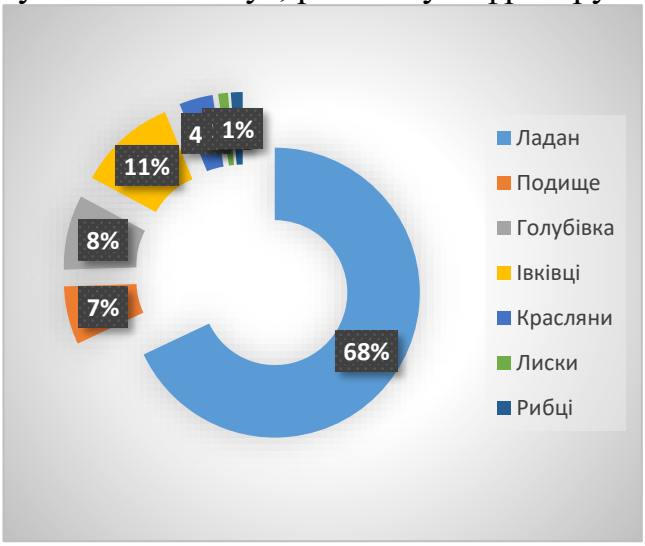

Рисунок 4.1. Кількість населення в розрізі населених пунктів, осіб

Водночас підвищена щільність населення створює додаткове навантаження на інженерну, соціальну та транспортну інфраструктуру, що потребує належного планування її розвитку та модернізації. У порівнянні з районом та областю, громада має більш виражені ознаки локального центру розселення, що обумовлює її важливу роль у забезпеченні життєдіяльності прилеглих територій.

Загалом виявлені відмінності свідчать про відносно більш інтенсивне використання території громади, що формує як додаткові можливості для соціально-економічного розвитку, так і потребу у збалансованому управлінні просторовими та інфраструктурними ресурсами.

Аналіз чисельності населення Ладанської територіальної громади за період 2022–2026 років свідчить про стійку тенденцію до скорочення загальної кількості мешканців у всіх населених пунктах. Загальна чисельність населення громади зменшилася з 9489 осіб (01.01.2022 р.) до 7942 осіб (01.01.2026 р.), що свідчить про скорочення більш ніж на 16 %

Населені пункти	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025	01.01.2026
	чол / жін	чол / жін	чол / жін	чол / жін	чол / жін
Ладан	3176 / 3265	3257 / 3211	2402 / 3200	2479 / 3090	2418 / 2961
Подище	285 / 368	334 / 352	243 / 329	259 / 295	251 / 263
Голубівка	382 / 432	407 / 418	317 / 396	337 / 372	330 / 360
Івківці	345 / 621	415 / 607	342 / 562	392 / 512	375 / 495
Красляни	161 / 202	185 / 197	153 / 185	164 / 166	160 / 138
Лиски	43 / 79	57 / 71	39 / 63	47 / 50	44 / 43
Рибці	49 / 81	58 / 79	47 / 64	59 / 55	56 / 48
ВСЬОГО У ГРОМАДІ	**4441 / 5048**	**4713 / 4935**	**3543 / 4799**	**3737 / 4540**	**3634 / 4308**

Таблиця 4.2. Динаміка чисельності населення громади у розрізі населених пунктів, осіб

Населеним пунктом, у якому стабільно проживає понад 60% населення громади, залишається селище Ладан. Водночас саме в адміністративному центрі фіксується найбільше абсолютне скорочення чисельності населення, що свідчить про загальносистемні демографічні процеси, характерні не лише для сільських, а й для більш урбанізованих територій громади.

Сільські населені пункти демонструють нерівномірну динаміку, проте загальною є тенденція до зменшення чисельності мешканців. Найбільш чисельними серед сіл залишаються Івківці та Голубівка, тоді як Лиски та Рибці стабільно є найменшими за кількістю населення, що підвищує ризики їх подальшої демографічної деградації.

Для всіх населених пунктів характерною є гендерна диспропорція - чисельність жінок суттєво перевищує чисельність чоловіків. Така ситуація посилюється з року в рік і є типовою ознакою старіння населення та міграційного відтоку чоловіків працездатного віку, що створює додаткові соціально-економічні виклики.

Показники	2021	2022	2023	2024	2025
Народжені	35	28	39	20	10
Померлі	215	145	150	122	136
Природний приріст/скорочення	-180	-117	-111	-102	-126
Прибулі	8	144	32	75	123
Вибулі	112	44	81	115	49
Міграційний приріст/скорочення	-104	100	-49	-40	74
Загальний приріст/скорочення	-284	-17	-160	-142	-52

Таблиця 4.3 Природний і міграційний рух населення, осіб

Дані щодо природного та міграційного руху населення засвідчують стійку депопуляційну тенденцію в громаді. Упродовж аналізованого періоду кількість померлих стабільно перевищує кількість народжених, що формує від'ємне природне скорочення населення. При цьому народжуваність має тенденцію до зменшення, що посилює демографічний дисбаланс.

Міграційні процеси характеризуються нестабільністю: періодичне зростання чисельності населення за рахунок внутрішньо переміщених осіб не перекриває загальних втрат від природного скорочення. Демографічна ситуація ускладнюється впливом повномасштабної війни, що посилила міграційні процеси та соціальну вразливість населення.

Демографічна ситуація в громаді формується під впливом негативного природного руху населення та міграційних процесів, які посилилися в умовах повномасштабної війни. Це зумовлює необхідність врахування демографічного чинника при формуванні пріоритетів оновленої Стратегії розвитку, зокрема в частині збереження людського потенціалу, доступу до послуг і просторової організації громади.

Рис. 4.2 Причини смертності, 2025 рік, %

Структура смертності в громаді відображає загальноукраїнські демографічні тенденції та водночас підкреслює локальні соціально-медичні виклики. Найбільшу частку серед причин смерті традиційно займають хвороби системи кровообігу. Це корелює з віковою структурою населення громади, де значну частку становлять особи старшого віку. Другою вагомою групою залишаються онкологічні захворювання. Показники смертності від зовнішніх причин та інших хвороб є суттєво нижчими, однак формують додаткові ризики для демографічної стабільності.

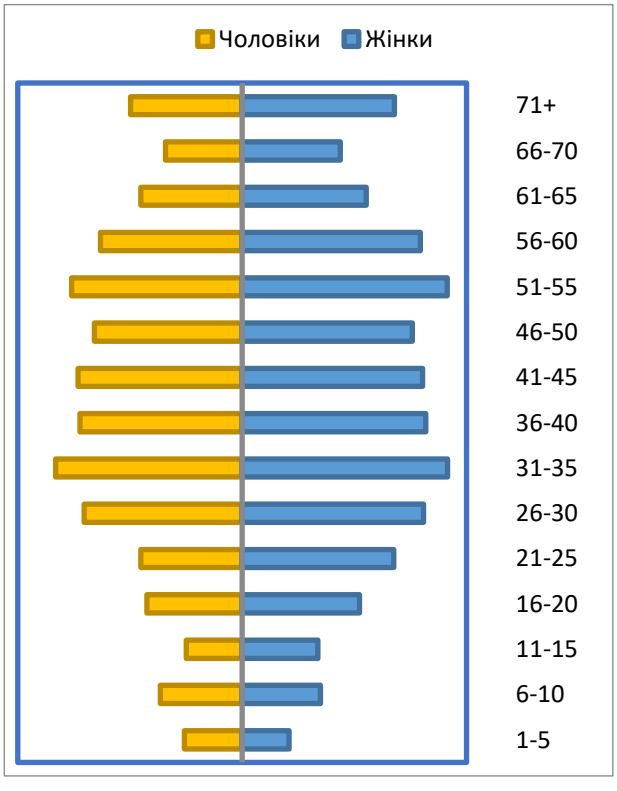

Рис. 4.3 Статево-вікова структура населення

Враховуючи тенденцію до старіння населення та зменшення чисельності працездатних осіб, висока частка смертності від хронічних неінфекційних захворювань формує додаткове навантаження на систему охорони здоров'я громади. Це підтверджує необхідність розвитку профілактичних програм, ранньої діагностики та підтримки здорового способу життя. Статево-вікова структура громади характеризується вираженим процесом старіння населення:

вона має регресивний тип і відображає структурні демографічні диспропорції. Основу піраміди (вікові групи 1-5 та 6-10 років) формують відносно малочисельні когорти, що свідчить про низький рівень народжуваності в останні роки. Кожна наступна молодша вікова група не демонструє розширення, що вказує на відсутність демографічного відновлення.

Найбільш чисельними є вікові групи 31-35, 36-40 та 41-45 років - це населення активного працездатного віку, яке сьогодні формує основний трудовий та податковий потенціал громади. Водночас відсутність достатнього «підсилення» з боку молодших поколінь означає, що через 10-15 років відбудеться суттєве звуження кадрової бази.

Помітною є значна частка населення у вікових групах 50+ та 60+, що підтверджує тенденцію до старіння населення. У старших вікових групах чітко простежується переважання жінок над чоловіками, що відповідає загальнонаціональним демографічним закономірностям і зумовлено різницею у тривалості життя. Структура населення свідчить про поступове старіння, що у середньостроковій перспективі призведе до зростання демографічного навантаження: менша кількість працездатних осіб утримуватиме більшу частку дітей і людей похилого віку

Показники, населення у віці	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025	01.01.2026
	чол. / жін	чол. / жін	чол. / жін	чол. / жін	чол. / жін
0-14	334 / 323	322 / 335	294 / 421	345 / 392	340 / 363
15-59	3576 / 3695	3896 / 3598	2131 / 2759	2296 / 2351	2280 / 2237
60+	531 / 1030	495 / 1012	1118 / 1619	1096 / 1797	1014 / 1708
Діти дошкільного віку (0-5)	137 / 91	133 / 85	78 / 64	122 / 103	119 / 96
Діти шкільного віку (6-18)	366 / 396	366 / 391	350 / 349	464 / 387	454 / 475

Таблиця 4.4 Статево-вікова структура населення та діти дошкільного та шкільного віку, осіб

Динаміка кількості внутрішньо переміщених осіб (ВПО) у громаді демонструє стійку тенденцію до зростання протягом 2022-2026 років. За чотири роки чисельність зареєстрованих ВПО збільшилася більш ніж у 24 рази (з 34 осіб у 2022 році до 831 особи у 2026). Переважну частку серед зареєстрованих становлять жінки. Станом на 01.01.2026 із 831 особи 517 - жінки, що підтверджує загальноукраїнську тенденцію вимушеної міграції, коли чоловіки працездатного віку захищають країну або залишаються за місцем постійного проживання. Зростання кількості ВПО частково компенсувало втрати чисельності населення, спричинені природним скороченням та міграційним відтоком. Разом з тим, така динаміка потребує системної інтеграційної політики, зокрема розвитку житлової інфраструктури, забезпечення доступу до медичних та освітніх послуг, створення можливостей працевлаштування та соціальної адаптації. Особливої уваги потребують сім'ї з дітьми та особи старшого віку, частка яких серед ВПО є значною. У стратегічному вимірі важливо перейти від

політики тимчасового реагування до моделі довгострокової інтеграції, що дозволить перетворити міграційний ресурс на чинник демографічної та економічної стабілізації громади.

Водночас показник фактичної чисельності ВПО є нестабільним. Після пікового значення (643 особи станом на 01.01.2025) у 2026 році спостерігається зменшення до 472 осіб. Це може свідчити про часткову вторинну міграцію, повернення людей до попереднього місця проживання або переїзд до інших громад. Ладанська територіальна громада залишається приймаючою територією, проте чисельність ВПО має динамічний характер, що потребує гнучкого планування соціальної та інфраструктурної політики.

Показники	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025	01.01.2026
	Всього / жінок	Всього / жінок	Всього / жінок	Всього / жінок	Всього / жінок
Загальна чисельність ВПО, зареєстрованих	34 / 22	576 / 308	649 / 401	745 / 438	831 / 517
в т.ч дітей віком 0-5 років	1 / 1	32 / 7	20 / 5	24 / 6	36 / 12
дітей віком 6-18 років	7 / 3	105 / 36	76 / 39	95 / 51	121 / 64
осіб віку 60+	14 / 9	101 / 60	148 / 103	159 / 118	182 / 124
Фактична чисельність ВПО	х	241 / 194	590 / 478	643 / 524	472 / 389

Таблиця 4.5 Структура ВПО, осіб

Структура найбільших роботодавців свідчить про високу концентрацію зайнятості у виробничому секторі та бюджетній сфері.

Ключовим системоутворюючим підприємством громади є ТОВ «ПК «Пожмашина», яке демонструє зростання чисельності працівників з 474 осіб у 2022 році до 544 осіб у 2025 році. Це вказує на збереження виробничої активності та стійкість підприємства навіть в умовах воєнного періоду та часткової релокації потужностей підприємства.

У сільськогосподарському секторі спостерігається скорочення зайнятості (ДП ДГ Івківці - з 52 до 36 осіб), що може свідчити про оптимізацію виробничих процесів або вплив воєнних та ринкових факторів.

Бюджетна сфера залишається стабільним роботодавцем:

Ладанський ліцей - незначне скорочення (125 → 119 осіб),

Івківський ліцей - стабільна чисельність (60 осіб).

Це свідчить про відносну стабільність бюджетної зайнятості, хоча й із тенденцією до оптимізації.

Водночас частина підприємств не надала інформації щодо чисельності персоналу, що ускладнює комплексну оцінку ринку праці та свідчить про обмежену відкритість бізнес-середовища або нестабільність діяльності окремих суб’єктів господарювання.

Загалом структура найбільших роботодавців демонструє залежність громади від одного великого виробничого підприємства, значну роль бюджетної сфери у формуванні зайнятості, обмежену диверсифікацію великих роботодавців.

Підприємство, організація, установа	Вид економічної діяльності (основний)	Чисельність працівників станом на 01.01.2022	Чисельність працівників станом на 01.01.2025
ТОВ «ПК «Пожмашина»	Машинобудування	474	544
ТОВ «ІК «А Груп»	Виробництво вузлів, деталей і приладдя до автотранспортних засобів	Інформація відсутня	Інформація відсутня
Август-плюс ПП	Торгівля	Інформація відсутня	Інформація відсутня
ТОВ «Елеватор Агро»	Закупка, доробка, зберігання зерна	Інформація відсутня	Інформація відсутня
ДП ДГ Івківці	Вирощування овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів	52	36
ПТМП «Внєштранс»	Вирощування овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів	Інформація відсутня	Інформація відсутня
КЗ «Ладанський ліцей»	Освіта	125	119
КЗ «Івківський ліцей»	Освіта	60	60

Таблиця 4.6 Найбільші роботодавці в громаді (організації всіх форм власності)

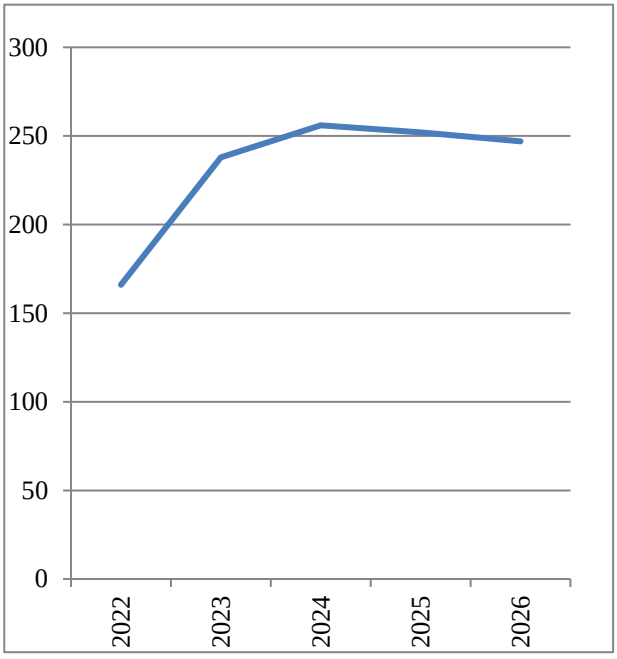

Рис. 4.4 Зайняте населення, осіб

Таким чином, економіка громади має ознаки моноцентричності з високою залежністю від одного великого промислового підприємства. Потребує диверсифікації за рахунок стратегічних кроків щодо розвитку малого і середнього бізнесу.

Аналіз динаміки чисельності зайнятого населення у громаді свідчить про коливальний характер показника протягом досліджуваного періоду. У 2022 році кількість зайнятих становила понад 3,1 тис. осіб, після чого у 2023 році відбулося незначне скорочення. Найнижчий показник зафіксовано у 2024 році, коли чисельність

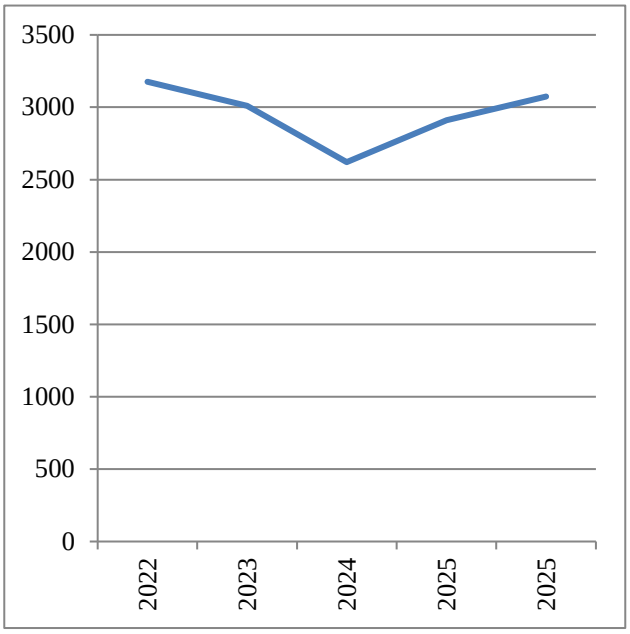

Рис. 4.5 Зареєстрованих безробітних, осіб

зайнятого населення зменшилася приблизно до 2,6 тис. осіб. Така тенденція може бути пов'язана з тимчасовим скороченням економічної активності окремих підприємств.

Водночас у 2025 році спостерігається відновлення показника та поступове зростання зайнятості, що свідчить про адаптацію місцевої економіки до нових умов функціонування. Загалом, попри тимчасове зниження, рівень зайнятості у громаді залишається відносно стабільним, що підтверджує наявність базового економічного потенціалу та збереження робочих місць.

Динаміка чисельності зареєстрованих безробітних демонструє зростання показника у перші роки аналізованого періоду з подальшою стабілізацією. У 2022 році кількість зареєстрованих безробітних становила близько 170 осіб, тоді як у 2023 році показник зріс майже до 240 осіб. Найбільше значення спостерігалося у 2024 році - близько 255 осіб.

У наступні роки простежується поступове зменшення кількості зареєстрованих безробітних, що може свідчити про часткове відновлення ринку праці, адаптацію підприємств до економічних умов воєнного часу та поступове повернення населення до економічної активності. Водночас рівень безробіття залишається чутливим до зовнішніх факторів, зокрема міграційних процесів та змін у структурі зайнятості населення.

Висновок:

Рівень матеріального забезпечення населення Ладанської територіальної громади є важливим індикатором соціально-економічного розвитку, однак його оцінка ускладнюється обмеженістю офіційної статистичної інформації на рівні територіальних громад. Зокрема, дані щодо середньої заробітної плати та доходів населення формуються Державною службою статистики України переважно на рівні областей та окремих адміністративно-територіальних одиниць вищого рівня, що обмежує можливість проведення прямого порівняльного аналізу на рівні громади.

За наявними узагальненими даними, рівень середньої заробітної плати у Чернігівській області є нижчим за середній показник по Україні, що зумовлено структурою економіки регіону, зокрема значною часткою аграрного сектору та відносно невисоким рівнем індустріалізації. З огляду на подібну економічну спеціалізацію Ладанської громади, можна припустити, що рівень доходів населення громади є співставним або дещо нижчим за середньообласний.

Характерною особливістю громади є орієнтація частини населення на працевлаштування за межами громади, зокрема у місті Прилуки, що виступає локальним центром зайнятості. Це формує маятникову трудову міграцію та впливає на структуру доходів домогосподарств, поєднуючи локальні та зовнішні джерела доходів.

Загалом рівень матеріального стану населення громади можна оцінити як помірний, із наявністю стримуючих факторів зростання доходів, пов’язаних із галузевою структурою економіки та обмеженими можливостями для високопродуктивної зайнятості. Це зумовлює необхідність диверсифікації економіки громади, створення нових робочих місць та підвищення рівня оплати праці як ключових напрямів її подальшого розвитку.

5. НАЯВНА ІНФРАСТРУКТУРА

Усі заклади освіти, що функціонують на території громади, перебувають у комунальній власності Ладанської селищної ради. Заклади загальної та дошкільної освіти включені до єдиної інформаційної системи управління освітою.

На території громади функціонують два заклади загальної середньої освіти: КЗ «Ладанський ліцей», у якому навчається 386 здобувачів освіти, та КЗ «Івківський ліцей», де здобувають освіту 140 учнів.

З метою забезпечення рівного доступу до якісної освіти в громаді організовано підвіз учнів до закладів загальної середньої освіти. До Ладанського ліцею здійснюється підвезення дітей із сіл Подище, Красляни та Лиски, що дає можливість учням із віддалених населених пунктів безперешкодно здобувати освіту. До Івківського ліцею організовано підвіз школярів із села Голубівка.

Така система перевезень сприяє територіальній доступності освітніх послуг та забезпечує належні умови для навчання дітей громади.

Усі заклади загальної середньої освіти громади здійснюють навчання за очною формою.

Дошкільна освіта представлена п’ятьма закладами. У структурі Ладанського ліцею функціонують дошкільні підрозділи «Барвінок» (50 вихованців), «Червона Шапочка» (50 вихованців) та «Ромашка (сезонний заклад). У складі Івківського ліцею діють дошкільні підрозділи «Капітошка» (13 вихованців) та «Малятко» (10 вихованців).

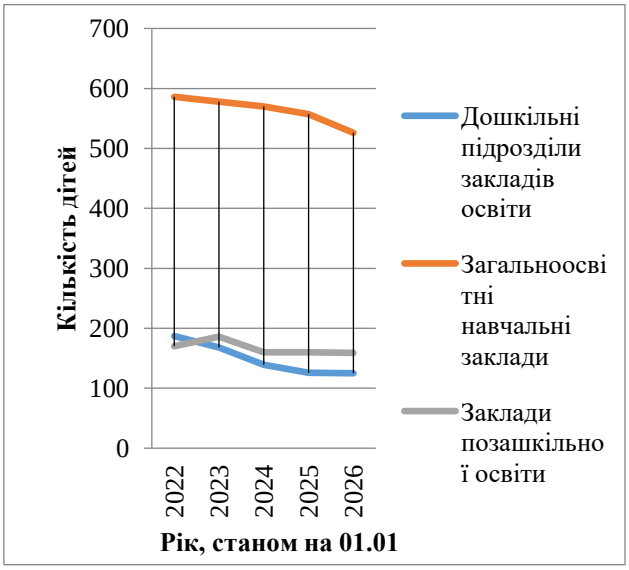

Рис. 5.1 Динаміка кількості учнів у закладах освіти, осіб

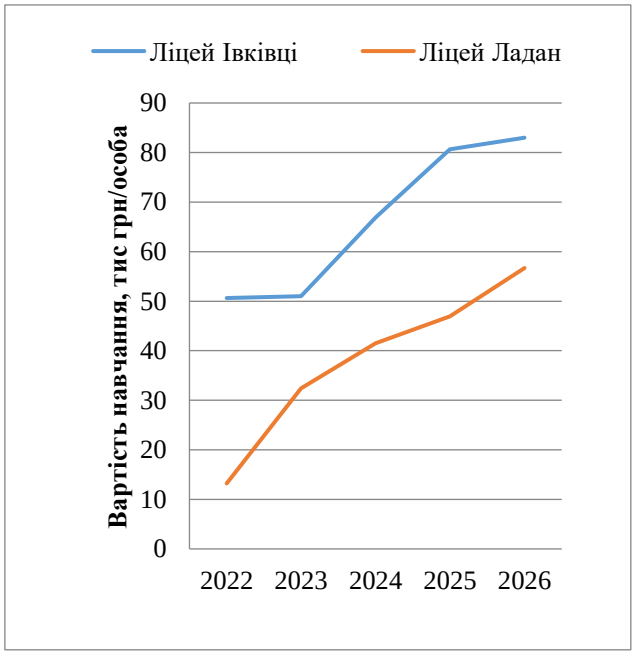

Рис. 5.2 Вартість навчання, тис.грн/особа

Динаміка кількості учнів у навчальних закладах громади відображає загальні демографічні процеси. Спостерігається тенденція до поступового зменшення контингенту учнів, що безпосередньо пов’язано зі скороченням дитячого населення. Коливання показників у різні періоди можуть бути пов’язані з міграційними процесами, зокрема переміщенням внутрішньо переміщених осіб.

Проте загальна тенденція не демонструє стабільного зростання. Співвідношення кількості місць до фактичної кількості дітей свідчить про наявність як резервів потужності, так і нерівномірності завантаження закладів.

Показник вартості навчання одного учня відображає ефективність використання бюджетних ресурсів.

Умови зменшення контингенту учнів призводять до зростання середніх витрат на одного учня, що є типовою тенденцією для малих громад.

Наявна мережа закладів освіти загалом забезпечує потреби громади та має резерв потужності.

У базових школах громади планово впроваджуються енергозберігаючі заходи, зокрема заміна віконних і дверних блоків, ремонт дахів, перехід котелень на альтернативні види палива.

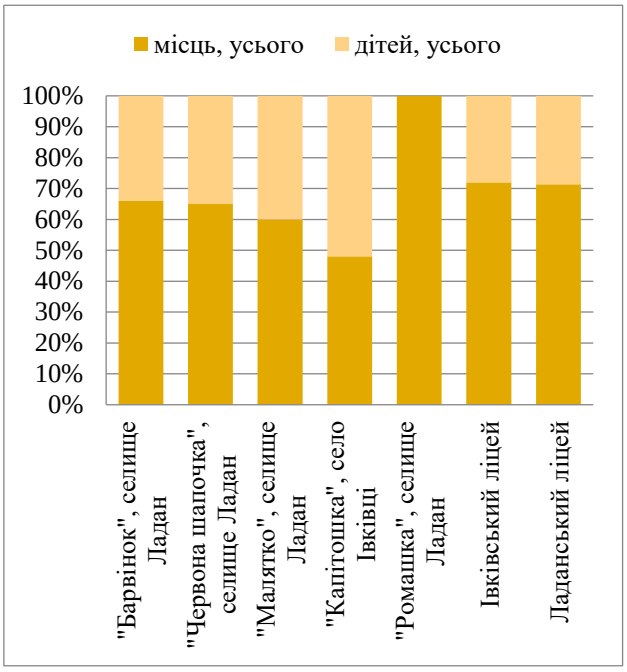

Рис. 5.3 Співвідношення кількості місць у навчальному закладі до кількості дітей

Комунальний заклад «Ладанська школа мистецтв» є єдиним спеціалізованим закладом початкової мистецької освіти в громаді, який забезпечує системну культурно-освітню діяльність та розвиток творчого потенціалу дітей.

Школа виконує комплексну соціально-культурну функцію. Її діяльність спрямована на забезпечення доступу до мистецької освіти, формування культурної ідентичності громади та представлення її на конкурсах і фестивалях різних рівнів, що позитивно впливає на імідж території. В умовах воєнного стану заклад також відіграє важливу роль у соціально-психологічній підтримці дітей, створюючи безпечний простір для творчої самореалізації та емоційної стабілізації.

Освітній процес організовано за двома напрямами - інструментальним та загально-естетичним відділеннями, що забезпечує багатовекторність мистецької підготовки та охоплення різних вікових груп.

Важливою складовою діяльності школи є функціонування різножанрових творчих колективів, серед яких вокальні ансамблі молодших і старших класів, хор, хореографічні колективи «LittleRays», «Смайлик», «ArtDance», дует акордеоністів «Сяйво», ансамбль акордеоністів «Акорд», змішаний ансамбль, а також інструментальний ансамбль викладачів «Камерата» та вокальний ансамбль викладачів. Така структура сприяє комплексному розвитку мистецьких напрямів, наступності поколінь та формуванню цілісного культурного середовища громади.

У стратегічному вимірі школа мистецтв є не лише освітнім осередком, а й важливим елементом культурної інфраструктури громади, що забезпечує збереження та розвиток творчого потенціалу молодого покоління.

На території Ладанської територіальної громади первинна медична допомога забезпечується Комунальним некомерційним підприємством «Ладанський центр первинної медико-санітарної допомоги», у якому здійснюють прийом лікарі сімейної медицини. Дані таблиці свідчать про загалом стабільне функціонування системи первинної медичної допомоги у громаді, однак із певними дисбалансами у навантаженні та організації надання послуг.

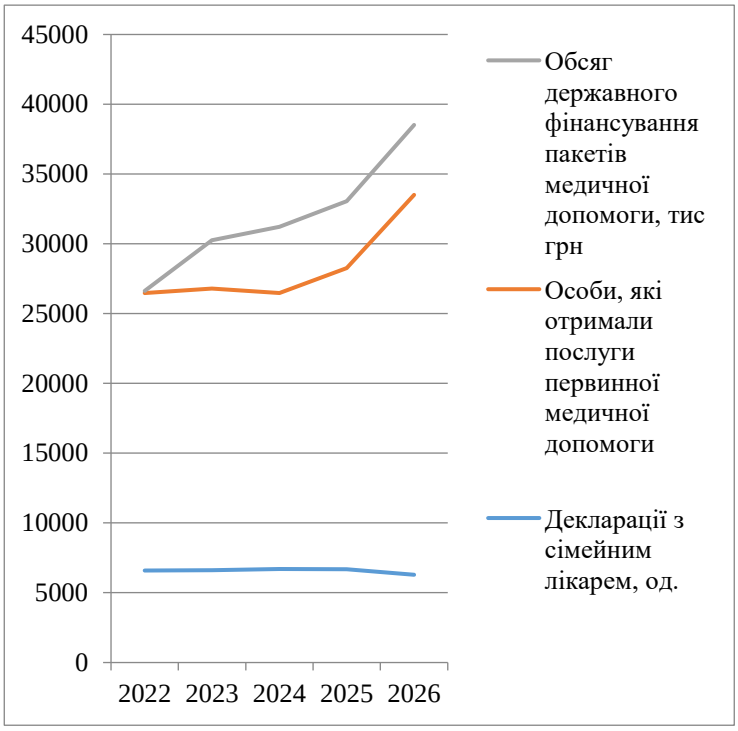

Рис. 5.4 Динаміка показників сфери медицини

Кількість укладених декларацій із сімейними лікарями упродовж аналізованого періоду залишалася відносно стабільною, коливаючись у межах 6,3–6,7 тис. одиниць, із незначним зниженням у останньому році до 6288 декларацій. Така динаміка може свідчити про часткову зміну місця обслуговування населення, міграційні процеси або уточнення реєстрів пацієнтів. Водночас загальний рівень укладення декларацій можна оцінити як достатньо високий, що підтверджує охоплення більшої частини населення громади первинною медичною допомогою.

За наявності 4 лікарів сімейної медицини середнє навантаження становить близько 1570 пацієнтів на одного лікаря (6288 декларацій / 4 лікарі). Це відповідає рекомендованим орієнтирам Національної служби здоров'я України (оптимально до 1800–2000 пацієнтів на одного лікаря), тобто критичного перевантаження не спостерігається. Разом з тим, у попередні роки, коли кількість декларацій перевищувала 6600, навантаження могло сягати близько 1650–1675 пацієнтів на лікаря, що вже наближається до верхньої межі комфортного рівня.

Водночас кількість осіб, які фактично отримали послуги первинної медичної допомоги, демонструє тенденцію до зростання - з близько 19,8–20,1 тис. осіб до 27,2 тис. осіб у останньому році. Така динаміка свідчить про суттєве підвищення інтенсивності використання медичних послуг, що може бути пов'язано як із погіршенням стану здоров'я населення, так і з підвищенням доступності або довіри до медичної системи. Фактично це означає зростання кількості звернень на одного пацієнта і, відповідно, підвищення реального навантаження на лікарів, навіть за відносно стабільної кількості декларацій.

Показово, що у громаді відсутні дані щодо надання спеціалізованої медичної допомоги, що свідчить про її отримання мешканцями за межами громади (ймовірно, у м. Прилуки або інших центрах). Це формує додаткову залежність від зовнішньої медичної інфраструктури та може впливати на доступність послуг, особливо для вразливих груп населення.

Кількість пакетів медичних послуг, укладених із НСЗУ, є невеликою (2–3 пакети), однак спостерігається суттєве зростання обсягів фінансування — з 148,9 тис. грн до понад 5 млн грн. Така динаміка свідчить про посилення фінансової спроможності закладу первинної медицини, розширення або більш ефективне використання пакетів медичних послуг.

Окрім амбулаторії в адміністративному центрі, медичне обслуговування жителів сільських населених пунктів здійснюється через фельдшерсько-акушерські пункти у

селах Івківці та Голубівка, а також фельдшерські пункти у селах Рибці, Лиски, Красляни та Подище, що забезпечує наближеність базових медичних послуг до місця проживання населення. Чисельність середнього та молодшого медичного персоналу є стабільною. У Ладані працює 19 осіб медичного персоналу, в Івківцях - 2, Голубівці - 1, Подищі - 2, Лисках - 1, Краслянах - 2. Медичне обслуговування у селі Рибці здійснюється за сумісництвом.

Таким чином, первинна медична допомога в громаді забезпечується розгалуженою мережею структурних підрозділів, однак кадровий ресурс лікарів зосереджений виключно в адміністративному центрі громади.

КНП «Ладанський центр первинної медико-санітарної допомоги» здійснює діяльність на підставі ліцензії на медичну практику, виданої відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України № 1461 від 16 липня 2021 року. Медичний заклад укомплектований необхідними медичними засобами та матеріалами.

У структурі центру діє лабораторія, в якій проводяться необхідні дослідження та видаються результати аналізів пацієнтам, а також функціонує кабінет денного стаціонару.

Підприємство зареєстроване в електронній системі охорони здоров'я eHealth та використовує систему Meddata для формування потреб у закупівлі лікарських засобів і медичних виробівКрім того, у медичному закладі створено фізіотерапевтичний кабінет, який надає послуги на платній основі.

Загалом, система первинної медичної допомоги у громаді функціонує стабільно, із достатнім рівнем укладених декларацій та прийнятним формальним навантаженням на лікарів. Водночас спостерігається зростання фактичного навантаження через збільшення кількості звернень, а також структурна залежність від зовнішніх закладів спеціалізованої медичної допомоги, що визначає необхідність подальшого розвитку локальної медичної інфраструктури та оптимізації навантаження на медичний персонал.

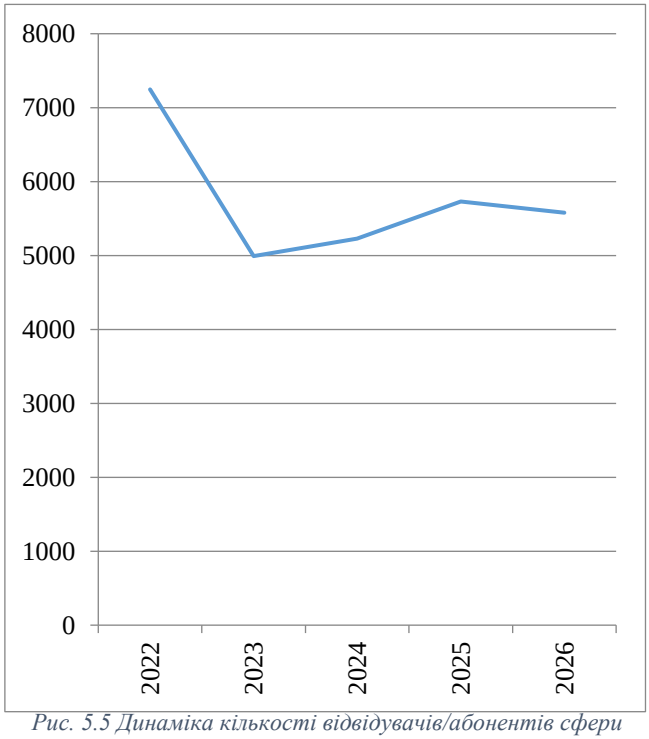

Рис. 5.5 Динаміка кількості відвідувачів/абонентів сфери культури, осіб

Відповідно до рішення Ладанської селищної ради від 29 грудня 2020 року №2 у громаді створено КЗ «Центр культури, дозвілля та спорту».

Структура закладу охоплює кілька напрямів діяльності. Відділ бібліотечної діяльності забезпечує функціонування п'яти бібліотек. Відділ творчо-мистецької діяльності координує роботу чотирьох будинків культури.

Відділ фізкультурно-спортивної діяльності відповідає за розвиток спорту на території громади. На балансі закладу перебувають чотири будинки культури: у селах Подище, Красляни, Івківці та у селищі Ладан. Упродовж останніх років у будинках культури громади проведено низку ремонтних робіт, спрямованих на

покращення умов їх функціонування. Водночас заклади культури в Ладані та Івківцях потребують подальшого оновлення - зокрема здійснення капітального ремонту фасадів з метою збереження та покращення естетичного вигляду будівель, а також часткової заміни вікон і дверей для підвищення їх енергоефективності та зменшення витрат на утримання. На базі відділу творчо-мистецької діяльності діє 15 аматорських формувань, у яких задіяно 170 учасників. Серед них:

9 вокально-хорових колективів (2 - с. Івківці, 2 - с. Подище, 1 - с. Красляни, 4 - селище Ладан);

2 музично-інструментальні (селище Ладан);

3 театральні (селище Ладан, с. Подище, с. Красляни);

1 хореографічний колектив (селище Ладан).

Колективи забезпечують культурно-дозвіллєві потреби різних вікових категорій населення та формують активне культурне середовище громади.

Фізкультурно-спортивний напрям представлений трьома секціями: футбол (селище Ладан), волейбол (с. Івківці) та джиу-джитсу (селище Ладан). Загальна кількість вихованців становить 74 дитини віком від 7 років. Наявність системної спортивної роботи сприяє популяризації здорового способу життя серед молоді та створює умови для розвитку дитячого спорту.

В умовах воєнного стану діяльність закладу «Центр культури, дозвілля та спорту» набула додаткового суспільного значення. Протягом чотирьох років одним із ключових завдань є організація благодійних концертів і мистецьких акцій на підтримку Збройних Сил України. Починаючи з жовтня 2025 року, заходи були спрямовані на реалізацію благодійної ініціативи «Простори турботи: безпечні та комфортні укриття для садочків «Червона Шапочка» та «Барвінок», що впроваджується спільно з БО «МБФ «Янголи свободи». У межах проєкту в населених пунктах громади проведено цикл культурно-мистецьких та благодійних подій, зокрема акцію «З Україною в серці», ярмарки, концерт «Разом до Перемоги», театралізовані заходи для дітей, а також інші інформаційні та патріотичні ініціативи.

Бібліотечний напрям протягом трьох років реалізує літературний проєкт «Письменники рідного краю», що сприяє популяризації місцевої творчості та розвитку читацької культури.

У 2024 році за підтримки громадської організації «Будуємо Україну Разом» (період реалізації - серпень-вересень 2024 року) створено та облаштовано молодіжний простір. Метою функціонування молодіжного простору є формування безпечного та відкритого середовища для розвитку молоді, підтримки її ініціатив та активної участі в житті громади. Основні напрями діяльності передбачають проведення дискусійних заходів, тренінгів і майстер-класів, реалізацію освітніх та соціальних проєктів, підтримку волонтерського руху та створення умов для творчої самореалізації. На території громади розташовано 30 об’єктів культурної спадщини, серед яких братські могили, меморіали, пам’ятні знаки та інші пам’ятні об’єкти.

У громаді функціонує комунальний заклад «Центр надання соціальних послуг», який забезпечує реалізацію державної політики у сфері соціального захисту населення на місцевому рівні та виступає ключовою інституцією з підтримки вразливих категорій жителів громади.

Діяльність «Центру надання соціальних послуг» спрямована на виявлення осіб і сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, оцінку їхніх потреб та організацію надання відповідних соціальних послуг згідно з державними стандартами. Заклад забезпечує як соціальну підтримку за місцем проживання отримувачів послуг, так і соціальний супровід сімей, що потребують комплексної допомоги.

Послуги	2021	2022	2023	2024	2025
Догляд вдома	254	290	206	208	192
Консультування	158	89	485	548	205
Інформування	179	99	485	544	207
Соціальна профілактика	145	65	139	98	45
Соціальна адаптація	0	5	57	104	16
Посередництво	1	0	6	4	32
Соціальна інтеграція та реінтеграція	0	0	1	0	10
Соціальний супровід сімей, і яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування	2	2	2	6	5
Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах	12	28	10	12	20

Таблиця 5.1 Базові соціальні послуги, кількість

У структурі КЗ функціонують відділення соціальної допомоги вдома та соціальної роботи. Забезпечується догляд за особами похилого віку, людьми з інвалідністю, одинокими громадянами, надається натуральна допомога, здійснюється соціальний супровід сімей, у тому числі тих, у яких виховуються діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, а також сімей, що опинилися у складних життєвих обставинах.

Окремим напрямом роботи є підтримка ветеранів війни, демобілізованих осіб та членів їхніх родин. Забезпечується індивідуальний супровід, консультативна допомога, сприяння в оформленні соціальних гарантій і пільг, взаємодія з державними установами та громадськими організаціями. Психологічна підтримка є складовою системної роботи з родинами військовослужбовців, зокрема із сім’ями загиблих, полонених та зниклих безвісти.

Аналіз динаміки надання соціальних послуг у 2021–2025 роках свідчить про зміну структури попиту та адаптацію роботи Центру до актуальних потреб населення.

Послуга догляду вдома демонструє тенденцію до поступового зменшення кількості отримувачів - з 254 осіб на початку аналізованого періоду до 192 у 2025 році. Зміна показника зумовлена природним вибуттям частини отримувачів, а також переглядом умов надання послуги, що вплинуло на кількість осіб, які продовжили її отримання.

Послуги консультування та інформування у 2023-2024 роках суттєво зросли (понад 480–540 випадків), свідчить про підвищений рівень соціальної напруги та потребу населення в роз’ясненнях, допомозі з оформленням статусів, пільг і соціальних гарантій. У 2025 році їх обсяги зменшилися та наблизилися до помірних показників.

Соціальна адаптація активно розвивалася у 2023–2024 роках, що пов’язано з інтеграційними процесами, після чого у 2025 році спостерігається зниження кількості таких послуг. Посередництво та соціальна інтеграція/реінтеграція у 2025 році, навпаки, демонструють зростання, що свідчить про посилення індивідуальної та міжвідомчої роботи.

Соціальний супровід сімей із дітьми-сиротами залишається відносно стабільним, тоді як супровід сімей/осіб у складних життєвих обставинах має хвилеподібну динаміку залежно від соціально-економічної ситуації.

Загалом система соціальних послуг громади демонструє гнучкість, зміщення акценту на консультативну, інтеграційну та супровідну підтримку та потребує подальшого розвитку комплексних форм роботи з вразливими категоріями населення.

«Центр надання соціальних послуг» також здійснює інформаційно-просвітницьку діяльність, профілактичну роботу у сфері запобігання домашньому насильству, гендерної рівності, протидії торгівлі людьми та формування здорового способу життя. Функціонує координаційний механізм взаємодії суб’єктів соціальної роботи.

Психолог Центру забезпечував індивідуальне консультування працівників Центру та мешканців громади, здійснював психокорекційну роботу з метою профілактики професійного вигорання та надавав підтримку дітям і сім’ям, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Проводилися групові тренінги та просвітницькі заходи з питань ментального здоров’я, гендерної рівності, протидії насильству й торгівлі людьми. Окремий напрям роботи спільно з фахівцем із супроводу ветеранів та демобілізованих осіб - психологічна підтримка родин військовослужбовців, зниклих безвісти та загиблих Захисників України.

Загалом діяльність психолога спрямована на збереження ментального здоров’я населення та посилення соціальної стійкості громади.

Протягом 2025 року фахівцем із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб опрацьовано 189 звернень. На індивідуальний супровід взято 60 осіб, серед яких ветерани війни, у тому числі особи з інвалідністю внаслідок війни, члени родин зниклих безвісти та полонених військовослужбовців, а також сім’ї загиблих Захисників України.

У межах індивідуального супроводу здійснювалася оцінка потреб отримувачів послуг, надавалися консультації та інформаційна підтримка, забезпечувалося сприяння в оформленні соціальних виплат, пільг, статусів і необхідних документів. Фахівцем організовано допомогу у проходженні реабілітації, отриманні технічних засобів, медичних та стоматологічних послуг, налагодженні взаємодії з державними установами, зокрема структурами, що працюють із родинами безвісти зниклих та полонених.

Спільно з психологом проведено групові заходи підтримки для родин військовослужбовців, зниклих безвісти та загиблих Захисників України, спрямовані на емоційну стабілізацію, відновлення внутрішніх ресурсів і посилення соціальної взаємодії.

Важливим компонентом діяльності є співпраця з благодійними організаціями, волонтерськими ініціативами та гуманітарними місіями, що дозволяє розширювати

спектр підтримки мешканців громади. На базі закладу організовано додаткові форми допомоги, зокрема забезпечення одягом та тимчасове користування технічними засобами реабілітації.

Робота Центру має комплексний та міжсекторальний характер і спрямована на підвищення рівня соціальної захищеності населення, збереження соціальної стабільності та зміцнення спроможності громади реагувати на виклики воєнного часу.

На території громади функціонує базова фінансова та комунікаційна інфраструктура, однак її просторове розміщення є нерівномірним. У селищі Ладан працює відділення «Ощадбанку», а також встановлено три банкомати - «ПриватБанку», «Ощадбанку» та «ПУМБ». Уся банківська інфраструктура зосереджена в адміністративному центрі, тоді як інші населені пункти громади не мають власних банкоматів. З огляду на значну площу громади це створює незручності для мешканців віддалених сіл у частині отримання готівкових коштів. Така ситуація пояснюється відносно невеликою кількістю потенційних клієнтів та, відповідно, низькою зацікавленістю банківських установ у розширенні своєї мережі на території громади.

Телефонним зв'язком охоплено всі населені пункти громади. В адміністративному центрі якість мобільного зв'язку є задовільною, проте у селах Красляни, Лиски та Рибці спостерігаються перебої та проблеми зі стабільністю сигналу. Доступ до швидкісного Інтернету забезпечено у селищі Ладан, а також у селах Івківці, Красляни, Подище та Голубівка. Водночас частина території громади залишається без належного покриття мобільного та інтернет-зв'язку, що ускладнює управлінські процеси, надання адміністративних послуг та впровадження інструментів електронного врядування, зокрема електронного документообігу.

Поштові послуги в селищі Ладан надає відділення Чернігівської дирекції АТ «Укрпошта» у селищі Ладан, а в інших населених пунктах - пересувне відділення. Також у центрі громади працює відділення «Нова пошта».

Назва населеного пункту	Тип житлової забудови	Кількість одиниць станом на 01.01.2022	Кількість одиниць станом на 01.01.2026
селище Ладан	Багатоквартирний будинок	47	47
	Будинок садибного типу	3400	3400
село Подище	Багатоквартирний будинок	х	х
	Будинок садибного типу	297	297
село Івківці	Багатоквартирний будинок	х	х
	Будинок садибного типу	502	502
село Голубівка	Багатоквартирний будинок	х	х
	Будинок садибного типу	474	474
село Красляни	Багатоквартирний будинок	х	х
	Будинок садибного типу	126	126
село Рибці	Багатоквартирний будинок	х	х
	Будинок садибного типу	55	55
село Лиски	Багатоквартирний будинок	х	х
	Будинок садибного типу	55	55

Таблиця 5.2 Характер житлової забудови

Житловий фонд Ладанської територіальної громади налічує 4 956 об'єктів житлової нерухомості. Із них 47 - багатоквартирні будинки та 4909 - садибні житлові

будівлі. Багатоквартирна забудова зосереджена виключно в селищі Ладан, тоді як шість інших населених пунктів забудовані виключно індивідуальними садибними будівлями.

На території громади здійснює діяльність комунальне підприємство «Ладан-Послуга», яке забезпечує постачання води населенню, вивезення твердих побутових відходів, обслуговування систем водовідведення та утримання прибудинкових територій.

Показники	01.01.2022	01.01.2026
Протяжність мереж водопостачання, км	37,5	37,5
Протяжність мереж водовідведення, км	16	16
Споживання води, тис м^3, в т.ч	188	263
-населення	111	95
-підприємства	77	168

Таблиця 5.3 Характеристика мереж водопостачання та водовідведення

Водночас підприємство має недостатню кількість спеціалізованої техніки для повноцінного забезпечення потреб жителів громади.

Найвищий рівень забезпеченості інженерними мережами спостерігається щодо газопостачання - доступ до газової мережі мають 90% жителів громади. Доступ до централізованого водопостачання становить 70%. Значно нижчим є рівень підключення до мереж теплопостачання та водовідведення - по 40% відповідно. При цьому більшість індивідуальних житлових будинків не підключені до централізованої системи водовідведення та користуються вигрібними ямами (септиками).

Послуги з теплопостачання для фізичних та юридичних осіб надає АТ «Облтеплокомуненерго». Забезпечення тепловою енергією бюджетних установ громади - лікарні, закладів дошкільної та загальної середньої освіти, а також селищної ради - здійснює ТОВ «Теплогрін енерджі».

Стан та протяжність електричних мереж, а також потужність підстанцій в умовах воєнного стану належать до інформації з обмеженим доступом і не підлягають розголошенню з міркувань безпеки та захисту критичної інфраструктури.

Технічний стан наявних інженерних мереж у цілому оцінюється як задовільний.

Стан існуючих очисних споруд потребує комплексної реконструкції. Вони збудовані тривалий час тому, є технологічно застарілими та не відповідають сучасним вимогам енергоефективності, що зумовлює необхідність їх модернізації у середньостроковій перспективі.

У громаді налічується чотири багатоквартирні житлові будинки, обладнані ліфтами. З метою забезпечення їх безпечної та безперебійної експлуатації здійснюється щомісячне технічне обслуговування спеціалізованою організацією, яка має відповідну ліцензію на виконання робіт підвищеної небезпеки.

Залучення профільної компанії здійснюється через КП «Ладан-Послуга», оскільки підприємство не має ліцензії на виконання робіт з технічного обслуговування ліфтового обладнання. Такий підхід забезпечує дотримання вимог законодавства у сфері промислової безпеки та належний технічний стан ліфтового господарства громади. Територією громади проходить автомобільна дорога регіонального значення Т-25-30 (Прилуки - Варва - Срібне - Обухове). Неподалік

адміністративного центру розташовані й інші важливі транспортні артерії: на відстані близько 15 км пролягає автошлях національного значення Н-07 (Київ - Суми - Юнаківка - Курськ),за 30 км - міжнародна автомобільна дорога М-03 (Київ - Харків - КПП «Должанське»), а приблизно за 10 км проходить регіональна автодорога Р-67 (Чернігів - Ніжин - Прилуки - Пирятин). Хоча громада не розташована безпосередньо на перетині цих магістралей, вона перебуває у зручній транспортній близькості до них, що формує потенціал для розвитку логістики та міжрегіональних зв'язків.

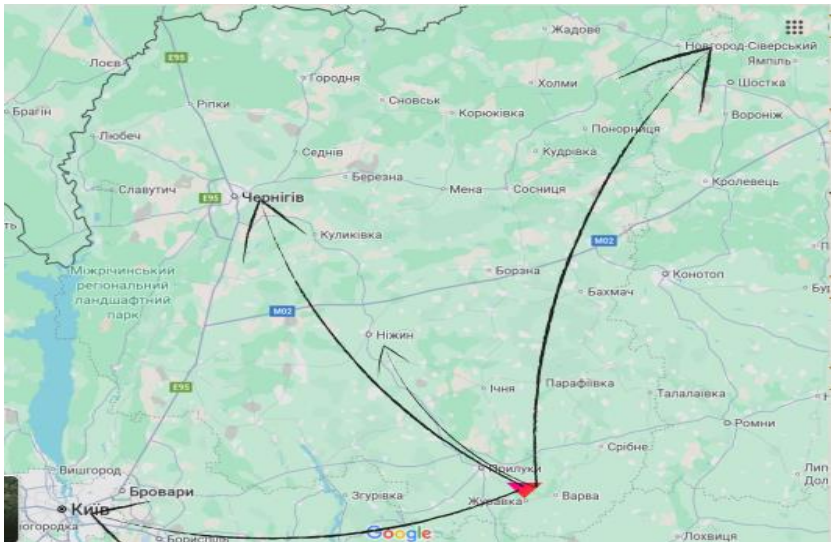

Рис. 5.6 Відстань від Ладанської ТГ до найближчих великих міст

Водночас одним із проблемних питань залишається незадовільний стан автомобільних доріг на території громади. Частина обласних, районних та сільських доріг потребує невідкладного ремонту та реконструкції; місцями покриття перебуває у критичному стані, що суттєво ускладнює транспортне сполучення між населеними пунктами, збільшує час доїзду та впливає на якість надання послуг населенню. Разом із тим компактність громади за умови належного стану дорожньої мережі дозволяє забезпечити доїзд із будь-якого населеного пункту до адміністративного центру орієнтовно протягом 15 хвилин.

Останніми роками у межах наявних бюджетних призначень плануються та виконуються роботи з поточного і капітального ремонту доріг комунальної власності, що поступово покращує стан внутрішньої транспортної інфраструктури.

Між Прилуками та Ладаном здійснюються регулярні пасажирські перевезення. Спеціалізовані підприємства, що обслуговують приміські та внутрішньогромадські маршрути загального користування, на території громади відсутні; перевезення переважно здійснюють приватні перевізники з міста Прилуки. Ладанська селищна рада компенсує перевізникам витрати на перевезення пільгових категорій населення. Крім того, жителі громади мають можливість користуватися транзитними автобусними маршрутами.

На території Ладанської територіальної громади розташовано 18 захисних споруд цивільного захисту, які знаходяться у 4 населених пунктах громади, при цьому переважна їх частина - 13 укриттів - зосереджена в адміністративному центрі громади, селищі Ладан.

За типами захисних споруд структура фонду укриттів є такою: 8 споруд належать до протирадіаційних укриттів, 8 - до найпростіших укриттів, ще 2 об'єкти мають статус сховищ. Водночас фактичний рівень готовності укриттів залишається обмеженим - лише 8 із 18 захисних споруд придатні до використання за призначенням.

Нерівномірність розміщення захисних споруд на території громади призводить до того, що три населені пункти громади взагалі не мають укриттів, що знижує рівень безпеки населення у разі виникнення надзвичайних ситуацій або воєнних загроз. У зв'язку з цим громада має об'єктивну потребу у розширенні фонду захисних споруд та підвищенні рівня їх готовності до використання.

Пожежну та рятувальну безпеку на території громади забезпечує пожежно-рятувальний підрозділ 13 ДПРЧ (селище Ладан) 3 ДПРЗ ГУ ДСНС України у Чернігівській області. У підрозділі працює 21 працівник, а на його озброєнні перебувають пожежні автомобілі АПРЦ EN 1846 2024 року випуску (модель Ford TRUCKS 3542D CC) та АЦ-40(131)137А 1992 року випуску. Особовий склад підрозділу забезпечений засобами індивідуального захисту органів дихання та шкіри, а також апаратами на стисненому повітрі DRAGER PSS4000, які використовуються під час роботи у непридатному для дихання середовищі. Основними завданнями підрозділу є рятування людей у разі загрози їх життю та здоров'ю, ліквідація надзвичайних ситуацій і подій, гасіння пожеж, надання допомоги іншим службам під час надзвичайних подій, а також проведення профілактичної роботи щодо запобігання пожежам та нещасним випадкам.

Важливою складовою системи цивільного захисту є організація своєчасного оповіщення населення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій, а також постійне інформування про поточну обстановку та необхідні дії населення. Передача сигналів оповіщення, повідомлень про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій здійснюється через єдину національну систему зв'язку та відповідні системи оповіщення.

Окремим елементом системи реагування на надзвичайні ситуації є інформаційне забезпечення евакуаційних заходів. Інформування населення про початок евакуації, порядок дій у різних ситуаціях та поточну оперативну обстановку здійснюється відповідними органами управління з питань надзвичайних ситуацій та евакуаційними органами із використанням систем оповіщення, засобів радіомовлення, телебачення та, у разі потреби, із залученням сил і засобів правоохоронних органів.

Водночас станом на сьогодні на території громади відсутня локальна система оповіщення населення про повітряні тривоги та інші надзвичайні ситуації, що ускладнює оперативне інформування мешканців у разі виникнення загроз. Це свідчить про необхідність розвитку та модернізації системи оповіщення, створення локальних автоматизованих систем інформування населення та інтеграції їх із загальнодержавною системою цивільного захисту.

Висновки:

Загалом соціальна інфраструктура Ладанської громади є сформованою та забезпечує базові потреби населення у сферах освіти, охорони здоров'я, культури та соціального захисту. Водночас громада стикається з демографічними викликами (зменшення кількості учнів), зростанням навантаження на медичну систему, нерівномірністю доступу до окремих послуг та залежністю від зовнішніх центрів у сфері спеціалізованої медицини. Існує потреба у подальшій модернізації інфраструктури, розвитку інженерних мереж, транспортного сполучення та систем безпеки.Технічний стан закладів освіти загалом відповідає вимогам ДБН, у закладах проводяться поточні та планові ремонтні роботи в межах бюджетних призначень.

Наявні окремі приписи ДСНС щодо пожежної безпеки, виконання яких здійснюється поетапно.

У сфері цивільного захисту актуальними залишаються питання оновлення захисних споруд та створення сучасної системи оповіщення населення.

6. МІСТОБУДІВНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

У межах Ладанської територіальної громади для всіх семи населених пунктів розроблена містобудівна документація. Водночас її актуальність є неоднорідною. Переважна більшість документів була створена кілька десятиліть тому та фактично не відповідає сучасним вимогам просторового планування.

Лише два населені пункти - села Івківці та Голубівка - мають відносно сучасні генеральні плани, розроблені у 2018 році. Вони забезпечені як паперовими, так і електронними версіями, містять плани зонування території та реалізовані орієнтовно на 50%. Разом із тим ці документи потребують внесення змін з урахуванням актуальних соціально-економічних умов розвитку громади.

Генеральні плани інших населених пунктів були розроблені значно раніше: для селища Ладан - у 1993 році, для сіл Подище та Рибці - у 1969 році, для сіл Красляни та Лиски - у 1979 році. Усі вони наявні лише в паперовому вигляді, не мають електронних копій та не містять планів зонування територій. Ступінь їх реалізації є низькою і становить від 10% до 15%. Усі зазначені документи потребують внесення змін або оновлення.

Назва містобудівної документації	Населений пункт	Рік розроблення	Наявність електронної копії	Наявність паперового примірника (в т.ч пояснювальна записка та графічні матеріали)	Неохідність внесення змін	Ступінь реалізції містобудівної документації, %	Наявність плану зонування території
Генеральний план	с.Івківці	2018	Так	Так	Так	50	Так
	с.Голубівка	2018	Так	Так	Так	50	Так
	селище Ладан	1993	Ні	Так	Так	15	Ні
	с.Подище	1969	Ні	Так	Так	10	Ні
	с.Красляни	1979	Ні	Так	Так	10	Ні
	с.Лиски	1979	Ні	Так	Так	10	Ні
	с.Рибці	1969	Ні	Так	Так	10	Ні

Таблиця 6.1 Наявність містобудівної документації населених пунктів Ладанської ТГ

Крім того, у громаді відсутня містобудівна документація, яка б комплексно визначала планувальну організацію та перспективний розвиток усієї території громади.

Висновки:

З огляду на відсутність містобудівної документації існує об'єктивна потреба у розробленні комплексного плану просторового розвитку територіальної громади. Такий документ відповідно до статті 16-1 Закону України № 3038 є одночасно

містобудівною документацією на місцевому рівні та документацією із землеустрою, що визначає функціональне призначення територій, принципи планувальної організації та забезпечує збалансування державних, громадських і приватних інтересів. Розроблення комплексного плану просторового розвитку має стати ключовим інструментом формування довгострокової стратегії планування та забудови територій громади. Його впровадження створить передумови для впорядкованого просторового розвитку, ефективного використання земельних ресурсів, а також для формування інвестиційно привабливих територій, зокрема через підготовку бізнес-паспортів окремих локацій громади.

7. ВІДПОВІДНІСТЬ РЕГІОНАЛЬНІЙ ТА ДЕРЖАВНІЙ СТРАТЕГІЇ

Стратегія розвитку Ладанської територіальної громади розроблена з урахуванням положень Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки та Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року**,** що забезпечує узгодженість стратегічного планування на місцевому, регіональному та національному рівнях. Таке узгодження дає змогу спрямувати розвиток громади у руслі загальнодержавних та регіональних пріоритетів, а також забезпечити ефективне використання ресурсів і можливостей міжмуніципальної та міжрегіональної співпраці.

Стратегія розвитку громади враховує ключові стратегічні цілі розвитку Чернігівської області, зокрема: розвиток людського потенціалу, формування безпечного та комфортного середовища проживання, підвищення конкурентоспроможності економіки, інноваційний розвиток пріоритетних галузей та посилення спроможності громадянського суспільства. Реалізація місцевих стратегічних і оперативних цілей спрямована на досягнення цих регіональних пріоритетів через розвиток освіти, соціальної сфери, інфраструктури, підприємництва та місцевої економіки.

Водночас Стратегія громади відповідає принципам державної регіональної політики, що передбачає збалансований територіальний розвиток, підвищення спроможності територіальних громад, стимулювання економічної активності та покращення якості життя населення.

Цілі Ладанської ТГ	Відповідність Державній стратегії регіонального розвитку 2021–2027	Відповідність Стратегії розвитку Чернігівської області до 2027
ОЦ 1.1. Формування інтегрованої сучасної соціально активної територіальної спільноти, управління якою здійснюється на засадах доброго врядування	1.5 – у частині забезпечення участі мешканців, розвитку консультативних органів та електронної демократії; 1.8 – у частині впровадження гендерного підходу; 1.4 – у частині цифровізації та впровадження інформаційних систем управління; 1.18 – у частині підвищення якості надання публічних послуг; 1.11 – у частині впровадження принципів сталого розвитку; 1.13 – у частині забезпечення функціонування органів влади в умовах воєнного стану та безпеки громад.	5.3.1, 5.3.2 – у частині розвитку громадянського суспільства та залучення мешканців до прийняття рішень; 5.2.1 – у частині цифрової трансформації та впровадження електронних сервісів; 5.2.2 – у частині розвитку системи надання адміністративних послуг; 5.1.1, 5.1.3 – у частині підвищення інституційної спроможності громад та забезпечення розвитку територій в умовах відновлення.

ОЦ 1.2. Забезпечення умов для розвитку освіти, культури та мистецтва	п. 1, 9, 10 – у частині розвитку освітньої інфраструктури та інклюзивної освіти; п. 11, 23, 26 – у частині розвитку позашкільної освіти, молоді та творчого потенціалу; п. 27, 29, 30 – у частині розвитку культурної інфраструктури та створення умов для культурного самовираження.	4.1.1 – у частині забезпечення доступності та якості освіти; 4.4.1 – у частині розвитку культури і мистецтв; 4.4.2 – у частині розвитку молоді та формування всебічно розвинутого покоління; 4.3.3 – у частині формування інклюзивного середовища.
ОЦ 1.3. Створення умов для формування здоров'я мешканців громади	п. 36, 39, 40 – у частині забезпечення доступності та якості медичних послуг; п. 21, 17 – у частині розвитку спортивної інфраструктури та створення безбар'єрного середовища; п. 37, 21, 23 – у частині формування здорового способу життя та профілактики захворювань.	4.2.1 – у частині забезпечення доступності та якості медичних послуг; 4.2.2 – у частині розвитку фізичної культури, спорту та формування здорового способу життя; 4.2.3 – у частині підтримки ментального здоров'я населення (додатково).
ОЦ 1.4. Підвищення якості транспортних, житлово-комунальних послуг, благоустрій та енергозбереження	п. 7, 8 – у частині розвитку інклюзивного публічного простору; п. 2, 3 – у частині розвитку дорожньої та транспортної інфраструктури; п. 12, 13, 19, 20 – у частині впровадження енергоефективності та енергетичного менеджменту; п. 11, 14, 9 – у частині підвищення якості житлово-комунальних послуг.	2.4.2 – у частині просторового розвитку територій; 2.3.1, 2.3.2 – у частині розвитку дорожньої та транспортної інфраструктури; 2.2.2 – у частині розвитку житлово-комунальної та критичної інфраструктури; 2.2.1 – у частині відновлення об'єктів соціальної інфраструктури
ОЦ 2.1. Підтримка виробництва протипожежної техніки	п. 7, 20 – у частині популяризації інвестиційного та туристичного потенціалу території, формування локального бренду громади; п. 3, 4, 5 – у частині розвитку ринку праці, підготовки кадрів та стимулювання зайнятості відповідно до потреб економіки	3.1.1, 3.1.2, 3.2.2 – у частині створення сприятливого бізнес-клімату, інформаційної підтримки та підвищення інвестиційної привабливості території; 3.1.3, 3.2.3, 3.3.3 – у частині розвитку підприємництва, підтримки суб'єктів

		господарювання та розвитку інноваційно спрямованих галузей промисловості.
ОЦ 2.2. Стимулювання розвитку малого підприємництва в сфері послуг та виробництва, фермерства, а також модернізації господарств одноосібників	3, 4 – у частині стимулювання підприємницької активності, розвитку зайнятості та адаптації до потреб ринку праці; 7 – у частині підвищення інвестиційної привабливості територій та підтримки залучення інвестицій; 10 – у частині підтримки реалізації економічних проєктів у сфері переробки аграрної продукції та розвитку економіки; 11 – у частині сприяння діяльності виробників крафтової та локальної продукції; 13 – у частині стимулювання економічного розвитку на засадах «зеленого» переходу; 14 – у частині розвитку інноваційної інфраструктури та впровадження сучасних підходів у господарській діяльності; 16 – у частині підтримки проєктів регіонального розвитку, спрямованих на розвиток пріоритетних видів економічної діяльності.	3.4.2 – у частині розвитку сільських територій, підтримки фермерства та малих сільгоспвиробників; 3.4.1 – у частині підвищення стійкості та конкурентоспроможності аграрних і переробних підприємств; 3.3.1 – у частині розвитку виробництва сільськогосподарської продукції та її переробки; 3.3.2 – у частині розвитку «зелених» технологій та біоекономіки; 3.3.3 – у частині розвитку інноваційно спрямованих та експортоорієнтованих галузей; 3.3.4 – у частині впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність суб’єктів господарювання.
ОЦ 2.3. Нарощування використання рекреаційного ресурсу та туристичного потенціалу громади	17 – у частині створення умов для розвитку рекреаційно-туристичного потенціалу територій; 18 – у частині планування та розвитку туристичного потенціалу на місцевому рівні; 19 – у частині облаштування туристичних об’єктів,	4.4.3 – у частині створення умов для розвитку рекреаційно-туристичного потенціалу територій з урахуванням безпекових обмежень; 5.1.1 – у частині ефективного використання внутрішнього потенціалу

	маршрутів та створення належної інфраструктури; 20 – у частині формування туристичних продуктів, бренду та їх просування із застосуванням цифрових технологій.	громади, зокрема у сфері туризму.
ОЦ 2.4. Планування сталого розвитку громади та її просування	1, 3, 4 – у частині створення законодавчої та нормативної основи для планування розвитку територій, комплексного просторового планування та удосконалення містобудівної документації; 8, 9, 14, 15, 16 – у частині впровадження сучасних інструментів управління інвестиційними проектами, залучення міжнародних ресурсів, цифрових платформ (геоінформаційні системи, DREAM), підвищення прозорості та ефективності інвестиційних процесів; 2, 5, 6, 7 – у частині розвитку партнерства та міжнародного співробітництва, маркетингової промоції громад, створення бренду території, підтримки інвестиційної та економічної активності територіальних громад; 11 – у частині забезпечення охорони культурної спадщини та просування місцевої продукції.	5.1.1, 5.1.3 – у частині розбудови внутрішнього потенціалу громад та підтримки територій відновлення; 5.1.2, 5.1.4 – у частині розвитку міжнародного та міжрегіонального співробітництва, обміну досвідом та інтеграції без кордонів; 5.2.1, 5.2.2 – у частині розвитку цифрової інфраструктури, впровадження електронних сервісів та розбудови мережі центрів надання адміністративних послуг; 5.3, 5.3.1, 5.3.2 – у частині посилення діяльності інститутів громадянського суспільства, активізації залучення громадян до прийняття рішень та розвитку муніципальної статистики; 2, 5.1.3, 5.1.4 – у частині маркетингового просування інвестиційних пропозицій, створення брендбуку громади та підтримки продукції місцевих підприємств.
ОЦ 2.5. Захист та збереження навколишнього природного середовища, стале	1, 6, 11 – у частині відновлення та збереження екосистем, адаптації до зміни клімату та інтеграції Цілей сталого розвитку у політики на	1.5.1, 1.5.4 – у частині захисту та відновлення навколишнього середовища, підвищення екологічної обізнаності

використання природних ресурсів	національному, регіональному та місцевому рівнях; 2, 12 – у частині узгодження галузевих стратегій та визначення соціально-економічних і екологічних наслідків державної політики; 5, 7, 8 – у частині підвищення прозорості та підзвітності органів влади, залучення громадян до прийняття рішень, врахування гендерного підходу; 9, 10 – у частині формування Реєстру пошкодженого та знищеного майна та врахування демографічних викликів територіальних громад.	населення та формування екологічної культури мешканців; 1.5.2, 1.5.3 – у частині безпечного збирання, перевезення, відновлення та оброблення відходів, управління відходами, що утворилися внаслідок руйнувань; 2.2.2 – у частині відбудови та стабільного функціонування критичної житлово-комунальної інфраструктури; 2.5.1–2.5.3 – у частині очистки антропогенно змінених екосистем, ремонту технічних споруд, відтворення лісових насаджень, розширення сіножатей та пасовищ; 2.5.4 – у частині створення систем загального моніторингу стану природного середовища на рівні громади.

Таблиця 7.1 Відповідність державній та регіональній стратегії

Висновки:

Наведена матриця відповідності демонструє, що стратегічні та оперативні цілі Ладанської територіальної громади узгоджуються з ключовими цілями Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки та Стратегії розвитку Чернігівської області до 2027 року. Така кореляція забезпечує інтегрованість стратегічного планування, спрямованість на досягнення спільних пріоритетів розвитку, а також створює передумови для ефективного залучення ресурсів державних і регіональних програм.

8. ЕКОНОМІКА ГРОМАДИ ТА РИНОК ПРАЦІ

Основним джерелом надходжень виступає податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), який формує найбільшу частку сплати. Зокрема, ТОВ «ПК «Пожмашина» забезпечує значний обсяг надходжень ПДФО (28,4 млн грн), що підтверджує його роль як бюджетоутворюючого підприємства.

Назва підприємства, установи, організації	Сплачено			
	ПДФО	Акциз	Плата за землю	Податок на нерухомість
ТОВ «ПК «Пожмашина»	28,4	-	-	-
Гнідинцівський газопереробний завод	5,88	-	-	-
ТОВ «Елеватор Агро»	4,81	-	-	-
ТОВ «Агрікор Холдинг»	3	-	0,11	0,08
ДП ДГ «Івківці» МІП ім..В.М. Ремесла	1,54	-	2,05	0,03
ПТМП «Внєштранс»	0,41	-	0,16	0,09
ТОВ «Агрейн спец транс»	0,5	-	-	-
Ладанський ліцей	3,36	-	-	-
Івківський ліцей	1,71	-	-	-
Август-Плюс ПП	-	0,58	-	-

Таблиця 8.1 Найбільші платники податків, 2025 рік

Провідні підприємства забезпечують надходження насамперед через фонд оплати праці, що свідчить про тісний зв'язок між рівнем зайнятості в громаді та стабільністю місцевого бюджету. Водночас структура сплати податків демонструє відносно низьку диверсифікацію за видами платежів: надходження від акцизного податку, плати за землю та податку на нерухоме майно мають обмежену частку у загальній структурі платежів найбільших платників.

Фінансова стійкість громади безпосередньо залежить від рівня зайнятості та стабільності роботи ключових підприємств.

Будь-які коливання у виробничій діяльності, оптимізація чисельності персоналу або релокація бізнесу можуть мати прямий вплив на обсяг надходжень ПДФО. Невисока частка майнових і ресурсних платежів свідчить про потенціал для активізації роботи у сфері управління земельними ресурсами, інвентаризації нерухомості, розвитку малого підприємництва та легалізації господарської діяльності. Значна частина податкових надходжень формується декількома підприємствами, що створює ризики залежності бюджету від вузької групи платників.

Аналіз найбільших платників податків не лише характеризує поточну структуру доходів бюджету, а й виявляє ключові вектори зміцнення фінансової спроможності громади в середньостроковій перспективі: стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу, підтримки нових виробництв і переробки, активізації підприємницької діяльності у сфері послуг та агропереробки, підвищення ефективності адміністрування місцевих податків і зборів.

Аналіз структури суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності свідчить про відносну стабільність підприємницького середовища громади протягом

2022–2026 років. Кількість суб'єктів у більшості галузей залишається незмінною, що вказує на сформовану структуру економіки та відсутність суттєвих структурних змін у підприємницькому секторі.

Важливу роль у господарській діяльності громади відіграє сільське господарство, де стабільно функціонує 14 суб'єктів господарювання. Це підтверджує аграрну спрямованість економіки громади та значення земельних ресурсів як одного з основних факторів економічного розвитку.

Галузі та види діяльності	01.01.2022	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025	01.01.2026
Сільське, лісове та рибне господарство	14	14	14	14	14
Промисловість, у т.ч:	5	5	5	5	5
-добувна промисловість	1	1	1	1	1
-машинобудування	2	2	2	2	2
-постачання електроенергії, газу, пари	2	2	2	2	2
-водопостачання, каналізація, поводження з побутовими відходами	1	1	1	1	1
Будівництво	0	0	0	0	0
Оптова і роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів	48	48	51	52	54
Транспорт, складське господарство, поштова і кур'єрська діяльність	2	2	2	2	2
Тимчасове розміщування й організація харчування	6	6	6	6	6
Інформація та телекомунікації	3	3	3	3	3
Фінансова та страхова діяльність	1	1	1	1	1
Операції з нерухомим майном	-	-	-	-	-
Професійна, наукова та технічна діяльність	-	-	-	-	-
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	-	-	-	-	-
Освіта	8	8	8	8	8
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	7	7	7	7	7
Мистецтво, спорт розваги та відпочинок	4	4	4	4	4
Надання інших видів послуг	5	5	5	5	5

Таблиця 8.2 Динаміка кількості суб'єктів господарської діяльності за видами економічної діяльності

Промисловий сектор представлений обмеженою кількістю підприємств, проте має диверсифіковану структуру: підприємства добувної промисловості, машинобудування, а також суб'єкти, що забезпечують постачання електроенергії, газу та пари і надають послуги у сфері водопостачання та поводження з побутовими відходами. Незмінність кількості таких підприємств упродовж аналізованого періоду свідчить про стабільність промислової діяльності.

Найбільш чисельною сферою є оптова та роздрібна торгівля, а також ремонт автотранспортних засобів. Кількість суб'єктів у цій галузі поступово зростає - з 48 у

2022 році до 54 станом на початок 2026 року. Це свідчить про поступове розширення сфери торгівлі та послуг, а також про зростання ролі малого бізнесу у забезпеченні потреб населення.

Інші види економічної діяльності представлені меншою кількістю суб'єктів і протягом аналізованого періоду залишаються стабільними. Зокрема, у сфері тимчасового розміщування та організації харчування функціонує 6 суб'єктів господарювання, у сфері інформації та телекомунікацій - 3, у транспорті та складському господарстві - 2. Також у громаді працюють підприємства у сферах освіти, охорони здоров'я, культури, спорту та надання інших послуг.

Відсутність суб'єктів господарювання у таких видах діяльності, як будівництво, операції з нерухомим майном, професійна, наукова та технічна діяльність, а також адміністративне та допоміжне обслуговування, свідчить про недостатній розвиток окремих секторів економіки та наявність потенціалу для диверсифікації підприємницької діяльності у громаді.

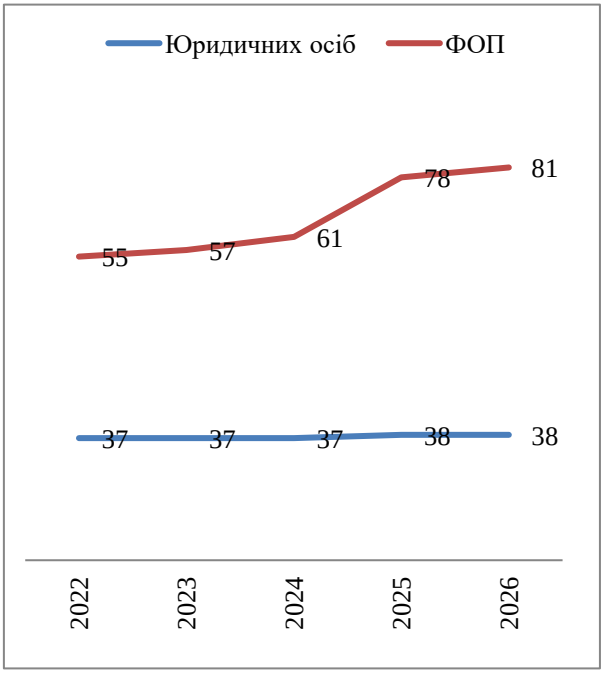

Рис. 8.1 Динаміка кількості юридичних та фізичних осіб

Загалом структура підприємницької діяльності характеризується домінуванням торгівлі та аграрного сектору, обмеженою присутністю промислових підприємств та невисоким рівнем розвитку окремих сервісних і інноваційних видів діяльності, що формує потенційні напрями подальшого економічного розвитку громади. Динаміка кількості суб'єктів господарювання у громаді свідчить про поступове розширення підприємницької активності, насамперед за рахунок фізичних осіб-підприємців. Протягом 2022–2026 років кількість ФОП демонструє стійку тенденцію до зростання: від 55 суб'єктів у 2022 році до 81 у 2026 році. Найбільш помітне збільшення відбулося у 2025 році, після чого показник продовжив зростати, хоча і більш помірними темпами. Натомість кількість юридичних осіб у громаді залишається відносно стабільною. Протягом аналізованого періоду вона коливається в межах 37–38 підприємств без суттєвих змін. Така стабільність свідчить про сформовану структуру юридичних суб'єктів господарювання,

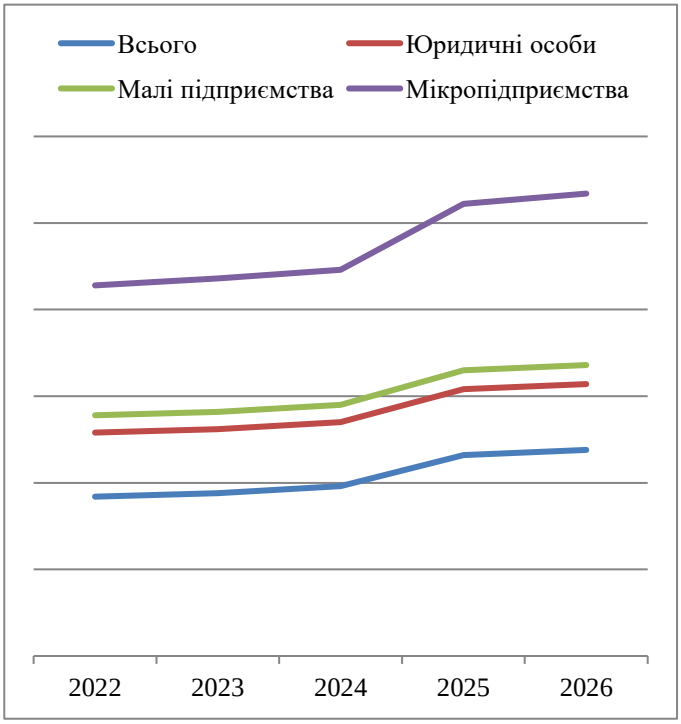

Рис. 8.2 Динаміка кількості суб'єктів господарювання

серед яких переважають підприємства, що функціонують на території громади тривалий час.

Зростання кількості ФОП свідчить про розвиток самозайнятості населення та активізацію малого підприємництва як одного з ключових джерел зайнятості у громаді. Водночас відносна стабільність кількості юридичних осіб вказує на обмежену динаміку створення нових середніх або великих підприємств, що є потенційним напрямом для подальшого економічного розвитку громади.

Найбільшу частку становлять мікропідприємства, кількість яких демонструє найбільш відчутне зростання: приблизно з 75 у 2022 році до близько 99 у станом на 01.01.2026 року. Особливо помітне збільшення відбулося у 2025 році.

Кількість юридичних осіб та суб'єктів малого підприємництва майже не змінювалась протягом досліджуваного періоду: 37 юридичних осіб станом на 01.01.2022 року та 38 – станом на 01.01.2026 і 10 малих підприємств у 2022 році та 11 у 2026.

Водночас слід враховувати, що частина мешканців громади займається самозайнятістю без офіційної державної реєстрації підприємницької діяльності, а окремі фізичні особи-підприємці, податок на доходи яких надходить до бюджету громади, фактично здійснюють господарську діяльність за її межами. Це пов'язано з тим, що податок на доходи фізичних осіб сплачується до бюджету за місцем реєстрації фізичної особи, а не обов'язково за місцем провадження діяльності.

Вид податку	Об'єкт оподаткування	Ставка в громаді	Граничні ставки оподаткування згідно чинного законодавства
Єдиний податок	I група	10%	10% від прожиткового мінімуму
	II група	20%	20% від прожиткового мінімуму
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	Житлова нерухомість	min0,5%-max1,5%	1,5% від МЗП за 1 м^2 з фізичної/юридичної особи
	Нежитлова нерухомість	min1%-max1,5%	1,5% від МЗП за 1 м^2 з фізичної/юридичної особи
Земельний податок	Землі с/г призначення	min1%-max5%	0,3-5%
	Землі житлової забудови	min0,17%-max5%	До 5%
Земельний податок	Землі громадської забудови	min3%-max5%	До 5%
	Землі природно-заповідного фонду	min3%-max5%	До 5%

	Землі іншого природоохоронного призначення	min3%-max5%	До 5%
	Землі оздоровчого призначення	min3%-max5%	До 5%
	Землі водного фонду	min3%-max5%	До 5%
	Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики	min3%-max5%	1-5%
Туристичний збір	Загальна кількість діб тимчасового розміщення у місцях проживання (ночівлі)	для громадян України-0,5%, 5% - для іноземців	внутрішній туризм (громадяни Украхни) – 0,5% від МЗП (до 30 грн) в'їзний туризм (іноземці) – до 5% від МЗП (до 300 грн)
Транспортний податок	Легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше 5 років (включно) та середньо ринкова вартість яких становить понад 375 розмірів МЗП, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року	рішення не приймалося	25 000 грн за кожен легковий автомобіль

Таблиця 8.3 Податкове середовище, станом на 2026 рік

Ставки єдиного податку для платників I та II груп встановлені на граничному рівні, передбаченому законодавством - відповідно 10% та 20% від прожиткового мінімуму. Такий підхід дозволяє забезпечити стабільні надходження від малого підприємництва, яке становить значну частину економічної діяльності громади.

У сфері оподаткування нерухомого майна, відмінного від земельної ділянки, у громаді застосовується диференційований підхід. Для житлової нерухомості ставка встановлена в межах від 0,5% до 1,5% від розміру мінімальної заробітної плати за 1 м², тоді як для нежитлової нерухомості - від 1% до 1,5%. Таким чином, ставки можуть варіюватися залежно від типу нерухомості, але не перевищують встановлені законодавством граничні показники.

Земельний податок також має диференційовану структуру ставок залежно від категорії земель. Для земель сільськогосподарського призначення ставка коливається від 1% до 5% нормативної грошової оцінки, що відповідає законодавчим межам. Для інших категорій земель (громадської забудови, природно-заповідного фонду,

природоохоронного, оздоровчого призначення, водного фонду, а також земель промисловості, транспорту, зв'язку та енергетики) застосовуються ставки у межах від 3% до 5%. Такий підхід свідчить про прагнення громади ефективно використовувати земельні ресурси як джерело наповнення бюджету.

У громаді також встановлено туристичний збір, який становить 0,5% від мінімальної заробітної плати для громадян України та 5% - для іноземців. Зазначені ставки відповідають граничним показникам, визначеним законодавством. Водночас розвиток туристичної сфери у громаді є обмеженим, тому потенціал цього джерела доходів наразі використовується не повною мірою.

Щодо транспортного податку, рішення про його встановлення у громаді не приймалося. Відповідно, податок у розмірі 25 тис. грн за автомобіль (у випадках, передбачених законодавством) фактично не застосовується.

Загалом податкова політика громади характеризується дотриманням законодавчих меж ставок та орієнтацією на формування стабільної дохідної бази бюджету, водночас існує потенціал для подальшого вдосконалення податкового адміністрування та розширення податкової бази за рахунок розвитку підприємницької діяльності та ефективнішого використання майнових і земельних ресурсів громади.

Висновки:

Загалом наведена динаміка свідчить про поступове розширення підприємницької активності у громаді, що проявляється у збільшенні кількості суб'єктів господарювання різних форм. Найбільш динамічно розвивається сегмент мікропідприємництва, який відіграє важливу роль у формуванні місцевої економіки, забезпеченні зайнятості населення та розвитку сфери послуг. Аналіз встановлених у громаді ставок місцевих податків і зборів свідчить, що податкова політика загалом відповідає чинному законодавству та в окремих випадках наближена до максимально допустимих меж. Це характерно для багатьох територіальних громад, які прагнуть забезпечити стабільні надходження до місцевого бюджету.

9. ФІНАНСОВИЙ СТАН ТА БЮДЖЕТ

Упродовж 2021–2025 років доходна частина бюджету Ладанської територіальної громади демонструє загальну тенденцію до зростання, однак із суттєвими коливаннями в окремі роки.

У структурі доходів бюджету громади домінують власні податкові надходження, насамперед ПДФО та плата за землю. Протягом 2021–2025 років громада демонструє здатність до нарощування власної доходної бази, однак окремі статті характеризуються значною нестабільністю. Водночас суттєвою залишається залежність від міжбюджетних трансфертів, зокрема освітньої субвенції.

Загалом динаміка доходів свідчить про поступове зміцнення фінансової спроможності громади, проте потребує подальшої роботи над диверсифікацією джерел наповнення бюджету та зменшенням впливу ситуативних коливань окремих статей доходів.

Показник	2021	2022	2023	2024	2025
Податкові надходження, всього	**41,95**	**47,19**	**68,91**	**52,39**	**71,302**
-податок з доходів фізичних осіб	24,55	23,18	26,37	30,85	38,33
-єдиний податок	4,94	16,36	27,5	7,47	8,47
-плата за землю	8,54	5,48	6,03	5,32	17,19
-екологічний податок	0,04	0,04	0,06	0,07	0,05
-податок на нерухомість	0	2,45	1,9	2,62	2,63
-акцизний збір	1,36	0,57	1,27	1,56	1,28
-рентна плата	2,38	1,61	3,46	2,28	2,03
-інші місцеві податки та збори	0	0	0	0	0
Неподаткові надходження, всього:	**4,06**	**3,93**	**5,10**	**5,69**	**4,87**
Доходи від операцій з капіталом, всього	**0**	**0**	**0,52**	**0**	**0,59**
Офіційні трасферти, всього	**26,96**	**21,87**	**37,01**	**26,77**	**30,79**
- у т.ч. базова дотація	3,11	7,44	18,8	0	6,33
- у т.ч. освітня субвенція з державного бюджету	16,42	13,77	13,15	15,36	17,42
Інші доходи	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Таблиця 9.1 Податкові надходження до бюджету громоди, млн грн

Податкові надходження є основним джерелом формування бюджету Ладанської територіальної громади. Їх обсяг зріс із 41,95 млн грн у 2021 році до 71,3 млн грн у 2025 році. Після помірного зростання у 2022 році спостерігався суттєвий стрибок у 2023 році, певне зниження у 2024 році та знову зростання у 2025 році. Це свідчить про нестабільність економічної динаміки, але водночас - про наявність потенціалу до нарощування власних доходів.

Найбільшу частку податкових надходжень стабільно формує податок з доходів фізичних осіб. Протягом аналізованого періоду він зріс із 24,55 млн грн у 2021 році до 38,33 млн грн у 2025 році. Після незначного зменшення у 2022 році надходження ПДФО демонструють стійке зростання, що є позитивним індикатором зайнятості населення та легалізації доходів.

Єдиний податок характеризується різкою волатильністю. Якщо у 2021 році його обсяг становив 4,94 млн грн, то у 2022–2023 роках відбулося суттєве зростання (до 16,36 та 27,5 млн грн відповідно), після чого у 2024 році зафіксовано різке зниження до 7,47 млн грн і незначне відновлення у 2025 році. Така динаміка може свідчити про зміну режимів оподаткування підприємців у воєнний період.

Плата за землю після зниження у 2022–2024 роках демонструє різке зростання у 2025 році - до 17,19 млн грн, що є найвищим показником за весь період. Таке зростання обумовлене проведенням нормативної грошової оцінки земель, що спричинило перегляд розміру податкових нарахувань.

Податок на нерухоме майно демонструє стабільні надходження на рівні понад 2 млн грн щороку, що свідчить про поступове формування цього джерела як сталого компонента бюджету.

Акцизний податок та рентна плата залишаються відносно невеликими, але стабільними джерелами доходів. Їх частка у структурі бюджету є помірною та не визначальною. Екологічний податок має мінімальний вплив на формування доходів бюджету.

Неподаткові надходження впродовж 2021-2025 років характеризуються помірними коливаннями без різких стрибків. Після незначного зниження у 2022 році порівняно з 2021 роком у 2023-2024 роках спостерігалося поступове зростання надходжень, з подальшим незначним зменшенням у 2025 році. Загалом динаміка свідчить про відносну стабільність цього джерела доходів бюджету з тенденцією до коливань у межах прогнозованих показників.

Доходи від операцій з капіталом мають епізодичний характер і не формують системного джерела наповнення бюджету.

Офіційні трансферти залишаються вагомою складовою доходної частини бюджету. Їх обсяг коливався в межах 21,87–37,01 млн грн. Найбільший обсяг трансфертів зафіксовано у 2023 році.

Базова дотація характеризується нестабільністю: після зростання у 2022–2023 роках у 2024 році вона була відсутня, а у 2025 році знову з’явилася. Така динаміка зумовлена рішеннями щодо розподілу міжбюджетних трансфертів на державному рівні та не є стабільним джерелом доходів бюджету громади.

Освітня субвенція з державного бюджету залишається стабільним і прогнозованим джерелом фінансування, з поступовим зростанням у 2024-2025 роках. Порівняльний аналіз фінансових показників громади у 2021 та 2025 роках свідчить про зростання бюджетної спроможності в розрахунку на одного мешканця та підвищення ролі власних доходів.

Надходження загального фонду на одного жителя зросли з 7 618,58 грн у 2021 році до 12 623,4 грн у 2025 році, що вказує на збільшення дохідної бази бюджету.

Аналогічна тенденція простежується і щодо видатків загального фонду на одного жителя - з 6 780,09 грн до 12 097,11 грн, що свідчить про розширення фінансових можливостей для забезпечення повноважень громади. Питома вага місцевих податків і зборів у структурі доходів загального фонду зросла з 62,7% до 71,1%, що характеризує підвищення фінансової автономії громади та посилення ролі власних надходжень у формуванні бюджету.

Дохідність земель та фіскальна віддача території також демонструють зростання. Це свідчить про ефективніше використання земельного ресурсу та підвищення результативності адміністрування доходів.

Водночас капітальні видатки на одного жителя зменшилися (з 808,70 грн до 499,84 грн), що обумовлене відсутністю значних інфраструктурних витрат, характерних для окремих бюджетних періодів та загальним вирівнюванням структури видатків у бік поточного фінансування основних галузей - освіти, ЖКГ та управлінських функцій. Видатки на утримання апарату управління в розрахунку на одного жителя зросли, що обумовлено загальним підвищенням рівня видатків та зміною вартості забезпечення управлінських функцій.

Показник громади	2021	2025
Надходження загального фонду на 1 жителя, грн.	7618,58	12623,4
Дохідність земель (співвідношення плати за землю до території громади), грн.	49956,72	97039,01
Питома вага місцевих податків і зборів в доходах загального фонду, %	62,7	71,1
Фіскальна віддача території (співвідношення надходжень загального фонду до території громади), тис.грн/км^2	408,2	589,97
Видатки загального фонду на 1-го жителя, грн.	6780,09	12097,11
Капітальні видатки на 1-го жителя, грн.	808,70	499,84
Видатки на утримання апарату управління на 1 жителя, грн.	1428,93	2263,75
Індекс платоспроможності	0,8	0,74

Таблиця 9.2 Фінансові показники Ладанської ТГ

Індекс платоспроможності знизився з 0,8 до 0,74, що вказує на певне зменшення відносної фінансової спроможності громади у міжбюджетному порівнянні.

Загалом фінансові показники свідчать про зростання обсягів бюджету та посилення ролі власних доходів при одночасному зменшенні інвестиційної активності та відносної платоспроможності.

Структура видатків бюджету громади у 2021–2025 роках свідчить про чітко виражену соціальну спрямованість, де пріоритетним напрямом є освіта. Значну роль також відіграють видатки на загальнодержавні функції та житлово-комунальне господарство.

Водночас фінансування економічної діяльності має нерівномірний характер, що вказує на відсутність системної інвестиційної складової або залежність від окремих проєктів.

Видатки на охорону навколишнього природного середовища мають цільове спрямування та здійснюються в межах надходжень екологічного податку, сплаченого суб’єктами господарювання, тому їх обсяг безпосередньо залежить від фактичних надходжень цього платежу та не може розглядатися як показник пріоритетності чи рівня уваги громади до екологічної сфери.

Загалом бюджет громади орієнтований на забезпечення поточних соціальних потреб та функціонування базових галузей. Для стратегічного розвитку доцільним є посилення інвестиційної складової, стабілізація фінансування економічної діяльності та поступове збільшення видатків на інфраструктурний та екологічний розвиток.

Освіта стабільно залишається найбільшою статтею видатків бюджету. Обсяг фінансування зріс із 37,37 млн грн у 2021 році до 50,74 млн грн у 2025 році. Після зменшення у 2022 році у наступні роки спостерігається стійке зростання видатків.

Частка освітніх витрат у структурі бюджету є визначальною, що підтверджує соціальну спрямованість громади та значну залежність від освітньої субвенції.

Статті видатків	2021	2022	2023	2024	2025
Загальнодержавні функції	13,56	10,77	21,13	18,33	18,83
Громадський порядок, безпека та судова влада	0	0	0	0	0
Економічна діяльність	6,51	2,59	18,13	6,29	5,1
Охорона навколишнього природного середовища	0,21	0,08	0,08	0,06	0,07
Житлово-комунальне господарство	4,72	6,49	13,69	12,05	14,3
Охорона здоров’я	2,78	2,32	4,22	3,06	4,26
Духовний та фізичний розвиток	3,57	2,88	7,72	5,26	6,01
Освіта	37,37	32,14	44,77	49,75	50,74
Соціальний захист та соціальне забезпечення	3,67	3,54	7,02	5,88	6,22

Таблиця 9.3 Видатки з бюджету громади, млн грн

Видатки на загальнодержавні функції мають хвилеподібну динаміку: після зниження у 2022 році вони суттєво зросли у 2023 році, надалі стабілізувалися на рівні близько 18–19 млн грн. Це свідчить про зростання витрат на управлінський апарат та забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування в умовах змін зовнішнього середовища.

Фінансування економічної діяльності характеризується значною нестабільністю. У 2023 році зафіксовано різке зростання видатків (18,13 млн грн), що суттєво перевищує показники інших років. Такий обсяг видатків зумовлений здійсненням поточних і капітальних ремонтів, а також наданням фінансової підтримки господарської діяльності комунальних підприємств. У 2024–2025 роках обсяги фінансування зменшилися та повернулися до звичних для громади показників.

Видатки на житлово-комунальне господарство мають загальну тенденцію до зростання. Якщо у 2021 році вони становили 4,72 млн грн, то у 2025 році - вже 14,3 млн грн. Особливо помітне збільшення відбулося у 2023 році. Це свідчить про підвищення уваги до питань благоустрою, утримання інфраструктури та функціонування комунального господарства.

Видатки на охорону здоров’я є відносно стабільними, з незначними коливаннями. Після зменшення у 2022 році у 2023 та 2025 роках спостерігається зростання. У цілому фінансування цієї сфери має помірний характер і не є домінуючим у структурі видатків.

Фінансування культури та спорту та інших напрямів духовного розвитку також має хвилеподібну динаміку. Після зниження у 2022 році у 2023 році зафіксовано суттєве збільшення, надалі - певна стабілізація. Це може бути пов’язано з реалізацією окремих проєктів або програм у сфері культури та спорту.

Видатки на соціальний захист демонструють помірне зростання порівняно з 2021 роком, із піком у 2023 році та подальшою стабілізацією. Загалом ця стаття зберігає сталий характер і відображає виконання базових соціальних зобов'язань громади.

Фінансування природоохоронних заходів залишається мінімальним протягом усього періоду та не має суттєвого впливу на загальну структуру видатків.

Видатки за напрямом громадський порядок, безпека та судова влада відсутні протягом усього аналізованого періоду.

Аналіз доходної та видаткової частин бюджету Ладанської територіальної громади свідчить про збереження базової фінансової стабільності та поступове зміцнення власної доходної бази. Основу надходжень формують податкові платежі, передусім податок на доходи фізичних осіб та плата за землю, що підтверджує значення місцевої економічної активності для наповнення бюджету. Водночас окремі джерела доходів характеризуються нестабільністю, а роль міжбюджетних трансфертів залишається суттєвою, що вказує на часткову залежність від державної підтримки.

Структура видатків демонструє чітку соціальну орієнтацію бюджету: пріоритет надається освіті, житлово-комунальному господарству, соціальному захисту та забезпеченню функціонування органів місцевого самоврядування. Переважання поточних витрат над видатками розвитку свідчить про концентрацію ресурсів на забезпеченні базових потреб громади.

Аналіз переліку місцевих програм свідчить, що у громаді реалізується широкий спектр галузевих і цільових програм, спрямованих на розвиток соціальної сфери, освіти, культури, житлово-комунального господарства, підтримку комунальних підприємств, соціальний захист населення, безпеку та обороноздатність. Значна кількість програм є середньостроковими і реалізується протягом кількох років, що забезпечує системність у вирішенні ключових питань розвитку громади.

Найбільші обсяги фінансування традиційно спрямовуються на освітню галузь. Зокрема, у межах «Комплексної програми розвитку освіти Ладанської селищної ради на 2021-2025 роки в новій редакції» у 2024 році було профінансовано понад 43,4 млн грн, а у 2025 році - 48 млн грн, що значно перевищує початково заплановані обсяги (25,7 млн грн та 38,6 млн грн відповідно). На 2026 рік передбачено подальше зростання фінансування освітньої сфери у розмірі 53,4 млн грн.

Важливим інструментом реалізації поточних завдань розвитку громади є «План (Програма) соціально-економічного та культурного розвитку Ладанської селищної ради», який розробляється щорічно та передбачає фінансування заходів, спрямованих на утримання та розвиток інфраструктури населених пунктів громади. У рамках програми здійснюються роботи з благоустрою території: прибирання вулиць та підмітання вулиць, очищення вулиць від снігу, косіння трави, організація вивезення твердих побутових відходів, а також поточний ремонт і фарбування зупинок громадського транспорту та дитячих майданчиків. Окремі заходи спрямовані на покращення системи поводження з відходами, зокрема придбання євроконтейнерів для збору ТПВ.

Крім того, у межах програми проводяться капітальний та поточний ремонти асфальтного покриття доріг, а також поточний ремонт мереж вуличного освітлення,

що сприяє підтриманню належного технічного стану інфраструктури та підвищенню рівня комфорту проживання населення громади.

Важливою складовою бюджетних видатків є фінансова підтримка комунальних підприємств та установ громади. Значні ресурси спрямовуються на підтримку КП «Ладан-Послуга», КП «Ладан-Агро» та КНП «Ладанський центр первинної медико-санітарної допомоги». Зокрема, фінансування КП «Ладан-Послуга» у 2024 році перевищило запланований показник і склало понад 4,1 млн грн, а у 2025 році - понад 5,4 млн грн.

Окрему групу становлять програми соціального спрямування, які передбачають підтримку соціально вразливих категорій населення, осіб з інвалідністю, дітей-сиріт, учасників бойових дій та членів їхніх сімей. У 2024–2025 роках у громаді реалізовувалися програми соціальної підтримки населення, компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду, а також програми пільг для осіб з інвалідністю по зору та слуху.

Після початку повномасштабної війни вагомого значення набули програми підтримки сектору безпеки та оборони, зокрема фінансування матеріально-технічного забезпечення військових підрозділів та заходів із цивільного захисту. Також передбачено програми підтримки військовослужбовців, ветеранів та членів їхніх сімей.

У структурі програм значну частку займають також галузеві програми розвитку, зокрема у сфері культури, молодіжної політики, благоустрою, охорони навколишнього природного середовища, землеустрою та просторового планування.

Водночас аналіз виконання програм свідчить, що частина із них профінансована частково або не профінансована взагалі, попри наявність запланованих коштів. Це характерно, зокрема, для окремих програм у сфері пожежної безпеки, громадських робіт, цивільного захисту, а також окремих соціальних ініціатив. Така ситуація може бути пов’язана із перерозподілом бюджетних ресурсів, зміною пріоритетів у воєнний період або відсутністю фактичної потреби у фінансуванні окремих заходів.

У 2026 році планується оновлення значної частини програм та запуск нових середньострокових програм розвитку, зокрема у сфері освіти, благоустрою, підтримки комунальних підприємств, культури, медицини та соціального захисту. Це свідчить про прагнення громади забезпечити стратегічну безперервність розвитку та адаптацію програмної політики до нових соціально-економічних умов.

Висновки:

У цілому громада має достатній рівень фінансової спроможності для виконання власних повноважень та підтримання стабільного функціонування бюджетної сфери. Разом із тим для забезпечення стратегічного розвитку необхідним є розширення власної дохідної бази, підвищення прогнозованості надходжень та посилення інвестиційної складової бюджету з орієнтацією на інфраструктурні та економічні проєкти.

10. ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ГРОМАДОЮ

Місцеве самоврядування в Ладанській територіальній громаді функціонує у повному обсязі, незважаючи на обмеження, передбачені статтями 38 та 64 Конституції України у зв'язку з указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» (зі змінами), затвердженим відповідним Законом України.

Управління громадою здійснюється селищним головою та радою. Апарат Ладанської селищної ради та її виконавчі органи нараховують 38 штатних одиниць, включно з технічними працівниками та старостинськими округами.

У структурі апарату селищної ради функціонує відділ «Центр надання адміністративних послуг», штатна чисельність якого становить 6 осіб. Відділ забезпечує надання 93 адміністративних послуг (станом на 01.01.2026), що належать до власних повноважень громади. Для організації роботи затверджено необхідні інформаційні та технологічні картки адміністративних послуг.

ЦНАП надає послуги у кількох ключових напрямах. Зокрема, це реєстрація та зняття з реєстрації місця проживання або перебування мешканців; адміністративні послуги соціального характеру, які є найбільш затребуваними в громаді; а також послуги з державної реєстрації нерухомого майна. Останні здійснюються державними реєстраторами, при цьому адміністративний збір за їх надання зараховується до бюджету громади.

Окрім цього, у громаді впроваджено програмний комплекс «Інтегрована інформаційна система «Соціальна громада», що дозволяє оформлювати соціальні послуги безпосередньо в приміщенні ЦНАП шляхом формування електронної справи на підставі поданих громадянами документів. Це забезпечує отримання необхідних послуг на місці та усуває потребу мешканців звертатися до районного центру.

Також відповідно до затвердженого графіка в громаді здійснюється прийом громадян представниками Пенсійного фонду.

Упродовж 2022–2026 років система надання адміністративних послуг у громаді поступово розширюється. Якщо у 2022–2024 роках перелік послуг залишався незмінним (74 позиції), то з 2025 року він почав зростати - спочатку до 82, а станом на 01.01.2026 року до 93 послуг. Показово, що з 2025 року громада почала надавати окремі послуги як безпосередній суб'єкт надання, що свідчить про розширення власних управлінських повноважень та інституційної спроможності.

Динаміка фактичної кількості наданих послуг є нерівномірною. Після дуже високого показника у 2022 році спостерігалося різке зниження у 2023 році, однак уже з 2024 року обсяги надання послуг почали відновлюватися, а у 2025–2026 роках продемонстрували суттєве зростання. Це свідчить про поступову стабілізацію роботи та зростання попиту населення на адміністративні послуги.

Найбільший вплив на загальну динаміку мають послуги з державної реєстрації нерухомого майна. Саме вони формують основну частку звернень і визначають коливання загального показника. У 2023 році їх кількість різко скоротилася, однак у наступні роки спостерігається стале зростання, що може свідчити про пожвавлення майнових операцій та активізацію економічних процесів на території громади.

Послуги з реєстрації місця проживання та соціального характеру залишаються стабільно затребуваними. Після зменшення у 2023 році їх обсяги зросли у 2024–2025 роках, що підтверджує відновлення адміністративної активності населення.

Показники	01/01/2022	01/01/2023	01/01/2024	01/01/2025	01/01/2026
Загальна кількість послуг, з них:	74	74	74	82	93
суб'єктом надання яких є Ладанська селищна рада	0	0	0	5	6
послуги, що надаються у відповідності до ПКМУ №523	74	74	74	77	87
Кількість наданих послуг за рік, в т.ч:	14917	1070	2166	6626	8462
реєстрація місця проживання	495	371	574	1083	938
державна реєстрація нерухомого майна	13397	289	1016	4549	6720
державна реєстрація бізнесу	0	0	0	0	0
послуги соціального характеру	1025	410	576	994	804
реєстрація актів цивільного стану	240	153	161	150	149

Таблиця 10.1 Показники сфери надання адміністративних послуг

Кількість зареєстрованих актів цивільного стану (народження, смерті, шлюби) у 2021-2025 роках демонструє загальну тенденцію до зменшення порівняно з 2021 роком. Якщо у 2021 році було зареєстровано 240 актів, то у 2022 році їх кількість скоротилася до 153, що пов'язано з початком повномасштабної війни та міграційними процесами. Загальна динаміка свідчить про зменшення демографічної активності в громаді, що зумовлено як природним скороченням населення, так і впливом воєнних та міграційних чинників.

Водночас протягом усього періоду у громаді не здійснювалася державна реєстрація бізнесу, що свідчить про відсутність відповідних повноважень або делегування цих функцій іншим органам.

Крім того, у громаді за встановленим графіком здійснюється прийом представників Пенсійного фонду.

Висновки:

Загалом можна констатувати, що громада поступово нарощує спроможність у сфері адміністративних послуг: розширюється їх перелік, зростає роль місцевого самоврядування як суб'єкта надання послуг, а після періоду спаду відбувається стабільне відновлення обсягів звернень.

11. ОРГАНИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ТА ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ

Станом на 2026 рік громадський сектор у Ладанській територіальній громаді представлений обмеженою кількістю громадських організацій. Відповідно до державного Реєстру громадських об'єднань у громаді зареєстровано 4 організації:

	Реєстраційний номер запису в Єдиному реєстрі	Стан	Повне найменування (Скорочене найменування)	Номер та дата видачі свідоцтва / дубліката свідоцтва	Дата реєстрації
✓	1457769	зареєстровано	**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "Ладан-спорт"** (ГО "Л-с")		12.04.2016 14:05:24
✓	1458330	зареєстровано	**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "ЛАДО"** (ГО "ЛАДО")		19.04.2016 16:46:12
✓	1531021	зареєстровано	**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "Ладан-СТАРТ"** (ГО "ЛАДАН-СТАРТ")		30.10.2023 17:05:57

	Реєстраційний номер запису в Єдиному реєстрі	Стан	Повне найменування (Скорочене найменування)	Номер та дата видачі свідоцтва / дубліката свідоцтва	Дата реєстрації
✓	1369042	зареєстровано	**Громадська організація "Об'єднання рибаків с. Івківці"**	28	19.11.2012 09:31:15

Рис. 11.1 Громадські об'єднання в Ладанській СТГ

Найбільш активною громадською організацією, що наразі здійснює діяльність у громаді та висвітлює її у соціальних мережах, є громадська організація «Ладан-СТАРТ», яка зареєстрована у 2023 році як неприбуткова громадська організація, що здійснює діяльність у сфері розвитку громадських ініціатив та підтримки місцевого розвитку.

ГО «Ладан-СТАРТ» є активним агентом розвитку Ладанської територіальної громади, спрямованим на створення сучасної, інклюзивної та самодостатньої спільноти, де кожен мешканець відчуває себе захищеним і має можливості для повноцінного розвитку. Організація зародилася як ініціативна група, яка реалізувала проєкт «Корисні інструкції для безпечного життя» за підтримки Українського жіночого фонду та UN Women Ukraine, і згодом офіційно була зареєстрована як громадська організація. Вона сприяє соціальній інтеграції жінок громади та внутрішньо переміщених осіб, організовує навчання з навичок самооборони, безпечного користування електронними сервісами, надання першої домедичної допомоги та роз'яснює алгоритми дій у випадках домашнього та іншого насильства.

ГО «Ладан-СТАРТ» також працює над підвищенням економічної спроможності жінок, зокрема внутрішньо переміщених, шляхом надання знань і навичок щодо сучасного ринку праці та нових тенденцій у професійному розвитку. Організація забезпечує комплексну психологічну підтримку жінкам з родин військовослужбовців, жінкам ВПО та дівчатам-підліткам, створюючи комфортне та безпечне середовище для групових заходів і соціальної інтеграції. В межах діяльності «Ладан-СТАРТ» активно реалізуються проєкти на підтримку жінок з інвалідністю, пенсійного віку та родин військовослужбовців, спрямовані на психологічну допомогу, організацію змістовного дозвілля та інтеграцію у соціальне життя громади. Завдяки цьому ГО формує стійкі зв'язки між жінками громади та внутрішньо переміщеними особами, підтримує їхню активність, розвиток і соціальну згуртованість, слугуючи прикладом успішної громадської ініціативи.

Висновки:

Загалом громадський сектор Ладанської територіальної громади характеризується обмеженою кількістю організацій, проте наявні інституції, зокрема ГО «Ладан-СТАРТ», демонструють високий рівень активності та спроможності до

реалізації соціально значущих ініціатив. Діяльність організації сприяє соціальній згуртованості, підтримці вразливих категорій населення, розвитку людського потенціалу та впровадженню гендерно чутливих підходів. Водночас громадський сектор потребує подальшого розвитку, розширення інституційної бази, залучення нових учасників та посилення партнерства з органами місцевого самоврядування для більш повного використання його потенціалу у процесах відновлення та розвитку громади.

12. РЕЗУЛЬТАТИ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

У межах підготовки змін до Стратегії розвитку робочою групою проведено опитування мешканців громади шляхом онлайн-анкетування із використанням платформи Google Forms. Опитування проводились для трьох цільових груп - мешканці громади, молодь та бізнес. Загалом в опитуванні взяли участь 405 респондентів. Період проведення анкетування - лютий - березень 2026 року.

Анкета містила структуровані запитання з визначеними варіантами відповідей, а також відкриті питання з власними відповідями.

Водночас зазначене опитування не є повністю репрезентативним за основними соціально-демографічними характеристиками. Зокрема, інформація щодо віку та статі респондентів збиралася лише в межах окремих цільових груп, що обмежує можливість узагальнення результатів для всієї сукупності населення громади. У зв'язку з цим отримані дані не можуть розглядатися як статистично точні.

Крім того, при інтерпретації отриманих даних слід враховувати обмеження, пов'язані зі способом поширення анкетування, зокрема відсутність охоплення осіб, які не користуються офіційним вебсайтом громади або її сторінками в соціальних мережах.

Опитування для мешканців Ладанської територіальної громади

В опитуванні «Мешканці громади» участь взяли 226 осіб. За статевою структурою більшість респондентів становили жінки - 84,5%, частка чоловіків склала 15,5%. Розподіл респондентів за віковими категоріями свідчить про домінування осіб середнього та старшого віку. Зокрема, частка респондентів віком до 21 року становить 5,8%, у віковій групі 21–35 років - 13,3%, 35–50 років - 34,5%, 50–65 років - 29,6%, а осіб віком 65 років і старше - 16,8%.

За родом занять найбільшу частку серед опитаних становлять робітники - 38,5% та службовці - 24,8%. Значною також є частка пенсіонерів - 22,6%. Інші категорії представлені меншою мірою, зокрема безробітні - 5,3%, керівники - 3,5%, студенти - 3,5% та приватні підприємці - 1,8%.

Структура відповідей респондентів щодо каналів отримання інформації про життя громади відображає чітку орієнтацію на цифрові засоби комунікації. Так, найпопулярнішим джерелом інформації є неофіційна сторінка у соціальній мережі Facebook - 143 особи (63,3%), у месенджерах Viber та Telegram - 109 осіб (48,2%).

Суттєвою залишається роль неформальних каналів комунікації: 84 особи (37,2%) зазначили, що отримують інформацію через особисте спілкування, що вказує на важливість міжособистісних зв'язків у громаді.

Менш популярними є паперовий буклет «Вісник Ладанської громади» (56 осіб, 24,8%) та офіційний вебсайт громади (45 осіб, 19,9%).

Результати опитування щодо сприйняття Ладанської СТГ свідчать про позитивне ставлення жителів до місця свого проживання. Найбільша частка респондентів (42,5%) зазначили, що пишаються своєю громадою, що вказує на наявність сформованої локальної ідентичності та емоційної прив'язаності до громади. Водночас 32,7% опитаних не виявили бажання жити в громаді.

Рис.12.1 Сприйняття громади її мешканцями

Позитивні очікування щодо майбутнього громади простежуються у відповідях 16,4% респондентів, які хотіли б, щоб їхні діти проживали в громаді, а також 14,6% тих, хто вважає її комфортною в якості місця, до якого приємно часом повернутись. Невелика частка критичних оцінок: від 2,2% до 4% опитаних вказують на відсутність перспектив розвитку, складність самореалізації або сприймають громаду як таку, що відстає у розвитку.

Отримані результати свідчать про необхідність посилення заходів, спрямованих на підвищення якості життя, створення можливостей для самореалізації населення, зокрема молоді та економічно активних груп, а також формування більш сприятливого середовища для розвитку підприємництва та зайнятості. Водночас наявний рівень позитивного сприйняття громади може розглядатися як важливий соціальний ресурс для реалізації стратегічних цілей та залучення мешканців до процесів розвитку. 8,8% респондентів планують виїзд з громади. Основними причинами є: відсутність безпекових умов, обмежені можливості для отримання високооплачуваної роботи, низька якість освітніх та медичних послуг, а також недостатній рівень культурного дозвілля. Отримані результати свідчать про те, що ключові фактори потенційного відтоку населення мають комплексний характер та

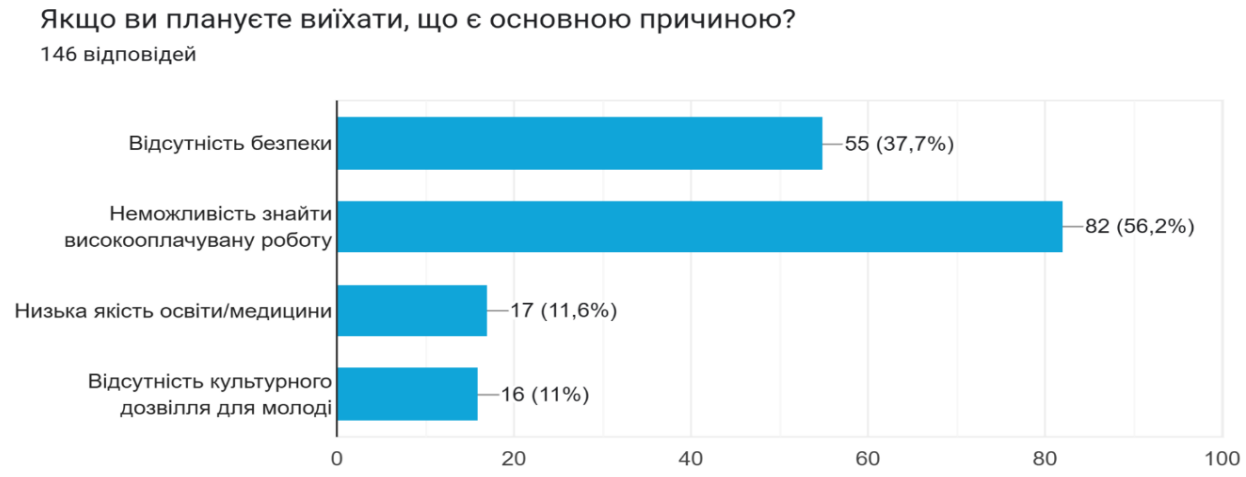

Рис.12.2 Можливі причини для від'їзду з громади

охоплюють як базові потреби (безпека), так і питання якості життя (зайнятість, послуги, дозвілля).

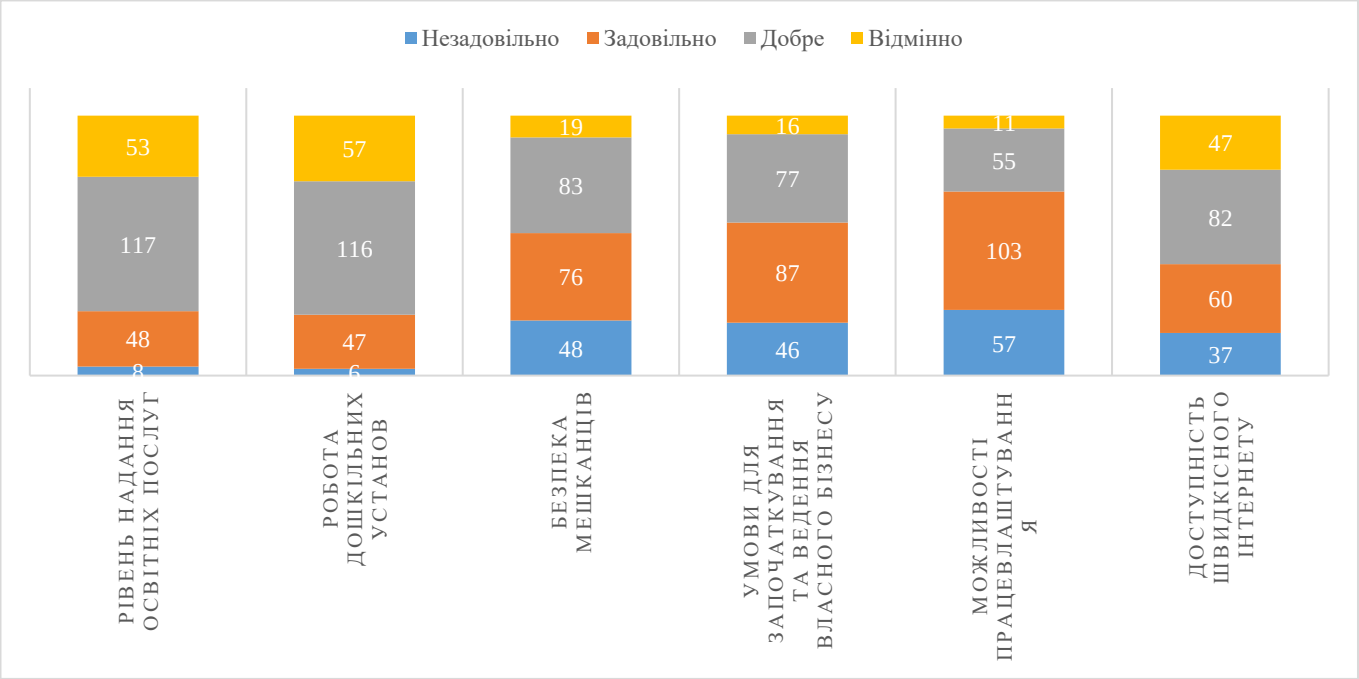

Рис.12.3 Результати оцінювання сфер життя населення

У сфері надання комунальних послуг переважають оцінки «добре» (88 респондентів) та «задовільно» (76 осіб), що свідчить про відносно прийнятний рівень їх якості. Аналогічна ситуація спостерігається і щодо стану доріг у населених пунктах, де більшість опитаних також оцінюють їх як «добрі» (89 осіб) або «задовільні» (71 особа). Водночас стан доріг поза межами населених пунктів отримав суттєво гірші оцінки: частка респондентів оцінила їх як «незадовільні» (61 особа), що вказує на одну з найбільш проблемних інфраструктурних сфер громади.

Рівень задоволення медичних потреб населення оцінюється переважно як «добрий» (106 осіб), при цьому також зафіксовано значну частку оцінок «відмінно» (48 осіб), що може свідчити про відносно ефективну роботу медичної системи громади. Схожа тенденція спостерігається і щодо медичного забезпечення загалом, де домінують оцінки «добре» (87 осіб) та «задовільно» (80 осіб).

Стан надання освітніх послуг у громаді: «добрий» (117 осіб) або «відмінний» (53 особи). Робота дошкільних установ також отримала високі оцінки («добре» – 116 осіб, «відмінно» – 57 осіб), що свідчить про належний рівень надання освітніх послуг.

Водночас результати опитування виявили низку проблемних напрямів. Зокрема, безпека мешканців отримала значну частку оцінок «незадовільно» (48 осіб) та «задовільно» (76 осіб), що свідчить про потребу посилення безпекової складової. Подібна ситуація спостерігається і щодо умов для започаткування та ведення власного бізнесу, де значна частина респондентів також оцінила їх як «незадовільні» (46 осіб) або «задовільні» (87 осіб).

Окремої уваги потребує питання можливостей працевлаштування: найбільша кількість респондентів оцінила їх як «задовільні» (103 особи) та «незадовільні» (57 осіб), що вказує на обмеженість якісних робочих місць у громаді. Водночас доступність та якість інтернет-зв’язку отримали відносно кращі оцінки, з

переважанням рівня «добре» (82 особи) та «відмінно» (47 осіб), що формує передумови для розвитку цифрових сервісів та дистанційної зайнятості.

Таким чином, результати опитування засвідчують, що при загалом задовільному рівні розвитку базових соціальних послуг, ключовими викликами громади залишаються стан транспортної інфраструктури поза межами населених пунктів, обмежені можливості працевлаштування, розвиток підприємництва та забезпечення безпеки. Зазначені напрями потребують пріоритетного врахування при формуванні стратегічних цілей розвитку громади.

Найбільш гострою проблемою респонденти вважають старіння населення - 110 осіб (48,7%), що свідчить про демографічні дисбаланси, зменшення частки економічно активного населення та зростання навантаження на соціальну сферу. Значною проблемою також визначено безробіття - 87 осіб (38,5%), що підтверджує обмеженість можливостей для працевлаштування в громаді.

Серед інших вагомих викликів мешканці відзначили недостатню громадську ініціативність (81 особа, 35,8%), що може свідчити про низький рівень залученості населення до процесів розвитку громади, а також зношеність інженерних мереж - 65 осіб (28,8%), що вказує на потребу модернізації інфраструктури. Важливими стримуючими факторами розвитку також є відсутність зовнішніх інвестицій (62 особи, 27,4%) та обмежені можливості для самореалізації населення (49 осіб, 21,7%). Це формує ризики соціальної пасивності та зниження економічної активності мешканців.

Частина респондентів звернула увагу на проблеми у сфері громадської безпеки, зокрема поширення злочинності, алкоголізму та наркоманії (29 осіб, 12,8%), а також несприятливі умови для розвитку підприємництва (27 осіб, 11,9%). Менш значущими, проте такими, що також потребують уваги, визначено екологічні проблеми (13 осіб, 5,8%) та засміченість довкілля (12 осіб, 5,3%).

Результати опитування демонструють комплексний характер проблем розвитку громади, де поєднуються демографічні, економічні, інфраструктурні та соціальні виклики, що потребують системного врахування при формуванні стратегічних цілей та пріоритетів розвитку.

Рис.12.4 Основні завдання для розвитку громади

Аналіз відповідей мешканців щодо пріоритетних завдань розвитку громади свідчить про переважання економічних та інфраструктурних очікувань серед населення.

Найбільш актуальним напрямом розвитку респонденти визначили вирішення проблеми безробіття - 151 особа (66,8%), що підкреслює критичну потребу у створенні нових робочих місць та активізації економічної діяльності на території громади.

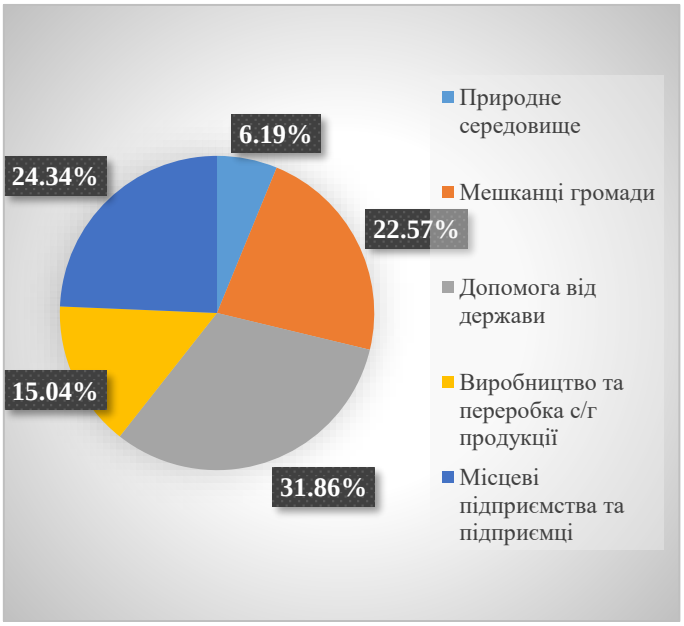

Рис. 12.5 Визначення основного ресурсу громади

Високий рівень підтримки також отримали такі напрями, як розвиток малого і середнього бізнесу та благоустрій громади - по 112 осіб (49,6%). Це свідчить про запит мешканців на покращення економічного середовища.

Суттєва частка респондентів відзначила необхідність підвищення якості водопостачання та водовідведення - 88 осіб (38,9%), що вказує на актуальність модернізації інженерної інфраструктури громади.

Водночас важливими для мешканців залишаються питання розвитку сфери дозвілля, зокрема відпочинку та спорту (83 особи, 36,7%), що є складовою підвищення якості життя та утримання населення, особливо молоді.

Менш пріоритетним, проте перспективним напрямом визначено розвиток туризму - 44 особи (19,5%), що може розглядатися як додатковий інструмент економічного зростання за умови наявності відповідного потенціалу.

Узагальнюючи отримані відповіді, можна констатувати, що для мешканців першочерговими є питання зайнятості, розвитку підприємництва та покращення базової інфраструктури, що має бути враховано при визначенні стратегічних пріоритетів та формуванні плану заходів розвитку громади.

Відповіді мешканців щодо визначення основного ресурсу громади для подальшого розвитку свідчать про переважання очікувань зовнішньої підтримки та водночас усвідомлення ролі внутрішнього економічного потенціалу.

Найбільша частка респондентів визначила ключовим ресурсом допомогу від держави - 72 особи (31,9%), що може свідчити про значну залежність очікувань розвитку громади від державної підтримки та програм фінансування.

Водночас вагомою є частка тих, хто вбачає основу розвитку у місцевих підприємствах і підприємцях - 55 осіб (24,3%), а також у самих мешканцях громади - 51 особа (22,6%). Це вказує на наявність потенціалу внутрішнього розвитку, пов’язаного з підприємницькою активністю та людським капіталом.

Дещо менша частка опитаних визначила ключовим ресурсом виробництво та переробку сільськогосподарської продукції - 34 особи (15%), що свідчить про наявність, але недостатньо повно реалізований аграрний потенціал громади.

Загалом отримані відповіді відображають поєднання орієнтації на зовнішню підтримку з поступовим усвідомленням важливості внутрішніх ресурсів розвитку, зокрема людського капіталу та підприємницького середовища. Оцінка мешканцями рівня безпеки в громаді за окремими параметрами свідчить про наявність як проблемних, так і відносно стабільних складових безпекового середовища.

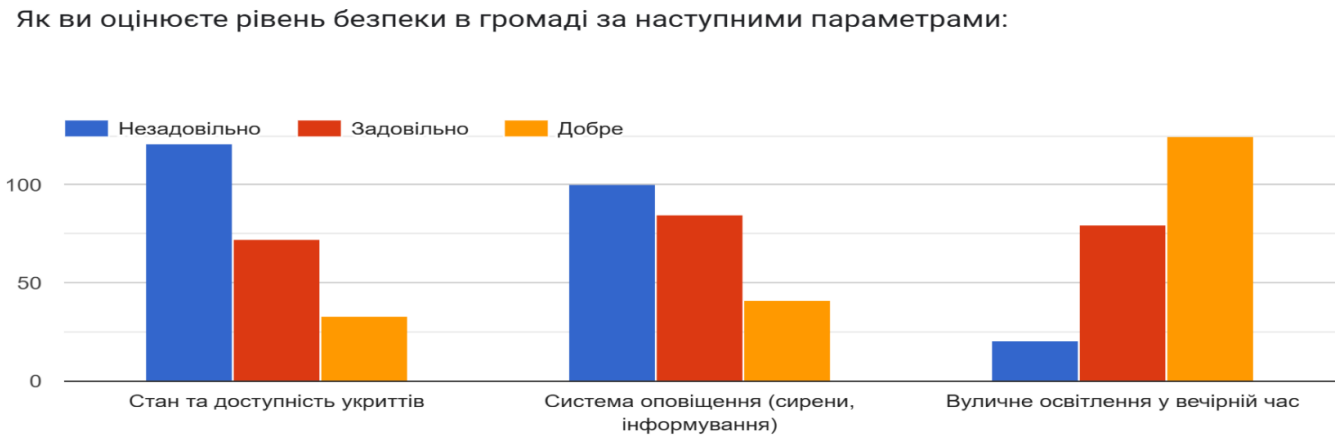

Рис. 12.6 Оцінка рівня безпеки в громаді

Найбільш критично респонденти оцінюють стан та доступність укриттів: переважають відповіді «незадовільно» (понад половина опитаних), що вказує на недостатню готовність захисної інфраструктури до реагування на надзвичайні ситуації. Подібна тенденція простежується і щодо системи оповіщення населення (сирени, інформування), де також значна частка мешканців оцінює її як незадовільну або лише задовільну, що свідчить про потребу в її модернізації та підвищенні ефективності. Результати опитування також показали рівень обізнаності населення щодо дій у разі надзвичайних ситуацій. Лише 44,7% респондентів зазначили, що знають, як діяти, тоді як 46,9% відповіли «частково», а 8,4% - «ні». Це вказує на недостатній рівень підготовки населення та необхідність проведення системної інформаційно-роз'яснювальної роботи і навчань. Окремий блок опитування стосувався потреби у розширенні соціальних послуг для різних категорій населення. Найбільший запит зафіксовано на підтримку самотніх людей похилого віку - 152 особи (67,3%), що корелює з загальною тенденцією старіння населення громади. Також актуальними є послуги психологічної допомоги та реабілітації (94 особи, 41,6%), підтримка ветеранів та їхніх сімей (80 осіб, 35,4%), а також допомога внутрішньо переміщеним особам (71 особа, 31,4%).

Такі результати свідчать про необхідність комплексного підходу до посилення безпеки в громаді, що має включати модернізацію інфраструктури цивільного захисту, підвищення рівня обізнаності населення та розвиток системи соціальних послуг для вразливих категорій.

Опитування для молоді Ладанської територіальної громади

В опитуванні молоді взяли участь 157 респондентів, що дозволяє оцінити настрої та очікування молодого покоління щодо розвитку громади.

Найбільша частка молоді зазначила, що їм комфортно тут жити - 71 особа (45,2%). Значна кількість також вказує на відсутність перспектив розвитку - 64 особи (40,8%), а також готовність залишити громаду за першої можливості - 51 особа

(32,5%). Частина опитаних зазначила, що змушена проживати в громаді (31 особа, 19,7%). Лише незначна частка молоді бачить можливості для самореалізації (6 осіб, 3,8%) та прагне, щоб тут проживали діти (9 осіб, 5,7%). Показовим є також рівень готовності молоді рекомендувати громаду для проживання: лише 20 респондентів (12,7%) зазначили, що рекомендували б її своїм знайомим. Такий показник свідчить про недостатній рівень привабливості громади в очах молоді та формує негативний імідж у зовнішньому середовищі.Намір залишатися або повертатися до громади після завершення навчання є низьким: лише 8,3% планують залишитися, і ще 8,3% розглядають таку можливість за умови наявності роботи. Водночас 48,4% не планують повертатися, 35% не визначилися, що свідчить про високий ризик відтоку молодого населення. Серед умов, за яких молодь могла б розглядати можливість проживання та працевлаштування в громаді, домінують економічні фактори.

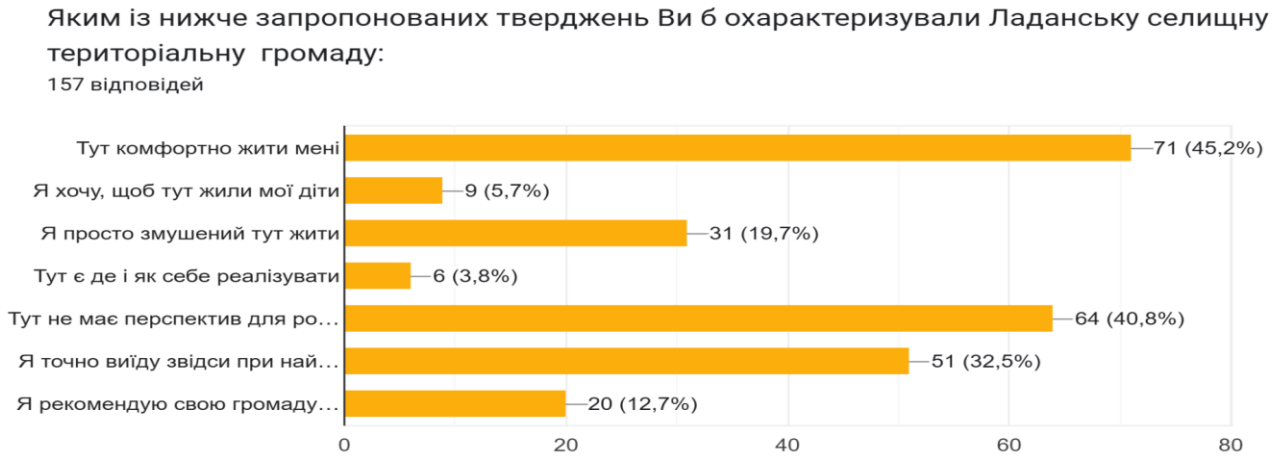

Рис.12.7 Сприйняття громади молоддю

Зокрема, 29,9% зазначили необхідність наявності гідної роботи та конкурентної заробітної плати, ще 25,5% - можливість кар'єрного росту або розвитку власної справи. Менш значущими визначено такі чинники, як доступне житло (8,9%) та розвиток інфраструктури (3,8%). Водночас 31,8% молоді взагалі не розглядають можливість проживання в громаді, що є додатковим сигналом щодо необхідності формування привабливого середовища для молоді.

Щодо професійного майбутнього, лише 7,6% респондентів бачать його у межах рідної громади. Більшість молоді орієнтується на великі міста України (27,4%) або ще не визначилася (39,5%). Частина опитаних планує пов'язати своє майбутнє з іншими громадами України (10,2%) або виїздом за кордон (15,3%).Наведені результати свідчать про наявність суперечливого сприйняття громади молоддю: з одного боку - комфортність проживання, з іншого - відсутність можливостей для розвитку та самореалізації. Це формує стійку тенденцію до міграції молодого населення та підкреслює необхідність зосередження стратегічних зусиль на створенні робочих місць, розвитку підприємництва та формуванні умов для професійного і особистісного розвитку молоді в межах громади.

Оцінки молоддю стану основних сфер життєдіяльності громади є диференційованими та дозволяють виокремити як відносно сильні сторони, так і проблемні напрями. Найбільш критично оцінено стан дорожньої інфраструктури: 62

респонденти визначили його як «незадовільний», що є найвищим показником негативних оцінок серед усіх сфер. Також значна частка негативних відповідей спостерігається щодо умов для започаткування та ведення бізнесу - 64 особи оцінили їх як «незадовільні», а ще 58 - як «задовільні», що свідчить про відсутність сприятливого середовища для підприємницької діяльності.

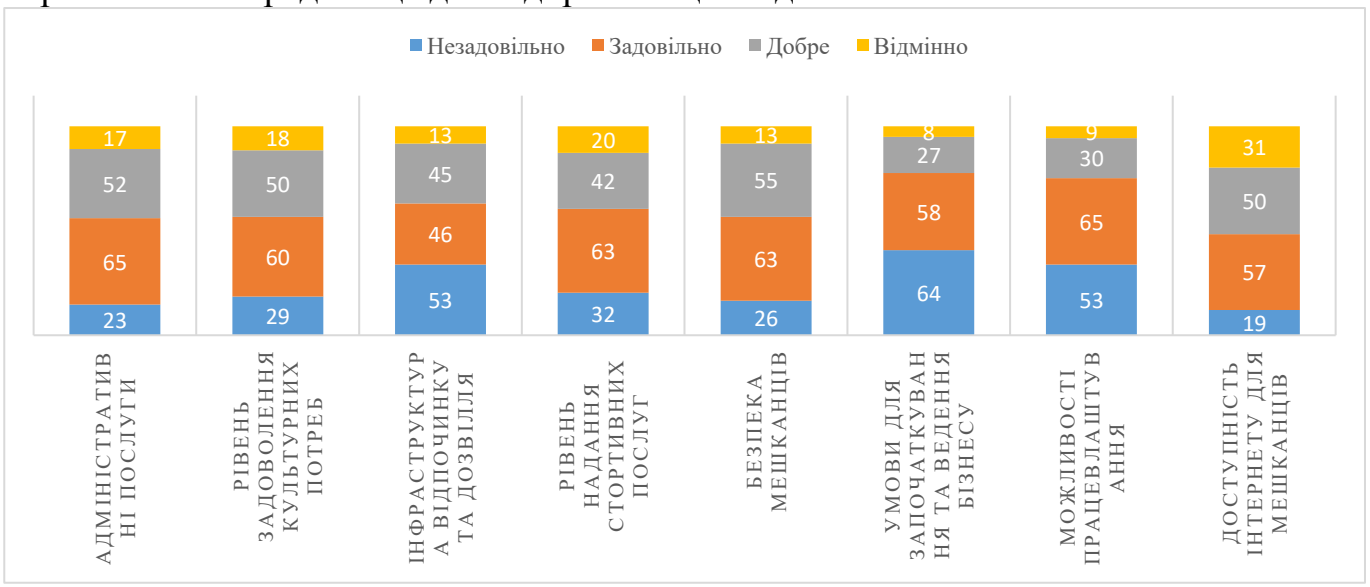

Рис.12.8 Оцінка стану основних сфер життєдіяльності

Схожі тенденції характерні і для можливостей працевлаштування: 53 оцінили їх як «незадовільні», 65 - «задовільні», тоді як позитивні оцінки («добре» та «відмінно») є значно менш поширеними. Це підтверджує обмежені можливості економічної реалізації молоді в громаді.

До проблемних також належить сфера інфраструктури відпочинку та дозвілля: 53 особи оцінили її як «незадовільну», що перевищує кількість позитивних оцінок («добре» - 45, «відмінно» - 13). Це вказує на недостатній рівень розвитку середовища для активного та змістовного проведення вільного часу. Водночас низка сфер отримала відносно кращі оцінки. Зокрема, рівень надання освітніх послуг оцінено переважно як «добрий» (67 осіб) та «відмінний» (23 особи), що свідчить про достатньо високий рівень функціонування освітньої системи. Подібна ситуація спостерігається і щодо роботи дошкільних установ («добре» - 63, «відмінно» - 18).

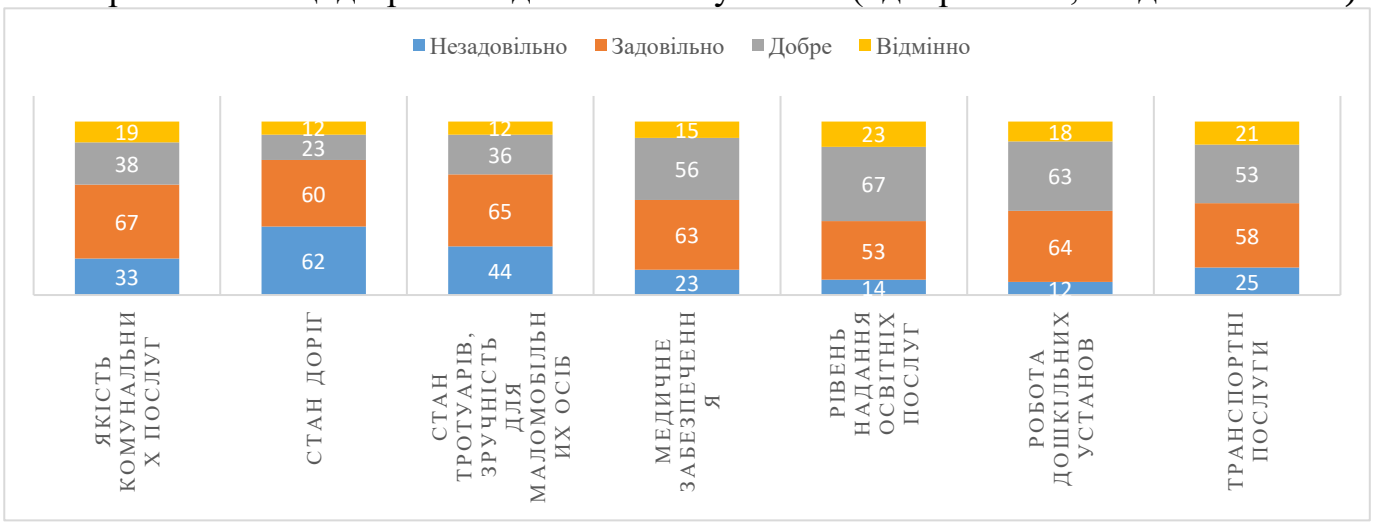

Рис.12.8 Оцінка стану основних сфер життєдіяльності (продовження)

Позитивно оцінюється і медичне забезпечення: 56 респондентів визначили його як «добре», ще 15 - як «відмінно» при відносно невеликій частці негативних оцінок (23 особи). Рівень надання освітніх послуг також має значну частку озитивних оцінок («добре» - 67, «відмінно» - 23).

Сфера адміністративних послуг та задоволення культурних потреб населення оцінюється переважно на рівні «задовільно» та «добре» (відповідно 65 і 52 осіб для адмінпослуг; 60 і 50 - для культурних потреб. Водночас доступність інтернет-зв'язку отримала відносно високі оцінки: 50 респондентів визначили її як «добру», ще 31 - як «відмінну», що є одним із найкращих показників серед досліджуваних сфер.

Рис.12.9 Причини, які заважають розвитку громади

Таким чином, молодь загалом позитивно оцінює стан базових соціальних послуг (освіта, медицина, адміністративні послуги), водночас ключовими проблемами залишаються стан дорожньої інфраструктури, обмежені можливості працевлаштування та розвитку підприємництва, а також недостатній рівень розвитку дозвілля, що безпосередньо впливає на рішення молоді щодо проживання у громаді.

Оцінювання молоддю пріоритетних напрямів розвитку громади за шкалою (де 1 - найвища оцінка, 10 - найнижча) дозволяє визначити сфери, які сприймаються як найбільш критичні та такі, що потребують першочергової уваги.

Найвищу пріоритетність молодь надає питанням зайнятості та економічної самореалізації. Зокрема, напрям «збільшення робочих місць та покращення можливостей для самозайнятості» отримав найбільшу кількість найвищих оцінок - 53 особи визначили його як першочерговий. Високий рівень пріоритетності має і стан транспортної інфраструктури: ремонт доріг, вулиць та супутньої інфраструктури отримав 52 найвищі оцінки, що підтверджує його критичне значення для якості життя населення. До важливих напрямів також належать розвиток сфери дозвілля (49 оцінок «1») та забезпечення належного рівня адміністративних, соціальних, медичних та освітніх послуг (39 оцінок «1»). Серед пріоритетів середнього рівня - благоустрій населених пунктів (35 оцінок «1») та питання безпеки і освітлення територій (35 оцінок «1»), які отримали значну, але менш концентровану підтримку.

	1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*
Збільшення робочих місць та покращення можливостей для самозайнятості	**53**	**21**	**12**	**7**	**19**	**4**	**6**	**12**	**7**	**16**
Покращення водопостачання та водовідведення	**26**	**20**	**13**	**10**	**26**	**10**	**20**	**10**	**8**	**14**
Створення умов для започаткування і розвитку малого і середнього бізнесу	**30**	**22**	**18**	**10**	**25**	**12**	**9**	**8**	**9**	**14**
Ремонт доріг, вулиць та транспортної інфраструктури (дорожнього покриття, тротуарів,безпечних та доступних зупинок)	**52**	**17**	**14**	**8**	**12**	**4**	**10**	**6**	**10**	**24**
Благоустрій населених пунктів громади	**35**	**20**	**18**	**9**	**16**	**10**	**9**	**16**	**10**	**14**
Забезпечення належного рівня адміністративних, соціальних, медичних та освітніх послуг	**39**	**24**	**13**	**6**	**13**	**5**	**15**	**12**	**11**	**19**
Забезпечення належного рівня безпеки, покращення освітлення населених пунктів громади	**35**	**21**	**11**	**13**	**16**	**5**	**8**	**16**	**12**	**20**
Розвиток сфери дозвілля (відпочинку, спорту, культури)	**49**	**18**	**13**	**5**	**17**	**5**	**8**	**6**	**9**	**27**
Розвиток туризму	**32**	**21**	**17**	**11**	**16**	**10**	**4**	**13**	**14**	**19**
Підтримка фермерства, розвиток сільськогосподарської кооперації	**27**	**18**	**24**	**10**	**14**	**16**	**9**	**12**	**12**	**15**

Таблиця 12.1 Пріоритетні напрями розвитку громади

Деякі напрями мають більш рівномірні або середні оцінки. Зокрема, водопостачання, водовідведення, підтримка фермерства й кооперації сприймаються як важливі, але не першочергові (переважно 3–6 балів).

Найменш пріоритетним є розвиток туризму: попри окремі високі оцінки, молодь не вважає його ключовим у короткостроковій перспективі.

Загалом молодь орієнтується на базові потреби - зайнятість, підприємництво, транспорт і дозвілля, які визначають привабливість громади та утримання молоді.

Оцінки можливості реалізації розділилися майже порівну: 50,3% - «швидше ні», 49,7% - «швидше так», що свідчить про поєднання скептицизму та помірної довіри. Розподіл відповідей свідчить про відсутність єдиного домінуючого бачення серед молоді щодо ключового ресурсу громади, однак можна виокремити кілька найбільш вагомих позицій.

Найбільша частка респондентів визначає ресурсом розвитку активну молодь громади - 28 осіб (17,8%), що підкреслює усвідомлення ролі людського капіталу як драйвера змін. Водночас значущими факторами також названо привабливу природу - 22 (14%) та високий рівень шкільної і дошкільної освіти - 18 (11,5%), що формує основу для довгострокового розвитку.

Окремо варто відзначити оцінку ефективності місцевої влади - 16 респондентів (10,2%), а також доступності до ринків - 14 (8,9%) та вигідного географічного розташування - 12 (7,6%), що вказує на усвідомлення інфраструктурних та управлінських факторів розвитку.

Менш значущими, на думку опитаних, є такі ресурси, як іноземні інвестори - 11 (7%), активність мешканців - 10 (6,4%), туристичні об’єкти - 9 (5,7%), вільні земельні ділянки - 8 (5,1%) та місцевий бізнес - 5 (3,2%).

Водночас 4 респонденти (2,5%) не змогли чітко визначитися з відповіддю, обравши поодинокі або некоректно сформульовані варіанти, що не підлягають узагальненню.

Загалом відповіді демонструють орієнтацію молоді передусім на людський потенціал та якість середовища, тоді як економічні ресурси та інвестиційні фактори поки що сприймаються як другорядні.

Професійні орієнтації молоді мають більш чітко виражену структуру, ніж бачення ресурсів розвитку громади.

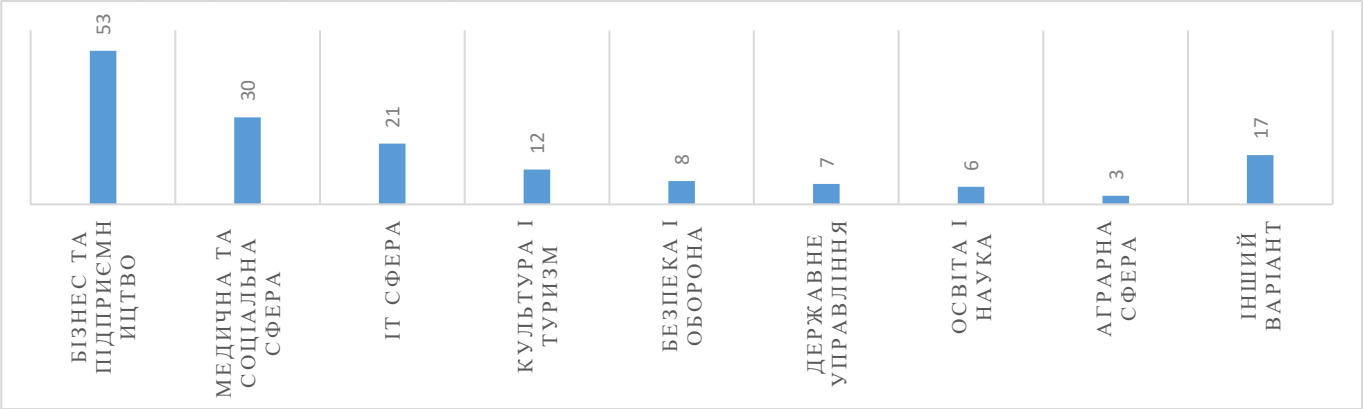

Рис. 12.10 Професійна орієнтація молоді

Найбільш привабливою сферою є бізнес та підприємництво - 53 респонденти (33,8%), що свідчить про високий рівень орієнтації на самозайнятість та економічну незалежність. Значна частка опитаних також обирає медицину та соціальну сферу - 30 (19,1%), а також ІТ-сферу - 21 (13,4%), що відповідає сучасним тенденціям ринку праці.

Менш популярними, але стабільно представленими є культура і туризм - 12 (7,6%), безпека і оборона - 8 (5,1%), державне управління - 7 (4,5%) та освіта і наука - 6 (3,8%). Найменший інтерес зафіксовано до аграрної сфери -3 (1,9%), що є важливим сигналом для громади аграрного типу.

Водночас 17 респондентів (10,8%) обрали інші варіанти, серед яких переважають поодинокі, різнопланові або нестандартизовані відповіді (зокрема професії творчого, технічного або побутового характеру), що не формують окремого узагальненого напряму.

У цілому результати свідчать про переорієнтацію молоді на сучасні, більш гнучкі та економічно привабливі сфери зайнятості, зокрема підприємництво та ІТ, при зниженому інтересі до традиційних для громади галузей.

Опитування для бізнесу Ладанської територіальної громади

У межах дослідження було опитано 22 представники бізнесу громади, що дозволяє сформувати загальне уявлення про структуру підприємницького середовища та його ключові виклики.

За періодом створення бізнесу переважають відносно нові підприємства: 13 суб'єктів (59,1%) засновані після 2014 року, що свідчить про поступове оновлення економічного середовища громади. Водночас лише 1 підприємство (4,5%) функціонує з періоду до 1990 року, а ще 8 (36,4%) створені у період 1990–2010 років, що вказує на обмежену частку "старого" бізнесу.

Структурно бізнес-середовище громади має виражений сектор торгівлі: 14 респондентів (понад 60%) здійснюють діяльність у сфері роздрібної торгівлі. Значно менш представлені виробничі напрями (поодинокі підприємства у промисловості, харчовій та переробній галузях), будівництво (1 підприємство) та сфера послуг (5

суб’єктів). Така структура свідчить про домінування малого бізнесу з низькою доданою вартістю.

Ситуація з кадровим забезпеченням у бізнес-середовищі громади загалом є стабільною, проте містить передумови до ускладнення у перспективі.

Більшість підприємців - 12 осіб (54,5%) - не відчувають нестачі працівників, водночас 7 респондентів (31,8%) уже стикаються з дефіцитом кадрів, а ще 2 (9,1%) прогнозують його виникнення найближчим часом. Такий розподіл відповідей вказує на поступове зростання кадрових викликів, які можуть посилюватися за відсутності відповідних рішень у сфері зайнятості та підготовки кадрів.

Щодо залучення вразливих категорій населення, рівень їх інтеграції у бізнес-середовище залишається низьким. Зокрема, лише 1 підприємець (4,5%) залучає до роботи внутрішньо переміщених осіб, тоді як 14 (63,6%) не мають такого досвіду, а 7 (31,8%) розглядають можливість у майбутньому. Водночас підприємці демонструють готовність до працевлаштування ветеранів та осіб з інвалідністю.

Рівень інклюзивності з опитаних підприємств залишається недостатнім: лише 5 підприємств (22,7%) мають облаштований інклюзивний доступ, тоді як 17 (77,3%) не забезпечують відповідних умов. Це свідчить про необхідність стимулювання бізнесу до впровадження безбар’єрного середовища. У сфері енергоефективності та використання відновлюваних джерел енергії ситуація є змішаною. Лише 3 підприємства (13,6%) вже впроваджують відповідні рішення, ще 2 (9,1%) планують це зробити найближчими роками. Водночас 9 респондентів (40,9%) - зацікавлені у впровадженні таких заходів за умови отримання співфінансування або грантової підтримки, що свідчить про потенціал розвитку цього напряму.Оцінка рівня автономності бізнесу у випадку перебоїв з енергопостачанням показує, що більшість підприємств мають обмежену стійкість до кризових ситуацій.

Зокрема, 10 респондентів (45,5%) зазначили, що їх бізнес має часткову автономність (понад 5 годин), тоді як лише 4 (18,2%) є повністю автономними. Водночас ще 8 підприємств (36,4%) мають мінімальну або відсутню автономність, що створює ризики для безперервності їх діяльності.Серед основних проблем найбільш гострою визначено безробіття - 11 відповідей, що є найвищим показником. Також значну увагу респонденти приділяють демографічним викликам, зокрема значній частці населення старшого працездатного віку - 11 відповідей, що вказує на поступове старіння населення та потенційне скорочення трудових ресурсів.

Суттєвими проблемами також визначено несприятливі умови для розвитку підприємництва - 9 відповідей, а також недостатню громадську ініціативність і обмежені можливості для самореалізації - по 6 відповідей відповідно. Це свідчить про потребу у створенні сприятливого середовища для економічної активності та розвитку людського потенціалу.Результати опитування демонструють чітку орієнтацію власників бізнесу на вирішення економічних проблем - зокрема зайнятості та розвитку підприємництва - як базових передумов подальшого розвитку громади, доповнену запитом на покращення інфраструктури та якості життєвого середовища.

При цьому, на запитання «Чи вірите ви у реалізацію завдань, які необхідно здійснити для розвитку громади?» 18 (81,8%) респондентів відповіли «Швидше так», 4 (18,2%) – «Швидше ні», що вказує на загалом позитивне сприйняття перспектив розвитку громади та наявність довіри до можливості реалізації визначених завдань.

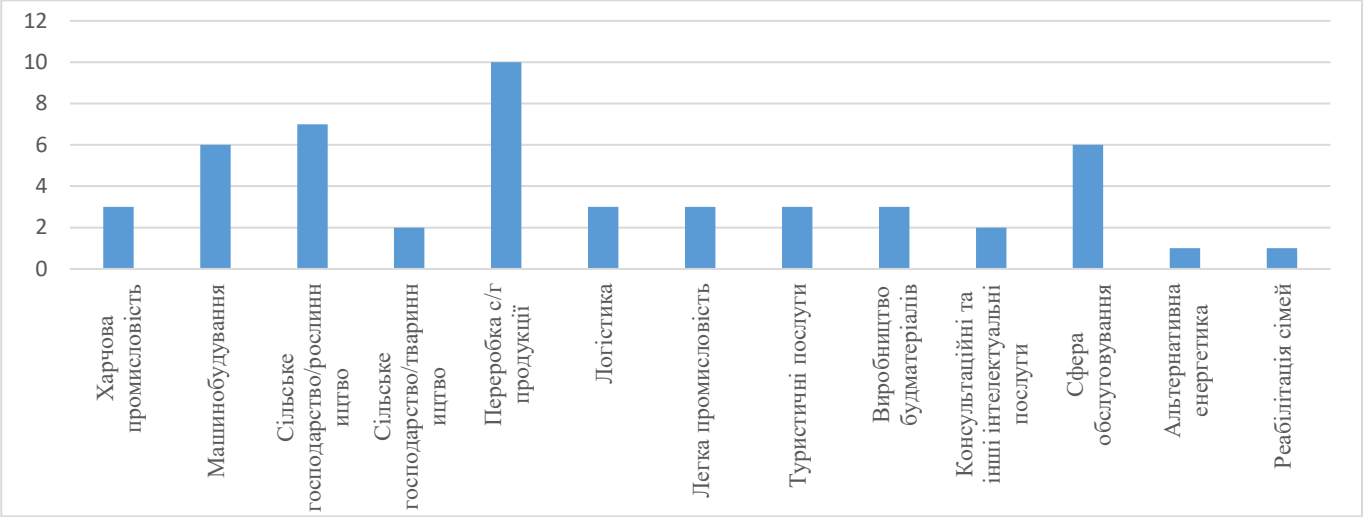

Рис. 12.11 Пріоритетні види економічної діяльності

Найбільшу підтримку респондентів у пріоритетних видах економічної діяльності отримала сфера переробки сільськогосподарської продукції - 10 відповідей, що свідчить про наявність потенціалу для розвитку виробництв із доданою вартістю на основі місцевих ресурсів.Серед інших пріоритетних напрямів респонденти виділяють сільське господарство/рослинництво - 7 відповідей, а також машинобудування та сферу обслуговування - по 6 відповідей. Це вказує на орієнтацію як на традиційні для громади галузі, так і на розвиток сервісного сектору.Менший рівень підтримки отримали такі напрями, як логістика, легка промисловість, туристичні послуги та виробництво будівельних матеріалів - по 3 відповіді, що свідчить про наявність потенціалу їх розвитку за умови створення відповідних умов.Менш пріоритетними, за оцінками респондентів, є харчова промисловість (3 відповіді), сільське господарство/тваринництво (2 відповіді), консультаційні та інтелектуальні послуги (2 відповіді), альтернативна енергетика та реабілітація сімей (по 1 відповіді).

Загалом результати свідчать про орієнтацію громади на розвиток аграрного сектору з акцентом на переробку, а також поступову диверсифікацію економіки через розвиток суміжних галузей і сфери послуг.

	Задовільна співпраця	***Частково задовільна співпраця***	***Незадовільна співпраця***	***Немає потреби в контактах***
Селищний голова	**11**	**3**	**0**	**8**
Селищна рада, постійні комісії, члени виконавчого комітету	**10**	**4**	**0**	**9**
Управління/відділи ради	**9**	**2**	**0**	**11**
Обласна влада	**4**	**3**	**1**	**14**
Центр зайнятості	**6**	**3**	**0**	**14**
Податковий орган	**10**	**9**	**0**	**4**
Санітарно-епідеміологічна станція	**5**	**6**	**0**	**12**
Пожежна охорона	**5**	**5**	**0**	**12**
Відділ земельних відносин	**8**	**4**	**1**	**10**

Таблиця 12.2 Оцінка співпраці з державними структурами

Результати опитування свідчать про загалом позитивну оцінку співпраці респондентів із органами місцевого самоврядування. Зокрема, найвищий рівень

задовільної взаємодії зафіксовано із селищним головою (11 відповідей) та селищною радою і її органами (10 відповідей). Водночас частина опитаних зазначає відсутність потреби у контактах із цими інституціями (8 та 9 відповідей відповідно), що свідчить про обмежену залученість окремих груп населення.

Співпраця з секторами та відділами ради також оцінюється переважно позитивно (9 задовільних відповідей), 11 респондентів зазначили, що не мають потреби у взаємодії з ними, що вказує на недостатній рівень. Нижчий рівень взаємодії спостерігається з обласною владою: лише 4 респонденти оцінили співпрацю як задовільну, ще 3 - як частково задовільну, тоді як більшість (14) взагалі не має з нею контактів, а також зафіксовано поодинокий випадок незадовільної співпраці. Це може свідчити про віддаленість обласного рівня управління від потреб громади та обмежений рівень взаємодії. Подібна тенденція характерна і для таких установ, як центр зайнятості та санітарно-епідеміологічна станція, де значна частка респондентів (по 14 та 12 відповідей) не взаємодіє з ними. Водночас серед тих, хто має досвід співпраці, переважають позитивні або частково позитивні оцінки. Варто відзначити податкові органи, з якими респонденти мають більш активну взаємодію: лише 4 особи не контактують із ними, при цьому 10 оцінюють співпрацю як задовільну, але значна частка (9 відповідей) вказує на частково задовільний рівень, що може свідчити про наявність певних труднощів у комунікації чи процедурних питаннях. Щодо пожежної охорони та відділу земельних відносин, оцінки є переважно нейтрально-позитивними, однак значна кількість респондентів також не має з ними контактів (по 12 та 10 відповідей відповідно).

Загалом результати свідчать про достатній рівень довіри до місцевих органів влади, водночас вказуючи на обмежену практичну взаємодію значної частини населення з більшістю інституцій, особливо на регіональному рівні. Це підкреслює необхідність посилення комунікації, підвищення відкритості органів влади та залучення мешканців до процесів управління громадою.

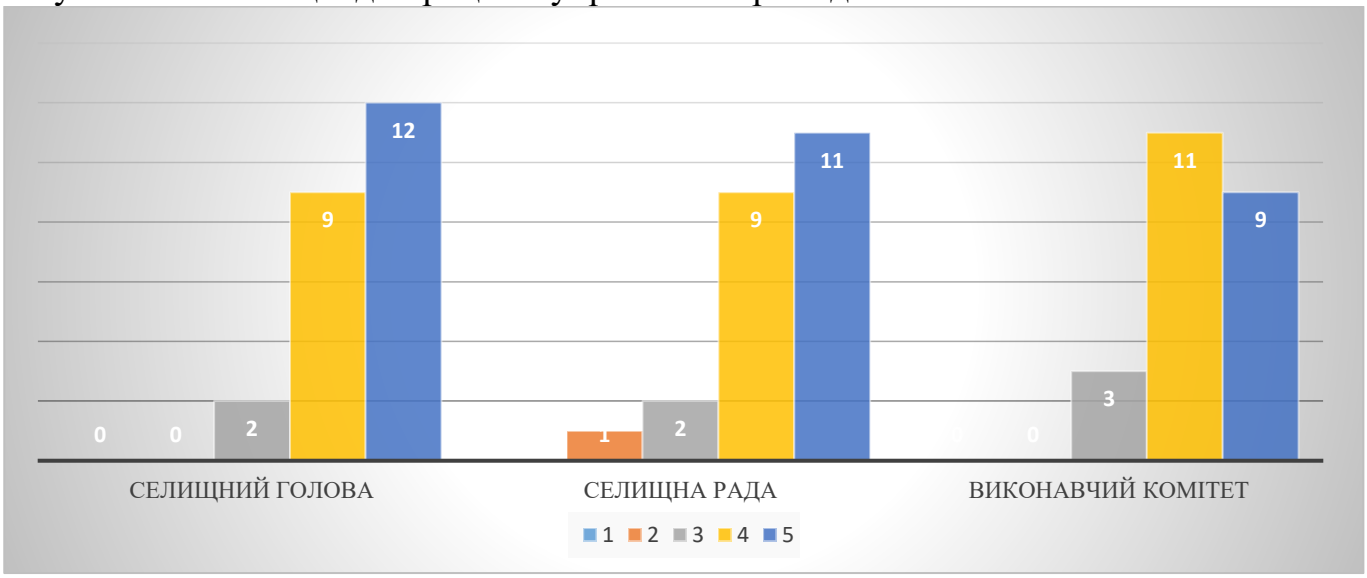

Рис. 12.12 Оцінювання діяльності ОМС

Результати оцінювання діяльності органів місцевого самоврядування щодо розвитку громади за п’ятибальною шкалою свідчать про загалом позитивне сприйняття їх роботи серед респондентів.

Найвищі оцінки отримав селищний голова: 5 балів - 12 осіб (52,2%) та 4 бали - 9 осіб (39,1%). Середню оцінку (3 бали) поставили лише 2 респонденти (8,7%), оцінки -2 балів відсутні. Це свідчить про високий рівень довіри та підтримки.

Схожа ситуація спостерігається і щодо виконавчих органів ради: 5 балів - 11 відповідей (47,8%), 4 бали - 9 відповідей (39,1%). Водночас 2 респонденти (8,7%) оцінили діяльність на 3 бали, а 1 особа (4,3%) - на 2 бали, що може свідчити про наявність суб'єктивних критичних зауважень.

Відсутність найнижчих оцінок (1 бал) та незначна частка низьких оцінок свідчать про високий рівень задоволеності діяльністю органів місцевого самоврядування. Водночас наявність середніх оцінок, особливо щодо виконавчого комітету, вказує на потенціал для вдосконалення управлінських процесів і посилення взаємодії з громадою.

Загалом результати опитування мешканців усіх цільових груп свідчать про загальне розуміння респондентів напрямів розвитку громади, однак рівень поінформованості та включеності різниться.

Водночас чітко проступає наявність проблемних зон: недостатня ефективність комунікації між владою та мешканцями, потреба у покращенні якості управлінських рішень, а також обмежена довіра частини населення до результативності змін. Є запит на більш відчутні результати розвитку, підвищення якості послуг та прозорість діяльності органів місцевого самоврядування.

Висновки:

Узагальнюючи отримані відповіді, можна сказати, що громада знаходиться на етапі переходу: базові механізми участі та розвитку вже сформовані, але їх реалізація поки що не забезпечує повною мірою очікуваний ефект. Ключовим завданням є підвищення практичної результативності рішень, посилення комунікації з населенням і перехід від формального залучення до реальної участі мешканців у розвитку громади.

РОЗДІЛ 2. SWOT-АНАЛІЗ

На основі проведеного аналізу основних тенденцій та проблем соціально-економічного розвитку громади, оцінки природно-ресурсного, економічного, фінансового і людського потенціалу визначено сильні і слабкі сторони (внутрішні чинники), можливості і загрози (можливі зовнішні впливи).

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
1. Наявний резерв земельних ресурсів	1. Негативна демографічна тенденція стала динаміка до зменшення чисельності населення громади, кількості працезданого населення громади
2. Наявність ТОВ «ПК «Пожмашина»», який є «візитівкою» громади, роблячи її впізнаваною на національному рівні.	2. Монопрофільність економіки
3. Географічне положення: Близькість до Прилук та зручне сполучення з трасою Н-07 (Київ — Суми).	3. Незадовільний стан доріг між населеними пунктами громади
4. Природний потенціал: Розташування на берегах річки Удай, малі водойми (8,5 % площі), лісові масиви (21% площі), що створюють базу для рекреації	4. Мала підприємницька активність жителів громади
5. Наявність розвиненої комунальної мережі як фундаменту для залучення інвестицій та розвитку бізнесу (газ – 90%, водопостачання — 70%)	5. Старі мережі водопостачання та водовідведення, що потребують капітальних інвестицій
6. Багата історія, яка є потенціалом для розвитку внутрішнього паломницького та історичного туризму після стабілізації безпекової ситуації	6. Застарілий житловий фонд: Значна частина багатоквартирних будинків потребує комплексної термомодернізації, що в умовах енергодефіциту стає критичним питанням комфорту жителів
7. Поєднання промислового центру з родючими землями навколишніх сіл створює збалансовану модель економіки	7. Низький рівень безбар’єрності громадського простору
8. Наявний один із найбільших в області спортивний зал та стадіон	8. Недостатня кількість укриттів (в т. ч. ПРУ)
9. Діюче (єдине в області) комунальне сільськогосподарське підприємство «Ладан-Агро»	9. Відсутність закладів для відпочинку, громадського харчування, сфери послуг
10. Наявність позитивного досвіду співпраці з міжнародними донорами	10. Відтік молоді та кваліфікованих кадрів до великих міст або за кордон
11. Налагоджене ефективне партнерство між ОМС та місцевим громадським сектором	11. Застаріла або відсутня містобудівна та землевпорядна документація населених пунктів громади
12. Наявна інфраструктура надання банківських та послуг зв’язку (поштові відділення "Укрпошта", "Нова пошта", мережа банкоматів, відділення банку).	

Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
1. Зростання попиту на спецтехніку	1. Безпекові ризики: Можливість ракетних ударів по промислових об'єктах та критичній інфраструктурі
2. Доступність до екологічних програм МТД	2. Енергетична нестабільність: Дефіцит електроенергії, який впливає на виробничі процеси
3. Релокація бізнесу: можливість прийняти підприємства з більш небезпечних прифронтових зон	3. Соціальне навантаження: зростання кількості ВПО, потреба в соціальній підтримці населення, психологічне виснаження та апатія
4. Державна підтримка програм з розвитку ветеранського бізнесу	4. Трудова міграція: ризик виїзду спеціалістів за кордон, де попит на українських фахівців з досвідом лише зростає. Старіння населення
5. Цифровізація громади: розвиток електронних послуг, впровадження цифрових сервісів у сфері освіти, медицини, управління	5. Низька інвестиційна привабливість через конкуренцію з більшими громадами громадами, які постраждали під час обстрілів, обмежені ресурси для розвитку
6. Наявність сучасних технологій, які дозволяють підвищити якість середньої, дошкільної та мистецької освіти, розвивати інклюзивну освіту	6. Зниження доходів місцевого бюджету, залежність від державних субвенцій, зростання цін на енергоносії
7. Зростання інвестиційної привабливості України після закінчення воєнних дій	7. Зростання тарифів на енергоносії, опалення для всіх категорій споживачів
8. Стале зростання попиту на сільськогосподарську, харчову продукцію (екологічно чисту, натурального та органічного виробництва)	8. Дефіцит державного бюджету (зменшення міжнародної фінансової допомоги)
9. Зростання в Україні інтересу до сільського зеленого туризму, агротуризму, екотуризму	9. Покриття соціальних видатків (освіта, соціальний захист, охорона здоров'я), які постійно зростають, за рахунок місцевих бюджетів
10. Наявність та доступність енергозберігаючих технологій та відновлювальних джерел енергії	10. Наявність значно більш високооплачуваної роботи в досяжній близькості від громади, району
11. Наявність та доступність сучасних технологій збору, сортування та оброблення відходів	
12. Наявність організацій, що надають навчально-консультативні послуги для громад	

Таблиця 2.1 SWOT-аналіз Ладанської ТГ

SWOT-матриця дозволяє виявити взаємозв'язки між «внутрішніми» (сильні та слабкі сторони) та «зовнішніми» (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для розвитку Ладанської територіальної громади.

Порівняльні переваги За допомогою матриці зв'язків між внутрішніми чинниками в частині сильних сторін та зовнішніми впливами – можливостями, визначаються найбільш перспективні аспекти, які краще за інших сприймають вплив зовнішніх факторів і дають сильніший поштовх соціально-економічному розвитку громади.

Виклики У цьому випадку матриця зв'язків будується між слабкими сторонами та зовнішніми позитивними можливостями, які дозволяють зменшити вразливість та подолати слабкі сторони (внутрішні фактори) через використання можливостей (зовнішні фактори).

Ризики Матриця зв'язків між слабкими сторонами та загрозами дозволяє визначити найбільш слабкі місця (внутрішні чинники) суб'єкта аналізу при впливі негативних зовнішніх факторів – загроз, тобто найбільш імовірні ризики при подальшій реалізації планів розвитку громади.

Протидія Матриця зв'язків між сильними сторонами та загрозами дозволяє визначити найбільш ссильні місця (внутрішні чинники) суб'єкта аналізу при впливі негативних зовнішніх факторів – загроз, тобто шляхи нівелювання загроз, які виникатимуть.

Сильні сторони		**Можливості**
1. Наявний резерв земельних ресурсів	7,9	1. Доступність до екологічних програм МТД
2. Наявність ТОВ «ПК «Пожмашина»», який є «візитівкою» громади, роблячи її впізнаваною на національному рівні.	2	2. Зростання попиту на спецтехніку
3. Географічне положення: Близькість до Прилук та зручне сполучення з трасою Н-07 (Київ — Суми).	3,8	3. Релокація бізнесу: Можливість прийняти підприємства з більш небезпечних прифронтових зон
4. Природний потенціал: Розташування на берегах річки Удай, малі водойми (8,5 % площі), лісові масиви (21% площі), що створюють базу для рекреації.	9,1	4. Державна підтримка програм з розвитку ветеранського бізнесу
5. Наявність розвиненої комунальної мережі як фундаменту для залучення інвестицій та розвитку бізнесу (газ — 90%, водопостачання — 70%)	3,4,8,9,10,11	5. Цифровізація громади**:** розвиток електронних послуг, впровадження цифрових сервісів у сфері освіти, медицини, управління
6. Багата історія, яка є потенціалом для розвитку внутрішнього паломницького та історичного туризму після стабілізації безпекової ситуації	9	6. Наявність сучасних технологій, які дозволяють підвищити якість середньої, дошкільної та мистецької освіти, розвивати інклюзивну освіту
7. Поєднання промислового центру з родючими землями навколишніх сіл створює збалансовану модель економіки	1,7,9,11,12	7. Стале зростання попиту на сільськогосподарську, харчову продукцію (екологічно чисту, натурального виробництва)
8. Наявний один із найбільших в області спортивний зал та стадіон	1	8. Зростання інвестиційної привабливості України після закінчення воєнних дій
9. Діюче (єдине в області) комунальне сільськогосподарське підприємство «Ладан- Агро»	7,1	9. Зростання в Україні інтересу до сільського зеленого туризму, агротуризму, екотуризму
10. Наявність позитивного досвіду співпраці з міжнародними донорами	1,4,8	10. Наявність організацій, що надають навчально-консультативні послуги для громад

11. Налагоджене ефективне партнерство між ОМС та місцевим громадським сектором (ГО)	6,10	11. Наявність та доступність енергозберігаючих технологій та відновлювальних джерел енергії
12. Наявна інфраструктура надання банківських послуг та зв'язку (поштові відділення "Укрпошта", "Нова пошта", мережа банкоматів, відділення банку)	3,5,6,11,12	12. Доступність сучасних технологій збору, сортування та оброблення відходів.

Слабкі сторони		Загрози
1. Негативна демографічна тенденція стала динаміка до зменшення чисельності населення громади, кількості працездатного населення	4	1. Безпекові ризики: Можливість ракетних ударів по промислових об'єктах та критичній інфраструктурі
2. Монопрофільність економіки	1,2,4,10,11	2. Енергетична нестабільність: Дефіцит електроенергії, який впливає на виробничі процеси
3. Незадовільний стан доріг між населеними пунктами громади	8,11	3. Соціальне навантаження: зростання кількості ВПО, потреба в соціальній підтримці населення, психологічне виснаження та апатія
4. Мала підприємницька активність жителів громади	3,5	4. Трудова міграція: ризик виїзду спеціалістів за кордон, де попит на українських фахівців з досвідом лише зростає. Старіння населення
5. Старі мережі водопостачання та водовідведення, що потребують капітальних інвестицій	1,2,6,8,11	5. Низька інвестиційна привабливість через конкуренцію з більшими громадами громадами, які постраждали під час обстрілів, обмежені ресурси для розвитку
6. Застарілий житловий фонд: Значна частина багатоквартирних будинків потребує комплексної термомодернізації, що в умовах енергодефіциту стає критичним питанням комфорту жителів	2,8,11	6. Зниження доходів місцевого бюджету, залежність від державних субвенцій, зростання цін на енергоносії
7. Низький рівень безбар'єрності громадського простору	3,4,9	7. Монопрофільна структура економіки
8. Недостатня кількість укриттів (у т.ч. ПРУ)	1	8. Дефіцит державного бюджету (зменшення міжнародної фінансової допомоги)
9. Відсутність закладів для відпочинку, громадського харчування, сфери послуг	4,10	9. Покриття соціальних видатків (освіта, соціальний захист, охорона здоров'я), які постійно зростають, за рахунок місцевих бюджетів
10. Відтік молоді та кваліфікованих кадрів до великих міст або за кордон	1,4,10	10. Наявність значно більш високооплачуваної роботи в досяжній близькості від громади, району
11. Застаріла або відсутня містобудівна та землевпорядна документація населених пунктів громади	5,9	11. Зростання тарифів на енергоносії, опалення для всіх категорій споживачів

Таблиця 2.2 SWOT-аналіз Ладанської ТГ (матриця зв'язків)

РОЗДІЛ 3. СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Сценарне моделювання є важливою методологічною базою стратегічного вибору. Сценарій – деяка послідовність подій, які можуть відбутися в майбутньому із значною долею ймовірності за певних умов. Такі умови, або фактори, можуть бути як зовнішні, так і внутрішні.

Іншими словами, в основі кожного сценарію повинні бути покладені базові сценарні припущення, за яких можуть виникати ті чи інші фактори впливу. Зважаючи на те, що основним фактором впливу, який обумовлює траєкторію, темпи, можливості та ризики розвитку громад в Україні на сьогоднішній день, є повномасштабна війна, яку розгорнула росія на території нашої держави, в основі сценаріїв розвитку громад лежить фактор війни.

Основними сценаріями розвитку є: базовий, песимістичний та оптимістичний.

І. Базовий сценарій (реалізуються заходи, спрямовані на розвиток громади, суспільно-економічний стан області та країни вцілому сприяє такому розвитку). Сценарій ґрунтується на поєднанні об'єктивних і суб'єктивних чинників в умовах поступової модернізації країни, області та громади.

Водночас впровадження реформ на рівні громади супроводжується певними труднощами правового, фінансового та організаційного характеру, зумовленими обмеженістю ресурсів, наслідками воєнного стану та загальною безпековою ситуацією в країні. Значний вплив на темпи розвитку громади мають ризики, пов'язані з повномасштабною збройною агресією проти України, що впливає на інвестиційний клімат, ринок праці та бюджетні можливості.

За таких умов доцільно сконцентрувати управлінські зусилля та наявні ресурси громади на найбільш критичних і перспективних напрямах розвитку — реалізації стратегічних проєктів, здатних стати точками економічного зростання Ладанської територіальної громади. Навколо таких проєктів передбачається розвиток базової транспортної та соціальної інфраструктури, а також формування сприятливого середовища для підтримки підприємницької діяльності.

Особлива увага в межах базового сценарію приділяється розвитку аграрного сектору та сіл громади, що сприятиме розширенню сфери зайнятості населення, створенню нових робочих місць, зростанню доходів домогосподарств і підвищенню рівня життя мешканців.

В основу базового сценарію закладені такі ключові умови:

- поступове покращення доступу суб'єктів господарювання громади до фінансових ресурсів та програм підтримки;
- зниження рівня корупційних ризиків і зростання довіри жителів та підприємців до органів місцевого самоврядування;
- стимулювання самозайнятості населення та розвитку малого і середнього підприємництва в умовах спрощення ведення бізнесу;
- зростання державних видатків на безпеку й оборону, що опосередковано може створювати додаткові економічні можливості для підприємств громади;
- доступ громади до державних і міжнародних програм, у тому числі програм та технічної допомоги Європейського Союзу, спрямованих на відновлення та розвиток територій;

- поступове скорочення тіньового сектору економіки;
- повільне, але стабільне зростання доходів населення.

Реалізація базового сценарію відкриває можливості для активної політики Ладанської селищної ради у формуванні сприятливого середовища для розвитку малого та середнього підприємництва, яке за відносно обмежених ресурсів здатне суттєво вплинути на рівень зайнятості населення, економічну активність громади та зростання добробуту її мешканців, що є необхідною передумовою сталого соціально-економічного розвитку до 2027 року.

ІІ. Оптимістичний сценарій передбачає активне використання Ладанською територіальною громадою можливостей, що відкриваються в умовах динамічного суспільно-економічного розвитку країни та регіону. За цим сценарієм громада максимально інтегрується у загальнодержавні та регіональні процеси соціально-економічних перетворень і реалізує свій потенціал розвитку.

Одним із ключових пріоритетів стане ефективна реалізація реформи місцевого самоврядування та зміцнення інституційної спроможності громади, що сприятиме зменшенню внутрішніх диспропорцій між населеними пунктами та більш збалансованому територіальному розвитку.

Для оптимістичного сценарію характерними є такі тенденції:

- формування сприятливих умов для реалізації ефективної інвестиційної політики громади, що дозволить залучити інвестиції у створення та розвиток підприємств у сфері переробної промисловості, аграрного сектору та послуг;
- здійснення технологічного переоснащення й модернізації підприємств традиційних для громади галузей, насамперед харчової переробки та суміжних виробництв, з підвищенням ефективності їх діяльності та якості продукції;
- модернізація підприємств, орієнтованих на зовнішні ринки, що забезпечить зростання конкурентоспроможності продукції громади, у тому числі відповідно до стандартів Європейського Союзу;
- у сільському господарстві — поступове зростання рівня переробки сільськогосподарської сировини, підвищення її якості та доданої вартості;
- зростання потреби у кваліфікованих кадрах у зв’язку з технологічною модернізацією економіки громади, що стимулюватиме розвиток системи професійної підготовки та перепідготовки кадрів у співпраці з освітніми закладами;
- активізація інноваційної діяльності та практичне впровадження нових рішень у виробництві й управлінні, у тому числі через партнерство з науковими та освітніми установами;
- динамічний розвиток малого і середнього підприємництва з поступовим переходом від переважно торговельної діяльності до сфери матеріального виробництва, переробки та послуг;
- посилення фінансової спроможності громади завдяки розширенню повноважень органів місцевого самоврядування та ефективному управлінню місцевими ресурсами.

Реалізація оптимістичного сценарію дозволить Ладанській територіальній громаді до 2027 року досягти вищих темпів економічного зростання, підвищити інвестиційну привабливість, забезпечити зростання зайнятості та доходів населення,

а також створити сприятливі умови для сталого та збалансованого розвитку всієї громади.

III. Песимістичний сценарій передбачає інерційний розвиток Ладанської територіальної громади в умовах несприятливої загальноекономічної ситуації в країні та обмежених можливостей для зростання. Суспільно-економічний стан держави не створює достатніх передумов для активного розвитку громад, що суттєво звужує інвестиційні, фінансові та управлінські можливості органів місцевого самоврядування.

У процесі економічної та політичної трансформації українського суспільства посилюється конкуренція між територіальними громадами за фінансові ресурси, інвестиції, трудовий потенціал та державну підтримку. В умовах реалізації державної регіональної політики та децентралізації додаткові можливості розвитку отримують насамперед ті громади, які є найбільш інституційно спроможними та підготовленими до змін. Ладанська територіальна громада за песимістичного сценарію використовує ці можливості обмежено через інерцію попередньої соціально-економічної моделі, що особливо відчутно у матеріально-виробничій сфері.

Для песимістичного сценарію характерні такі ознаки:

- подальше загострення демографічної ситуації, скорочення чисельності населення громади, особливо у сільських населених пунктах, зростання рівня старіння населення;
- зменшення кількості робочих місць для населення працездатного віку внаслідок спаду або стагнації виробничої діяльності та уповільнення розвитку аграрного сектору;
- повільний розвиток малого підприємництва, яке переважно зосереджується у сфері торгівлі та побутових послуг, що не потребують значних інвестицій, але й не створюють високої доданої вартості;
- незначне зростання самозайнятості населення, обмежені можливості для розвитку підприємницьких ініціатив;
- ускладнення ситуації з працевлаштуванням молоді, що посилює міграційні процеси, зокрема відтік молодих і кваліфікованих мешканців за межі громади та за кордон;
- структура економіки громади суттєво не змінюється: за відсутності інвестицій у модернізацію виробництва домінуючими залишаються аграрний сектор, первинна переробка сільськогосподарської продукції та пов’язані з ними види діяльності;
- обмежена технологічна модернізація аграрного сектору посилює проблему зайнятості у сільських територіях громади та знижує її економічну привабливість.

Реалізація песимістичного сценарію призведе до збереження наявних соціально-економічних проблем Ладанської територіальної громади, уповільнення темпів розвитку, посилення демографічних ризиків та зростання залежності громади від зовнішньої фінансової підтримки, що ускладнюватиме досягнення цілей сталого розвитку до 2027 року.

РОЗДІЛ 4. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Виходячи з матеріалів дослідження соціально-економічного стану та SWOT-аналізу території, а також думок експертів, науковців, працівників органів місцевого самоврядування, бізнесу та мешканців було сформульовано місію громади і стратегічне бачення розвитку громади.

Стратегічне бачення відображає унікальність громади. Досягнення закріплених у ньому положень дозволить забезпечити конкурентоспроможність громади у довгостроковій перспективі. Стратегічне бачення відображає оптимістичний погляд на розвиток громади в майбутньому і є визначальним для формування цілей і завдань стратегії розвитку громади в середньо- та довгостроковій перспективі.

Ладанська громада – рекреаційно-туристична перлина Поліського Підгір'я на мальовничих берегах Удаю. Активна, інвестиційно-приваблива спільнота однодумців. Економічно спроможна громада з інноваційним розвитком сільського господарства та промисловості, міжнародною партнерською співпрацею. Гостинне об'єднання освічених, здорових, професійних, відкритих до перспектив мешканців.

Гасло: Ладанська громада — енергія традицій, простір для майбутнього!

Місія громади: Ладанська громада — це територія, орієнтована на людину: безпечна, комфортна та відкрита до діалогу з кожним жителем. Наше призначення полягає у забезпеченні високої якості життя через розумний баланс між розвитком промислового потенціалу та збереженням унікальної екосистеми Поліського Підгір'я.

Ми розглядаємо наше історичне індустріальне коріння не лише як спадок, а як фундамент для впровадження високотехнологічних виробництв та залучення інвестицій. Унікальне розташування на берегах Удаю дає нам конкурентну перевагу для розвитку зеленого туризму та рекреації, що є пріоритетом для оздоровлення громади.

Головна мета нашої місії:

- **Для мешканців:** Створення умов для професійної самореалізації, якісної освіти та змістовного дозвілля в екологічно чистому середовищі.
- **Для бізнесу:** Прозоре партнерство, підтримка інновацій та розвиток інфраструктури, що стимулює економічне зростання.
- **Для майбутнього:** Збереження природного багатства та розвиток бренду Ладанської громади як лідера Поліського Підгір'я, де хочеться жити, працювати та відпочивати.

Ладанська громада - рекреаційно-туристична перлина Поліського Підгір'я на мальовничих берегах Удаю. Активна, інвестиційно приваблива спільнота однодумців. Економічно спроможна громада з інноваційним розвитком сільського господарства та промисловості, міжнародною партнерською співпрацею. Гостинне об'єднання освічених, здорових, професійних, відкритих до перспектив мешканців.

Стратегічна ціль 1

Інтегрована, добре організована громада з високими стандартами послуг, приязними умовами для життя та розвитку людини

Оперативна ціль 1.1

Формування інтегрованої сучасної соціально активної спільноти, управління якої здійснюється на засадах доброго врядування

Оперативна ціль 1.2

Адаптація освітньо-культурних послуг до сучасних потреб жителів

Оперативна ціль 1.3

Підвищення рівня медичного і соціального захисту мешканців

Оперативна ціль 1.4

Підвищення якості транспортних, житлово-комунальних послуг, благоустрій та енергозбереження

Стратегічна ціль 2

2.Інноваційний сталий розвиток пріоритетних напрямів економіки: сільського господарства та переробки, туристично- рекреаційної галузі

Оперативна ціль 2.1

Стимулювання розвитку малого підприємництва в сфері послуг та виробництва, фермерства, а також модернізації господарств

Оперативна ціль 2.2

Розвиток туристично-рекреаційного потенціалу громади

Оперативна ціль 2.3

Захист та збереження навколишнього природнього середовища, стале використання природних ресурсів

РОЗДІЛ 5. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Стратегічне бачення розвитку Ладанської селщної територіальної громади буде досягатись завдяки реалізації двох стратегічних цілей:

1. Інтегрована, добре організована громада з високими стандартами послуг, приязними умовами дляжиття та розвитку людини.
2. Інноваційний сталий розвитокпріоритетних напрямів економіки: сільського господарства та переробки, туристично- рекреаційної галузі.

Стратегічні цілі дають відповідь на запитання, що необхідно зробити, щоб досягти бачення розвитку громади. Розроблення і досягнення цілей формує основу для управління громадою та дозволяє пов'язати Стратегію з бюджетним плануванням. Кожна стратегічна ціль включає оперативні цілі. Оперативні цілі, в свою чергу, деталізовані у завданнях, які дають відповіді на питання, яким шляхом, яким чином громада досягатиме цілей свого розвитку. Завдання деталізовані у проєктах, які структуровані у Плані із реалізації Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади на 2024-2027 роки.

Оперативна ціль	**Завдання**
Стратегічна ціль 1. Інтегрована, добре організована громада з високими стандартами послуг, приязними умовами для життя та розвитку людини	
1.1. Формування інтегрованої сучасної соціально активної спільноти, управління якої здійснюється на засадах доброго врядування	1.1.1. Формування єдиного інклюзивного простору та підвищення якості муніципальних послуг
	1.1.2. Впровадження цифрових інструментів е-урядування та відкритості
	1.1.3. Розвиток інститутів громадянського суспільства та підтримка локальних ініціатив
1.2. Адаптація освітньо-культурних послуг до сучасних потреб жителів	1.2.1. Забезпечити заклади загальної середньої освіти засобами навчання та обладнанням у межах впровадження реформи "Нова українська школа"
	1.2.2. Облаштувати захисні споруди цивільного захисту (укриттів) у закладах освіти (загальної середньої, дошкільної та мистецької)
	1.2.3. Забезпечення доступу до якісного та безпечного харчування у закладах освіти шляхом розвитку сучасної інфраструктури їдалень (харчоблоків)
	1.2.4. Облаштувати безпечні умови у закладах загальної середньої освіти (протипожежний захист)
	1.2.5. Створити матеріально-технічні та інтелектуальні умови для культурного самовираження жителів
	1.2.6. Підтримати творчий розвиток та спеціальні потреби дітей і молоді, зокрема – в дозвіллі

1.3. Підвищення рівня медичного і соціального захисту мешканців	1.3.1. Розбудовувати мережу сучасних безпечних закладів системи громадського здоров'я у громаді
	1.3.2. Забезпечити медичний заклад сучасним обладнанням та медичними виробами
	1.3.3. Модернізувати та розвинути систему соціальної підтримки незахищених верств населення
1.4. Підвищення якості транспортних, житлово-комунальних послуг, благоустрій та енергозбереження	1.4.1. Реконструювати низку громадських місць як сучасний публічний простір із врахуванням доступності
	1.4.2. Відновлення, розвиток та модернізація інфраструктури централізованого водопостачання та водовідведення, у тому числі з впровадженням альтернативних джерел енергії
	1.4.3. Відновлення, модернізація та захист об'єктів критичної інфраструктури для забезпечення їх стійкості до загроз та безперервності надання життєво важливих послуг
	1.4.4. Модернізація дорожньої мережі та її інфраструктури
	1.4.5. Створення безбар'єрного середовища в громаді
Стратегічна ціль 2. Інноваційний сталий розвиток пріоритетних напрямів економіки: сільського господарства таперероблки, туристично- рекреаційної галузі	
2.1.Стимулювання розвитку малого підприємництва в сфері послуг та виробництва, фермерства, а також модернізації господарств	2.1.1. Забезпечити системне управління просторовим розвитком територіальної громади
	2.1.2. Створити систему інформаційно-консультативної допомоги для створення та розвитку малого і середнього підприємництва
	2.1.3. Підвищити інвестиційну привабливість громади
2.2. Розвиток туристично-рекреаційного потенціалу громади	2.2.1. Благоустрій та інфраструктурне забезпечення об'єктів з туристично-рекреаційним потенціалом
	2.2.2. Промоція сільського, зеленого, гастрономічного та інших видів туризму
	2.2.3. Створити систему візуальної ідентифікації громади
2.3. Захист та збереження навколишнього природного середовища, стале використання природних ресурсів	2.3.1. Відновлення природного стану територій та технічне оновлення елементів благоустрою
	2.3.2. Покращити стан об'єктів благоустрою через збільшення площ зелених зон, реновацію лісових масивів та утримання сінокосів у належному

	санітарно-естетичному стані

Таблиця 5.1 Оперативні цілі та завдання

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1. Інтегрована, добре організована громада з високими стандартами послуг, приязними умовами для життя та розвитку людини

Ця ціль спрямована на перетворення Ладанської громади на простір, де кожен мешканець відчуває себе захищеним, почутим та забезпеченим якісним сервісом. Основний фокус зосереджено на «людиноцентричності» — від цифровізації послуг до створення інклюзивного середовища. Громада прагне стати єдиним соціальним організмом, де сучасна інфраструктура поєднується з активним громадянським суспільством.

1.1. Формування інтегрованої сучасної соціально активної спільноти, управління якої здійснюється на засадах доброго врядування

Розвиток громади неможливий без ефективного діалогу між владою та мешканцями. Оперативна ціль передбачає впровадження інструментів «електронного урядування», що зробить муніципальні послуги доступними в один клік. Важливим аспектом є підтримка локальних ініціатив: громада має стати майданчиком для реалізації ідей громадського сектору, де інклюзивність є не вимогою, а стандартом співжиття

Виклики: Низький рівень залученості громадян до прийняття рішень, застарілі методи комунікації з мешканцями, потреба у цифровій трансформації послуг.

Можливості: Впровадження інструментів е-демократії, створення інклюзивного муніципального простору та підтримка локальних ініціатив через бюджет участі.

1.2. Адаптація освітньо-культурних послуг до сучасних потреб жителів

Освіта в громаді трансформується відповідно до вимог «Нової української школи», що потребує не лише нового обладнання, а й створення безпечного простору. Пріоритетом є облаштування сучасних укриттів та систем протипожежного захисту в закладах освіти. Водночас культура розглядається як інструмент самовираження та професійного розвитку молоді, що потребує модернізації матеріально-технічної бази будинків культури та мистецьких шкіл.

Виклики: Потреба у захисних спорудах (укриттях) для безпеки дітей, застаріла база харчоблоків та необхідність оновлення кабінетів під стандарти НУШ.

Можливості: Створення безпечних умов (протипожежний захист, укриття), розвиток сучасної інфраструктури їдалень та підтримка творчого самовираження молоді.

1.3. Підвищення рівня медичного і соціального захисту мешканців

Здоров’я та соціальна стабільність є фундаментом добробуту. Громада ставить за мету розбудову мережі закладів охорони здоров’я, оснащених сучасним діагностичним обладнанням. Паралельно розвиватиметься система адресної соціальної допомоги, щоб забезпечити гідні умови життя для вразливих категорій населення та ветеранів.

Виклики: Нестача сучасного діагностичного обладнання, зростання потреби у соціальній підтримці вразливих груп та ветеранів.

Можливості: Оновлення медичної бази, модернізація системи соціальних послуг та створення просторів для адаптації (наприклад, Ветеранського простору).

1.4. Підвищення якості транспортних, житлово-комунальних послуг, благоустрій та енергозбереження

Комфортне проживання забезпечується через модернізацію критичної інфраструктури: ремонт доріг, оновлення систем водопостачання із використанням енергоефективних технологій. Громадські простори будуть реконструйовані за принципами універсального дизайну, забезпечуючи повну безбар'єрність для всіх маломобільних груп населення.

Виклики: Зношеність водопровідних мереж, потреба у відновленні дорожнього покриття та відсутність повної безбар'єрності громадських місць.

Можливості: Реконструкція публічних просторів, впровадження альтернативних джерел енергії на об'єктах водопостачання та модернізація критичної інфраструктури.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. Інноваційний сталий розвиток пріоритетних напрямів економіки: сільського господарства та переробки, туристично-рекреаційної галузі

Ладанська громада прагне побудувати конкурентоспроможну економіку, що базується на розумній спеціалізації. Поєднання індустріальної спадщини з потенціалом Поліського Підгір'я створює унікальні можливості для залучення інвестицій та розвитку екологічно орієнтованого бізнесу.

2.1. Стимулювання розвитку малого підприємництва в сфері послуг та виробництва, фермерства, а також модернізації господарств

Економічна стійкість громади залежить від активності малого та середнього бізнесу. Громада створює систему інформаційної підтримки для підприємців та фермерів, сприяючи впровадженню інновацій у агросекторі. Системне управління просторовим розвитком дозволить ефективно використовувати земельний потенціал та підвищити інвестиційну привабливість територій.

Виклики: Обмежений доступ до консультаційної підтримки, потреба у залученні інвестицій та систематизації земельних ресурсів.

Можливості: Створення системи інформаційно-консультативної допомоги для МСБ, підвищення інвестиційної привабливості та комплексне просторове планування.

2.2. Розвиток туристично-рекреаційного потенціалу громади

Унікальні природні ландшафти та береги річки Удай є основою для розвитку зеленого та гастрономічного туризму. Ціль передбачає створення сучасної туристичної інфраструктури, облаштування зон відпочинку та формування впізнаваного візуального бренду («айдентики») Ладанської громади, що дозволить залучити гостей та посилити локальну ідентичність.

Виклики: Відсутність ідентифікованого туристичного бренду (айдентики), нерозвинена інфраструктура біля зон відпочинку на березі Удаю.

Можливості: Промоція зеленого та гастрономічного туризму, створення системи візуальної ідентифікації громади та благоустрій рекреаційних зон.

2.3. Захист та збереження навколишнього природного середовища, стале використання природних ресурсів

Екологічна безпека є невід'ємною частиною економічного росту. Громада фокусується на реновації лісових масивів, збільшенні площ зелених насаджень та відновленні природного стану територій. Технічне оновлення елементів благоустрою та належне утримання санітарно-естетичного стану громади є запорукою збереження екосистеми для майбутніх поколінь.

Виклики: Погіршення стану лісових масивів та сінокосів, необхідність оновлення техніки для благоустрою.

Можливості: Реновація лісів, збільшення площ зелених зон та відновлення природного стану територій громади.

Показники (індикатори) продуктів та результатів реалізації Стратегії

Успішність реалізації Стратегії розвитку громади визначається за допомогою індикаторів. Це параметри, за допомогою яких можна найкращим чином оцінити або виміряти очікуваний результат діяльності. У Стратегії – це показники, за допомогою яких здійснюється моніторинг та визначається рівень прогресу щодо виконання бачення, стратегічних та операційних цілей, завдань (проєктів) та досягнення очікуваних результатів. Індикатори описують досягнуті результати в вимірюваних величинах.

Загальні вимоги до індикаторів, що застосовуються, такі: ідентичність (зрозумілий та не двозначний); доступність (розумна вартість); доречність (має відповідати предмету розгляду та бути тісно пов'язаний із цілями, що відслідковуються); адекватність (забезпечує достатню основу для оцінки діяльності); контрольованість (підлягає незалежній перевірці).

Джерело для розробки системи індикаторів – набір доступних для громади офіційних статистичних даних, а також власні документи.

У стратегії застосовуються кілька типів індикаторів. Насамперед, кількісніта якісні індикатори:

кількісні (статистичні) – показники, що мають кількісний вираз і позначаються такими формулюваннями, як число, частота, відсоток, частка тощо. Кількісними індикаторами можна описати, наприклад: частоту зустрічей та чисельність учасників, рівень зростання економіки, рівень цін тощо.

якісні – показники, що не мають кількісного виразу й позначаються такими формулюваннями: наявність, відповідність, якість, ступінь, рівень, задоволеність, обізнаність тощо. Наприклад, ставлення зацікавлених сторін та споживачів до того чи іншого факту, рівень їхнього задоволення, здатність до прийняття рішення та самооцінки, зміна поведінки тощо (скажімо, збільшення довіри людей до влади – як часто люди звертаються до неї, яким чином і з якими питаннями).

Також застосовуються прямі та непрямі індикатори:

прямі – застосовуються в тому разі, якщо ми можемо безпосередньо помітити та спостерігати зміни, яких прагнемо;

непрямі – використовуються замість прямих лише в тому випадку, коли досягнення результатів (зміни) не можна зафіксовувати та виміряти безпосередньо; коли вартість вимірів надто дорога; коли виміряти можна, але лише значно пізніше після завершення проєкту.

Перевага віддається прямим індикаторам як більш точним.

Для моніторингу результатів, як правило, використовується кілька індикаторів (два – три, рідше – більше). Запропоновані індикатори відображають інтереси різних зацікавлених сторін. Крім того, запропонована система моніторингу передабчає можливість перегляду індикаторів – в разі виникнення такої необхідності.

Індикатори підібрані таким чином, аби вони відображали зміни, що відбуваються в процесі реалізації Стратегії та досягнуті конкретні результати.

Система показників для моніторингу стану реалізації Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади Прилуцького району Чернігівської області на 2021-2027 роки зі змінами

Стратегія розвитку громади базується на двох ключових векторах: забезпеченні високої якості життя людини та створенні умов для інноваційного економічного зростання. Програма реалізується через систему взаємопов'язаних стратегічних та оперативних цілей, виконання яких оцінюється за чіткими індикаторами.

Оперативна ціль	Показник	Базове значення показника	Одиниця вимірювання	Проміжне значення 2026	Проміжне значення 2027	Джерело даних
1.1. Формування інтегрованої сучасної соціально активної спільноти, управління якої здійснюється на засадах доброго врядування	Рівень задоволеності жителів у якості муніципальних послуг	5	бали	7	9	Результати опитування
	Кількість поданих проєктів, поданих ініціативними групами/ГО	3	од.	1	2	Звіт відділу соціально-економічного розвитку
	Рівень оприлюднення публічної інформації та відкритих даних на офіційних ресурсах	5	бали	7	9	Результати опитування
1.2. Адаптація освітньо-культурних послуг до сучасних потреб жителів	Рівень задоволеності жителів якістю та асортиментом освітніх/культурних послуг	40	% відсотки	55%	65%	Результати щорічного опитування
	Кількість створених/оновлених просторів (медіатеки, коворкінги, хаби)	0	од.	1	2	Технічні паспорти об'єктів, звіт сектору архітектури, будівництва, містобудування, комунального майна та послуг
	Частка об'єктів освітньо-культурної інфраструктури, що	10	% відсотки	20%	35%	Технічна документація після реконструкції,

	відповідають нормам доступності (ДБН)					звіт сектору архітектури, будівництва, містобудування, комунального майна та послуг
1.3. Підвищення рівня медичного і соціального захисту мешканців	Кількість охоплення населення деклараціями з сімейними лікарями	6300	од.	6500	7000	Статистична звітність КНП
	Частка вразливих груп населення, охоплених адресними соціальними послугами	60	% відсотки	65 %	75%	Звіт за формою № 1-соц; дані Єдиної інформаційної системи соціальної сфери
	Рівень задоволеності мешканців якістю медичних та соціальних послуг	50	% відсотки	70%	80%	Результати щорічного опитування
1.4. Підвищення якості транспортних, житлово-комунальних послуг,благоустрій та енергозбереження	Частка населення, охопленого послугою з централізованого збирання та вивезення побутових відходів	75	% відсотки	80%	90%	Статистична звітність громади, договори КП з мешканцями
	Рівень скорочення споживання енергоресурсів у бюджетних установах (після термомодернізації)	0	% відсотки	10%	%	Звіти гуманітарно відділу
	Кількість зупинок громадського транспорту	1	од.	2	4	Звіт сектору архітектури, будівництва, містобудування, комунального майна та послуг
2.1.Стимулювання розвитку малого підприємництва в сфері послуг та виробництва, фермерства, а також модернізації господарств	Кількість новостворених суб'єктів господарювання (ФОП, фермерські господарства, підприємства)	2	од.	3	5	Звіт відділу соціально-економічного розвитку
	Обсяг залучених донорських коштів та пільгових кредитів на розвиток бізнесу	0	тис. грн	5000	7000	Звіт відділу соціально-економічного розвитку
2.2. Розвиток туристично-рекреаційного потенціалу громади	Кількість створених або відремонтованих зон відпочинку	0	од.	1	2	Звіт спеціаліста з історико-краєзнавчої та туристичної діяльності КЗ

						«Центр культури, дозвілля та спорту»
	Кількість суб'єктів підприємництва у сфері гостинності	0	од	4	6	Дані ЄДРПОУ, звіт відділу соціально-економічного розвитку
	Обсяг надходжень туристичного збору до місцевого бюджету	0	тис. грн	150	300	Звіт фінансового відділу
2.3. Захист та збереження навко-лишнього природного середовища, стале використання природних ресурсів	Кількість реалізованих природоохоронних проєктів	0	од.	2	4	звіт відділу соціально-економічного розвитку
	Рівень зменшення енергоспоживання об'єктами комунальної власності	0	% відсотки	8%	12%	Звіт фінансового відділу
	Кількість ліквідованих стихійних сміттєзвалищ	1	од.	2	3	Акти обстеження території земельного відділу
	Частка енергоефективних точок (LED) у системі вуличного освітлення	15	% відсотки	60%	70%	Звіт сектору архітектури, будівництва, містобудування, комунального майна та послуг

Таблиця 5.2 Індикатори виконання стратегії громади

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1. Інтегрована, добре організована громада з високими стандартами послуг, приязними умовами для життя та розвитку людини

Ця ціль спрямована на створення безпечного, інклюзивного та комфортного середовища для кожного мешканця.

- Напрям 1.1. Добре врядування та активна спільнота: Громада фокусується на впровадженні цифрових інструментів е-урядування, забезпеченні відкритості влади та підтримці локальних ініціатив. Основними показниками успіху тут є рівень задоволеності мешканців муніципальними послугами (цільове значення на 2027 рік — **9 балів**) та активність громадських організацій у поданні проєктів.
- Напрям 1.2. Сучасна освіта та культура: Пріоритетом є адаптація закладів до стандартів НУШ, облаштування укриттів, модернізація харчоблоків та створення умов для творчого розвитку молоді. Громада планує збільшити частку інклюзивних об'єктів до **35%** та створювати нові медіатеки й хаби.
- Напрям 1.3. Здоров’я та соціальний захист: Передбачає розбудову мережі закладів охорони здоров’я, оснащення їх сучасним обладнанням та підтримку вразливих верств населення. Очікується, що рівень охоплення населення деклараціями з сімейними лікарями досягне **7000 осіб**, а задоволеність медичними послугами зросте до **80%**.

- Напрям 1.4. Інфраструктура та енергозбереження: Ключовими завданнями є модернізація водопостачання (з використанням альтернативної енергії), ремонт доріг та створення безбар'єрного середовища. Планується розширення послуг зі збору відходів на **90%** населення та розвиток транспортної мережі (облаштування нових зупинок).

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. Інноваційний сталий розвиток пріоритетних напрямів економіки: сільського господарства та переробки, туристично-рекреаційної галузі

Ціль орієнтована на посилення економічної спроможності громади через підтримку бізнесу та раціональне використання природного потенціалу.

- Напрям 2.1. Підтримка підприємництва: Громада стимулює розвиток малого бізнесу, фермерства та підвищує свою інвестиційну привабливість через системне управління територіями. Заплановано залучення донорських коштів та кредитів на розвиток бізнесу в обсязі до **7 млн грн** та створення нових суб'єктів господарювання.
- Напрям 2.2. Туристичний потенціал: Передбачає благоустрій рекреаційних зон, впровадження системи візуальної ідентифікації громади та промоцію зеленого й гастрономічного туризму. Результатом має стати збільшення надходжень туристичного збору до 300 тис. грн.
- Напрям 2.3. Екологічна безпека та довкілля: Громада ставить за мету відновлення природних територій, реновацію лісів та ліквідацію стихійних сміттєзвалищ. Важливим елементом є перехід на енергоефективне вуличне освітлення та реалізація природоохоронних проєктів.

РОЗДІЛ 6. УЗГОДЖЕНІСТЬ СТРАТЕГІЇ З ДЕРЖАВНИМИ ТА РЕГІОНАЛЬНИМИ СТРАТЕГІЧНИМИ ДОКУМЕНТАМИ

Система стратегічного планування в Україні базується на координації процесів стратегічного планування на центральному, регіональному та місцевому рівнях. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки є основним планувальним документом для реалізації секторальних стратегій розвитку, координації державної політики у різних сферах, досягнення ефективності використання державних ресурсів у територіальних громадах та регіонах в інтересах людини, єдності держави, сталого розвитку історичних населених місць та збереження традиційного характеру історичного середовища, збереження навколишнього природного середовища та сталого використання природних ресурсів для нинішнього та майбутніх поколінь українців.

Дана Стратегія розроблена відповідно до Цілей сталого розвитку України до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30.09.2019 № 722.

При розробці Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади до 2027 року враховані ключові аспекти Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки.

Стратегічні напрямки розвитку також сформовані відповідно до стратегічних цілей Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року, яка базується на аналізі результатів соціально-економічного розвитку області, розумінні актуальних проблем розвитку регіону, районів та територіальних громад.

Комплексна система заходів повинна забезпечити розвиток людського капіталу, досягнення високої якості життя та економічного зростання на основі раціонального використання природніх ресурсів екологічно невиснажливої, інноваційно орієнтованої промисловості, підвищенні продуктивності агропромисловогосектру.

Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади до 2027 року Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року.

Великий відсоток збігу (майже 95 %) оперативних цілей стратегії області та оперативних цілей Стратегії розвитку Ладанської громади є в двох випадках – «2.1. Розвиток транспортної інфраструктури», «2.3. Підвищення якості надання населенню житлово-комунальних послуг. Енергозбереження». Вочевидь, на території Ладанської громади є особливі проблеми якості транспортної інфраструктури та надання житлово-комунальних послуг. Енергозбереження, що й пояснює такий великий відсоток збігу.

Майже у 86% є збіг двох щодо цілей «1.2. Створення умов для підтримки та формування здорового населення», «1.3. Розвиток сфери культури і мистецтв та збереження історико-культурної спадщини» регіональної стратегії, що пояснюється її універсальністю та всеосяжністю. У цілому спостерігається узгодженість як

стратегічних, так і операційних цілей Стратегії Ладанської територіальної громади з ключовими секторами розвитку регіону.

Оперативні цілі Стратегії Чернігівської області	1.1 Формування інтегрованої сучасної соціально активної територіальної спільноти, управління якої здійснюється на засадах доброго врядування	1.2. Адаптація освітньо-культурних послуг до сучасних потреб жителів	1.3. Підвищення рівня соціального та медичного захисту мешканців	1.4. Підвищення якості транспортних, житлово-комунальних послуг, благоустрій та енергозбереження	2.1. Стимулювання розвитку малого підприємництва в сфері послуг, виробництва, фермерства, а також модернізації господарств	2.2. Розвиток туристично-рекреаційного потенціалу громади	2.3. Захист та збереження навколишнього природного середовища, стале використання природних ресурсів
1.1.Забезпечення умов для отримання якісної освіти	х	хх					
1.2. Створення умов для підтримки та формування здорового населення	х		хх		х		
1.3. Розвиток сфери культури і мистецтв та збереження історико-культурної спадщини	х	хх		х		х	
1.4. Забезпечення соціального захисту населення та гендерної рівності	х	х	хх				
1.5. Підвищення якості та конкурентоспроможності людських ресурсів		хх			х		
2.1. Розвиток транспортної інфраструктури	х				х	х	
2.2. Ефективне планування територіальногорозвитку	хх	х	х			х	х
2.3. Підвищення якості надання населенню житлово-комунальних послуг. Енергозбереження			х	хх			
2.4 Захист екосистем і збереження довкілля на засадах сталого розвитку			х	х		х	хх
3.1. Реалізація регіонального інвестиційного потенціалу, нарощення обсягів інвестиційнихнадходжень		х		х	хх		
3.2. Сталий розвиток агропромислового комплексу					х		х
3.3. Розвиток високотехнологічного промислового виробництва					х	х	х
3.4. Стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва	х				хх		
4.1. Нарощування виробництва якісної					х		х

сільгоспсировини та розвиток її поглибленої переробки							
4.2. Розвиток «зелених» технологій та біоекономіки							xx
4.3. Розвиток інформаційних, інформаційно комунікаційних технологій та їх впровадження у різних сферах життєдіяльності і виробництва	x		x	x		x	
4.4. Сприяння розвитку інноваційноспрямованих та екпортоорієнтованих галузей промисловості				x	x		
5.1. Посилення можливостей територій з особливими проблемами розвитку	x			x		x	
5.2. Цифрова трансформація регіону	x	x	x		x		
5.3. Розбудова системи ефективного публічного багаторівневого врядування	xx				x		
5.4. Підвищення ефективності діяльності інститутів громадянського суспільства	xx	x	x				x

Таблиця 6.1 Узгодженість цілей стратегії Ладанської ТГ за стратегією області

Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади до 2027 року Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки.

Найбільший рівень узгодженості оперативних цілей Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади з цілями Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки спостерігається у напрямах «5. Відновлення та розбудова інфраструктури», «7. Підвищення енергетичної ефективності та екологічної безпеки територій» та «8. Створення безпечного середовища та посилення цивільного захисту». Це пояснюється актуальною потребою громади у модернізації транспортної, житлово-комунальної та соціальної інфраструктури, розвитку безпекового середовища, підвищенні енергоефективності та забезпеченні належного рівня цивільного захисту населення.

Оперативні цілі Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки	1.1 Формування інтегрованої сучасної соціально активної територіальної спільноти, управління якої здійснюється на засадах добрего врядування	1.2. Адаптація освітньо-культурних послуг до сучасних потреб жителів	1.3. Підвищення рівня соціального та медичного захисту мешканців	1.4. Підвищення якості транспортних, житлово-комунальних послуг, благоустрій та енергозбереження	2.1. Стимулювання розвитку малого підприємництва в сфері послуг, виробництва, фермерства, а також модернізації господарств	2.2. Розвиток туристично-рекреаційного потенціалу громади	2.3. Захист та збереження навколишнього природного середовища, сталє використання природних ресурсів

1. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах	xx	x	x	x	x	x	x
2. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів		x		x	xx	xx	x
3. Розбудова ефективного багаторівневого врядування	xx		x	x			
4. Розвиток людського капіталу	x	xx	xx		x		
5. Відновлення та розбудова інфраструктури			x	xx	x	x	x
6. Цифрова трансформація регіонів та територіальних громад	x	x	x	x	x		
7. Підвищення енергетичної ефективності та екологічної безпеки територій				xx			xx
8. Створення безпечного середовища та посилення цивільного захисту	x	x	xx	x			
9. Підтримка підприємництва та економічної самодостатності територій					xx	x	
10. Збереження культурної спадщини та розвиток культурного простору	x	xx				x	

Таблиця 6.2 Узгодженість цілей стратегії Ладанської ТГ зі стратегією держави

Реалізація Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади до 2027 року сприятиме виконанню Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки та Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року.

Високий рівень відповідності також простежується щодо цілей «4. Розвиток людського капіталу», «6. Цифрова трансформація регіонів та територіальних громад» та «10. Збереження культурної спадщини та розвиток культурного простору», що свідчить про орієнтацію громади на розвиток освітніх, культурних, соціальних та цифрових послуг відповідно до сучасних викликів і державних пріоритетів.

У цілому аналіз демонструє належний рівень узгодженості стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади з ключовими напрямами Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки, що забезпечує комплексний підхід до розвитку громади та відповідність державній регіональній політиці.

РОЗДІЛ 7. ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ, ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Ефективність впровадження Стратегії значною мірою залежатиме від наступної відповідальності та послідовності Ладанської селищної ради та її виконкому, наполегливості представників робочої групи та зацікавлених сторін, усіхнебайдужих, хто матиме нагоду та бажання взяти участь у досягненні сформульованого бачення майбутнього територіальної громади. При цьому роль ініціатора, координатора впровадження, моніторингу та оцінки бере на себе сама громада – через власні виборні органи (голова громади, селищна рада).

Голова громади особисто та через делегованих до роботи спеціалістів несе відповідальність за формальну організацію і розробку Стратегії. Також, він відповідає за логістику і змістовну сторону процесу.

Важливою є роль місцевих засобів масової інформації та суспільних засобів масової інформації, так як це відбувалося під час впровадження в громаді процесу стратегічного планування; вони будують площину для спілкування учасників процесу зі спільнотою громади, а також, що надзвичайно важливе – консультування Стратегії та її усуспільнення під час розробки на кожному з його етапів.

Метою цих дій повинно стати, з одного боку, створення сприятливого клімату довкола Стратегії і пошук союзників для її реалізації, а з іншого – роль передавача настрою і думок мешканців, різноманітних середовищ, особливо в ситуаціях, коли необхідно внести коригування у Стратегію. Стратегія у розробленій остаточній версії повинна бути прийнята радою територіальної громади та стати основою проєктів, які реалізовуються громадою й усіма місцевими суб'єктами і які єелементами реалізації Стратегії розвитку громади.

Для забезпечення належного рівня відповідальності за впровадження стратегії створюється система моніторингу та оцінки її впровадження.

Система моніторингу включає:

- комітет із управління впровадження Стратегії, що діє на підставі окремого положення (склад формується із застосуванням гендерного підходу та з врахуванням представництва людей із особливими потребами; він включає представників органів місцевого самоврядування, бізнесу та громадськості, зокрема,фермерів, молоді, журналістів, пенсіонерів – так, аби були відображені інтереси різних соціальних груп; за окремим рішенням сесії селищної ради ці функції можна покласти на одну з її комісій із залученням зазначених представників громадськості); комітет відповідає за забезпечення актуальності та реалістичності стратегічних і оперативних цілей та за їхні досягнення, його засідання проводяться не рідше двох разів на рік, частіше – за потребою;
- систему кількісних та якісних індикаторів (результатів) виконання Стратегії; індикатори відображають ефективність виконання конкретних завдань та засвідчують їхню відповідність цілям Стратегії.

Моніторинг та оцінка здійснюються протягом усього періоду її провадження на основі систематичного збору інформації про стан реалізації запланованих

завданьта цілей у ситуації, що змінюється. Збирання даних та систематичний їхній аналіз має на меті оцінити:

- відповідності реалізації Стратегії до графіку,
- ступінь реалізації закладених у документі продуктів та, водночас, досягнутих таким чином результатів;
- внесення змін у діяльності, заплановані в Стратегії, з огляду на зміну соціально-економічних умов та з огляду на безпеку.

Базову інформацію, що необхідна для визначення результатів виконання завдань, містить План із реалізації Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади на 2024-2027 роки.

Система індикаторів відображена у тексті Стратегії. Її зміст, зокрема, передбачає визначення очікуваних результатів, що мають якісний характер. Останні оцінюються за доступними джерелами інформації та шляхом соціологічних досліджень. Для цього в громаді запроваджується щорічне соціологічне дослідження якості життя на її теренах (орієнтовний час проведення – листопад).

Кількість індикаторів для оцінки досягнення цілей становить від 1 до 3. Для кожного показника визначені такі характеристики: показники результатів, значення індикатора, показники продукту, поточне значення індикатора.

Цикл зустрічей Комітету з управлінням упровадженням Стратегії – це робота принаймні двічі на рік:

- у березні або квітні під час оцінки реалізації Стратегії за попередній рік;
- у серпні або вересні під час збирання нових пропозицій щодо проєктів подальшої реалізації Стратегії.

У результаті роботи Комітету напрацьовується аналітичний документ, що спирається на звітні матеріали, підготовлені відповідальними структурними підрозділами виконкому (через визначеного рішенням селищного голови координатора). Для цього використовуватиметься стандартна форма звіту.

Основний принцип оновлення Стратегії – діяльність відповідно до процесів першої редакції документу, що підготовлена на основі широкої участі мешканців громади – в партисипативному процесі. При цьому жоден із видів діяльності, що має здійснюватися на першому етапі, не може бути виключений з наступного.

Іншим важливим принципом є акцент на аналізі змін і стану реалізації Стратегії розвитку громади, також уміння робити висновки та вносити корективи. Це робить можливим впевненість у встановлених пріоритетах або в добре продуманих рішеннях, що спрямовані на зміни. Крім того, це тягне за собою усунення випадковості проєктів.

У роботі з підготовки Стратегії особлива увага зверталася на усвідомленні того, що щорічне узгодження з соціальними партнерами пріоритетів дозволяє представити пропозиції щодо проєктів від усіх бажаючих взяти участь у реалізації Стратегії. Участь соціальних партнерів дозволятиме враховувати під час внесення змін до Стратегії волю, ідеї та інтереси груп, які є представницькими для територіальної спільноти.

Участь в цьому процесі громадських партнерів дозволяє застосувати методику «багатовимірної селекції», яка використовується для вибору пріоритетних проектів, коли рішення приймається групою представників з місцевої спільноти, відповідно

до її волі і уявлень про майбутнє, а, також, згідно з партисипативною моделлю стратегічного планування.

Кількість показників у Стратегії оптимізована – аби не зменшувати можливості управління, але водночас мати можливості для об`єктивного оцінювання. Причому вони спираються на переважно місцеві джерела: дані досліджень, звіти виконкому, інформацію місцевих органів державної влади, територіальних органів центральних органів державної влади (насамперед, казначейської служби, податкової, Пенсійного фонду), звіти суб`єктів господарювання, матеріали в ЗМІ, Інтернет-ресурсах, зокрема – соціальних мережах. За можливості отримана інформація співставлятиметься з даними державної статистики. Це дає можливість порівнювати локальні показники громади із загальнодержавними та міжнародними. Разом із тим Стратегія передбачає появу власної, муніципальної статистики, яка за своєю методикою спиратиметься на кращізразки земської статистики Чернігівщини.

Важливим індикатором є врахування в процесі розробки щорічного бюджету технічних завдань проєктів Стратегії, а також формування на основі Стратегії інвестиційних програм та проєктів регіонального й місцевого розвитку, зокрема – планів (програм) соціально-економічного розвитку та галузевих програм. Проєкти, включені до Стратегії відповідно до визначених завдань, користуватимуться пріоритетним правом на фінансування за рахунок бюджетних коштів. Зміни до Стратегії вноситимуться за результатами моніторингу її впровадження на основі запропонованих індикаторів. Процедура внесення змін сесією селищної ради аналогічна процедурі ухвалення Стратегії. Моніторинг здійснюватиметься публічно – щорічно його результати оприлюднюватимуться на громадських слуханнях мешканців громади, висвітлюватимуться у медіа-ресурсах.

Принципи оновлення Стратегії за щорічним циклом виглядатимуть так:

Принципи актуалізації стратегії у щорічному циклі			
ФАЗА І	**ФАЗА ІІ**	**ФАЗА ІІІ**	**ФАЗА ІV**
Оцінка стану соціально-економічного розвитку громади та реалізації стратегії розвитку	Визначення ключових проблем і визначення пріоритетів	Збір пропозицій проектів реалізації, вибір і кваліфікація стратегічних проектів	Підготовка подачі проектів. Розробка та прийняття проекту нового (оновленого) Плану із реалізації Стратегії
Описовий звіт з актуальної соціально-економічної ситуації – у всіх сферах життя громади. Зазначення змін відповідно до попереднього випуску звіту (за попередній рік). Інформація про стан реалізації стратегії розвитку громади	Оцінка реалізації Стратегії у попередньому році. Оцінка даних, які випливають зі звіту: зазначення тенденцій і відхилень. SWOT-аналіз. Визначення ключових проблем, визначення пріоритетів діяльності. Прийняття показників реалізації Стратегії. Рекомендації пріоритетів,	Збір пропозицій проектів реалізації Стратегії – на спеціально підготовлених формулярах. Оцінка, відбір ікваліфікація відповідності проектів до пріоритетів Стратегії. Вибір пропозицій проектів найвищого значення – комплекту стратегічних проектів реалізації.	Опрацювання подачі визначеного списку проектів з використанням уніфікованого друку. Опрацювання проекту Плану із реалізації Стратегії, представлення для консультацій і оцінки, впровадження можливих модифікацій, затвердження. Презентація раді нового (оновленого) Плану із реалізації Стратегії розвитку громади для прийняття рішення

	консультації і затвердження	Оголошення списку цих проектів	

Таблиця 7.1 Принципи оновлення Стратегії Ладанської СТГ

Система моніторингу та оцінювання

Партисипативний характер і врахування в ньому проектів, людей та організації, не пов'язаних з владою громади, які представляють різні середовища, змушує доручити координацію над цілісним документом голові громади.

Водночас управління стратегією, що включає поточне управління, контроль і моніторинг процесу реалізації, механізми можливої модифікації, голова громади доручає уповноваженому з питань стратегії. Це може бути відділ, сектор чи окрема посадова посада апарату виконкому селищної ради. Уповноважений з питань стратегії забезпечує організаційно-змістовне обслуговування процесів, пов'язаних з впровадженням стратегії. Детальний спектр завдань, форма організації визначаються селищним головою. Змістовну підтримку забезпечить призначений розпорядженням голови Комітет із управління впровадження Стратегії.

Моніторинг виконання та оцінювання стратегії – це безперервний процес, який повторюється у річних циклах за алгоритмом:

1) Комітет із управління впровадження Стратегії разом із штатними працівниками селищної ради готує звіт про моніторинг (включаючи кількісні дані тапоказники), після збору інформації та даних, - лютий;

2) координатор представляє звіт про моніторинг раді громади. Поряд з аналізом досягнень та виявленням відхилень від прийнятих цілей та напрямків розвитку, звіт повинен містити пропозиції щодо коригування або рекомендувати зміни до положень Стратегії (якщо вони обґрунтовані факторами, які змінились);

3) рада громади (в разі необхідності) своїм рішенням затверджує зміни до Стратегії;

4) Комітет із управління впровадження Стратегії вносить зміни та корективи до документу Стратегії відповідно до рішень ради громади;

5) після затвердження звіту і внесення можливих коректив відбувається розробка та підбір пропозиції проектів на наступний рік реалізації Стратегії шляхом проведення консультацій з громадськістю – червень - вересень;

6) уповноважений з питань стратегії представляє раді громади актуалізований документ Стратегії разом з пропозицією рішення та обґрунтуванням;

7) затверджений актуалізований документ Стратегії передається для виконання.

Система моніторингу полягає в аналізі змін, які відбуваються в процесі реалізації стратегії відповідно до стратегічних цілей. Моніторинг повинен здійснюватися у багатьох площинах (соціальний, економічний ефект, аналіз просторово-функціональних змін) та надавати інформацію про прогрес у досягненні поставлених цілей.

Система актуалізації

Стратегія – документ відкритий для змін, якщо в тому виникає потреба. Він може бути доповнений новими проєктними ідеями, спрямованими на досягення визначених цілей. В окремих випадках можуть корегувати операційні цілі. Але не стратегічні.

Актуалізація Стратегії розвитку проводиться на підставі результатів оцінювання. Інший випадок – зміни в стратегічних документах вищого рівня. Перед

актуалізацією обов'язково необхідно провести оцінювання. Надалі підготовлені висновки відображаються під час актуалізації. Зазначимо – зміни до стратегії вносться в тому самому порядку, що передбачений для її розробки – як з точки зору законодавства, так і забезпечення участі мешканців та мешканок громади.

Втім безвідносно внесення змін до стратегії її виконання періодично оцінюватиметься – таким чином аналізуватиметься виконання поставлених стратегічних та оперативних цілей, стратегічного бачення в цілому. У результаті досягнутий рівень порівнюватиметься з початковим, прослідковуватиметься динаміка змін протягом років. Це дозволить оцінити ступінь досягення поставлених стратегічних цілей.

Оцінювання даватиме відповіді на такі питання:

- чи цілі Стратегії відповідають реальним потребам?
- чи мешканці громади знають та ототожнюють себе зі стратегією?
- чи досягнуті ті результати, що були заплановані?
- чи стратегія відповідає очікуванням отримувачів вигід від її реалізації?
- чи результати виконання завдань є довгостроковими?
- чи ми дійсно досягаємо бачення, що передбачене стратегією розвитку громади?

За оцінювання Стратегії відповідає комітет із управління впровадження Стратегії. Загальний нагляд за оцінюванням здійснює голова громади. Звіти щодо оцінювання затверджує Ладанська селищна рада. У рамках актуалізації комітет із питань реалізації стратегії співпрацюватиме з усіма відділами, правлінням громади, комунальними підрозділами та іншими суб'єктами, відповідальними за реалізацію окремих цілей, відповідно до моделі, представленої у розділі впровадження.

Реєстр ризиків реалізації Стратегії

Реалізація Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади здійснюватиметься в умовах дії зовнішніх та внутрішніх факторів, що можуть впливати на досягнення визначених стратегічних і оперативних цілей. З огляду на безпекову ситуацію, наслідки бойових дій для Чернігівської області, фінансові обмеження та інфраструктурні виклики, під час реалізації Стратегії враховуються основні ризики, їх імовірність, можливі наслідки та заходи реагування.

Ризик	Імовірність настання	Можливі наслідки	Заходи реагування
Погіршення безпекової ситуації, ракетні удари, загрози воєнного характеру	Висока	Пошкодження об'єктів інфраструктури, зупинення реалізації проєктів, перенаправлення бюджетних ресурсів на першочергові потреби	Актуалізація безпекових заходів, включення заходів цивільного захисту до проєктів, резервування коштів на ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій
Недостатність фінансових ресурсів місцевого бюджету	Висока	Відтермінування або часткова реалізація заходів і проєктів Стратегії	Залучення грантових коштів, міжнародної технічної допомоги, участь у державних та міжнародних програмах підтримки
Зростання вартості	Висока	Збільшення вартості реалізації проєктів, потреба у	Поетапне планування реалізації проєктів,

будівельних матеріалів, енергоносіїв та послуг		коригуванні кошторисів	коригування бюджетів, пріоритезація критично важливих заходів
Пошкодження або руйнування об'єктів інфраструктури внаслідок бойових дій	Середня	Погіршення доступу до послуг, необхідність додаткових витрат на відновлення	Розроблення планів реагування та відновлення, врахування принципів стійкості та безпеки під час реконструкції
Низька інвестиційна активність та обмежений інтерес бізнесу	Середня	Уповільнення економічного розвитку громади, зменшення обсягів створення нових робочих місць	Формування сприятливого інвестиційного клімату, підготовка інвестиційних пропозицій, підтримка місцевого підприємництва
Демографічне скорочення та трудова міграція населення	Висока	Зменшення трудового потенціалу громади, скорочення кількості учнів та економічно активного населення	Розвиток місцевих послуг, підтримка молоді, створення умов для зайнятості та самореалізації населення
Низька активність мешканців у реалізації стратегічних ініціатив	Середня	Ускладнення впровадження партисипативних механізмів та громадських ініціатив	Проведення інформаційних кампаній, громадських консультацій, залучення молоді та громадських організацій
Недостатній рівень цифрової грамотності населення	Середня	Низький рівень використання електронних сервісів та інструментів е-урядування	Проведення навчань, консультацій та інформаційної підтримки населення
Виникнення аварійних ситуацій в системах житлово-комунального господарства та інженерних мережах	Середня	Перебої у наданні комунальних послуг, додаткові витрати на аварійні ремонти	Проведення планових ремонтів, модернізація мереж та об'єктів критичної інфраструктури
Нестабільність законодавства та зміна державної політики	Середня	Необхідність коригування окремих заходів та проєктів Стратегії	Проведення постійного моніторингу законодавчих змін та актуалізація Стратегії відповідно до нових умов
Недостатня спроможність окремих виконавців проєктів	Низька	Порушення термінів реалізації заходів, зниження якості виконання	Підвищення кваліфікації працівників, залучення експертної та консультаційної підтримки

Таблиця 7.2 Реєстр ризиків із визначенням імовірності їх настання

Схема моніторингу та актуалізації стратегії

Схема моніторингу та актуалізації Стратегії

Моніторинг та актуалізація – це безперервний процес, що повторюватися відповідно до таких кроків:

1) комітет із управління впровадження Стратегії розробляє звіт моніторингу після збору інформації та даних;

2) уповноважений з розробки Стратегії представляє звіт Ладанській селищній раді; звіт разом із аналізом досягнень та виявлення відхилень від ідей має містити пропозиції щодо коригування або рекомендувати зміни в стратегії; також передбачатиме якісну та кількісну оцінку реалізації окремих цілей Стратегії, її проєктів;

3) після ухвалення звіту селищною радою оголошується збір нових проектних ідей у формі консультацій з громадськістю;

4) за результатами громадських консультацій уповноважений з розробки Старатегії представляє раді оновлену версію Стратегію розвитку разом із пропозицією її ухвалити та звітом за проведені громадські консультації.

Моніторинг реалізації Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади на 2021–2027 роки передбачатиме збір та аналіз даних, що стосуються виконання окремих завдань (проєктів). На підставі отриманої інформації вноситимуться необхідні зміни. Також їхня необхідність обумовлюватиметься зовнішніми обставинами, що змінюються (зокрема, законодавство).

Моніторинг реалізації Стратегії базуватиметься на таких передумовах:

−за моніторинг відповідатиме Комітет з управління впровадженнямСтратегії;

−дані для засідань комітету готуватиме профільний відділ селищної ради(за участю інших структурних підрозділів);

−моніторинг стосуватиметься окремих проєктів, що становлять основу ієрархії стратегічного планування;

−моніторинг реалізації Стратегії розвитку проходитиме кожного року підчас підготовки звіту за виконання річного бюджету селищної ради;

−підсумки моніторингу оприлюднюватимуться у вигляді звітів прореалізацію Стратегії,

−звіти про виконання Стратегії розвитку затверджуються селищною радою.

Система інформування та популяризації Стратегії

Інформаційна діяльність щодо Стратегії спрямована на:

−інформування зацікавлених сторін про перебіг реалізації Стратегії розвитку;

−громадську підтримку реалізації стратегії;

−більшу участь представників зацікавлених сторін у реалізації Стратегії;

−створення комунікаційної платформи між самоврядною владою та інституціями громадянського суспільства;

−більшу замученість місцевих мешканців та мешканок до справ Стратегії.Для цього передбачаються застосувати такі методи:

−особисті зустрічі з мешканцями громади;

−організація та проведення обговорень в експертному форматі;

−зустрічі комітету із управління впровадження Стратегії з депутатами Ладанської селищної ради;

−підготовка та розміщення інформації на офіційному сайті селищноїради, її сторінках в соціальних мережах: Facebook, YouToube та ін.;

−підготовка публікації в ЗМІ;

−презентації Стратегії.

Результати голосування за проект рішення

Вісімдесят першої сесії восьмого скликання Ладанської селищної ради
Прилуцького району Чернігівської області
24 липня 2026 року

«Про затвердження Стратегії розвитку Ладанської територіальної громади на 2021-2027 роки (зі змінами)»

№ 19

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Результати голосування			
		ЗА	ПРОТИ	УТРИМ	ВІДСУТН.
1.	Антоненко Олександр Володимирович				✓
2.	Білий Олександр Олександрович				✓
3.	Борода Володимир Віталійович				✓
4.	Власенко Тамара Володимирівна	✓			
5.	Грінько Ольга Павлівна	✓			
6.	Заболотний Віктор Іванович	✓			
7.	Капустянська Світлана Володимирівна	✓			
8.	Клименко Микола Андрійович	✓			
9.	Кочерга Олександр Анатолійович	✓			
10.	Кравченко Сергій Вікторович				✓
11.	Мільошин Олександр Олександрович	✓			
12.	Мосіч Наталія Іванівна	✓			
13.	Неділько Володимир Олексійович	✓			
14.	Неживенко Ігор Васильович				✓
15.	Нощенко Андрій Андрійович				✓
16.	Подрєзєнко Антоніна Ісрафілівна	✓			
17.	Поліщук Володимир Миколайович	✓			
18.	Фурса Наталія Михайлівна	✓			
19.	Хантіль Анатолій Євгенович	✓			
20.	Ювченко Роман Миколайович	✓			
21.	Якунь Олег Юрійович				✓
ВСЬОГО		14	–	–	7

Лічильна комісія: Капустянська С.В.

Заболотний В.І.

Клименко М.А.